

לתורה
וחסידותבשביילי
דנא

• יו"ל ע"י חברת לומדי תורה דחסידי מודז'ין בהכוונת כ"ה מרז אדמו"ר שליט"א •

ניסן תשפ"ה

פרשת צו - יו"ט פסח

גליון רמ"א שנה ה'

עלי דשא

מרבוח"ק זיע"א

בשביילי המערכת

בה גילו הגנבים

הם התגוררו בבקתה - כמו כל הצירים בסיפורי 'מחניים'.
עלובה כזאת, מרופטת, עם מרבדי קורי עכשיו בזווית הכתלים. גג דולף
בחורף - ושמשי יוקדת בקיץ.
הם גם היו עניים - ממש כמו בסיפורים של דוד וריצק.
פת במלח בבוקר, מרק דלוח לארוחת הערב - וחתיכת עוף? רק בחתונה של
גביר העיירה, ורק כאשר הספיק לתפוס מקום לפני שסגרו את השערים על
קבצי האזור.

הבקתה היתה ריקנית מכל. חפצי הערך היחידים שעוד היו להם, נמכרו מפעם
לפעם כדי לספק עוד ארוחה שתשאיר את הנשמה בתוך הגוף.
עניים מרודים.

הם לא התכחשו למצבם הכלכלי. ידעו היטב שהם אולי המשפחה הענייה
ביותר בכל העיר, ואולי אפילו בכל המחוז.
דווקא לכן היה להם כה מזרז לשמוע, באותה חשכת ליל אפילה, את הדלת
נפרצת ברחש זעיר, וקול פסיעות שפופות מתהלכות בין חדרי הבקתה...

"גנבים?" לחשה עקרת הבית באימה אל תוך החושך.
"גנבים!" ניסה בעל הבית לשדר יציבות בקולו, ללא הצלחה יתירה.

גנבים, בבית שלהם, לפחות משהו אחד יש להם - כמו לעשירים.
"מסכנים..." ריחם עליהם, "סיכנו את עצמם - ונפלו" בבית הכי לא נכון. אם
ימצאו משהו - אשמך לחלוק איתם את המציאה, אדרכה..."

מהחדר, הם לא העזו לצאת. הגנבים מצידם? גם לא הטריחו עצמם להיכנס
לחדר השינה. הסתפקו בליכה נמרצת ושקטה בין החדרים העלובים האחרים.
לאחר שעתים של שוטטות חסרת ערך, יצאו הגנבים את הבית. ככל הנראה
מאוכזבי מבע מה'אין' הגדול.

"הם? למדו את הלכה", בעל הבית עדיין נבדק בקולו, הוא לא הצליח להחזיר
לעצמו את השליטה בסיטואציה, "יותר - הם לא יחזרו לכאן..."

בלילה שלמחרת לא נפרצה הדלת.
הפעם, היה זה החלון שנופרץ, בקול נפץ מחליא. קול קפיצות הקפיצו את לב
יושבי חדר השינה.

גנבים אחרים?
לילה השלישי, הם באו דרך הארובה, ברביעי היה שבת - אז הם לא עבדו,
אבל במוצ"ש? במוצ"ש הם חזרו במלוא המרץ, לא יודעים כי העובד במוצאי
שבת אינו רואה סימן ברכה...

ושוב, ושוב, ותמיד חזרו ללעומת שבאו, ומפעם לפעם עשו בבית כבתוך
שלהם.

רק אז נפל לבעלי הבית האסימון:
אם הגנבים מחפשים שוב ושוב - כנראה יש לכך סיבה! יש משהו שהם יודעים
על הבית הזה - ואנחנו לא!

הם החליטו לחפש, ומצאו.
אוצר בלום, מיליוני מטבעות זהב נוצצות, במטמון עמוק מתחת לחדר השינה...

הגנבים העשירו אותם.

ישב לו יהודי לביל הסדר, הוד והדר לבושו, מסב כבן מלכים, שולחן ערוך
לפניו, והוא מכסה את המצות ומגביה את הכוס, מכריז בשמחה:
"שלא אחד בלבד עמד עלינו לללותנו!"

רבי יהודי, מה לך שמח?

מה לך חוגג?

האם אדם שניצל יום אחר יום מגפילה ממרפסת - עורך סעודות הודיה שוב
ושוב, או קודם כל בודק את טיב המעקה?

אתה מאוים כל כך, ניסו להשמידך, ניסו לללותך, שוב ושוב, ונאלצת
ליטול את מקל הגנה מהכא להלחם וחוזר חלילה - ואתה יושב ומומר כבן
מלכים, ועוד מגביה את הכוס לאות שמחה?!

אלא, היא הנותנת: אם כולם מנסים לללותך, שוב ושוב, ואם משקיעים
הם את כל אונם ומרצם וכספם וזהבם ומוחם לשם כך - כנראה שיש דברים
בגו, ככל הנראה ישנם אוצרות בלומים בגלומים בכותי.

ועל זה הנני שמח!

ואילו לא לקחנו עימנו מסר זה מליל התקדש החג - דיינו:

כי כולנו, בדור אחרון חיים אנו. דור שבו קידשו היצר וחילותיו מלחמה שעה
כנגדנו.

אנחנו מנסים להתירום - והם נלחמים, מנסים להתקדם - והם עוצרים.

למה? למה לא להעניק לנו 'שקט תעשייתי' בתורה ועבודת השי"ת? למה
מנסים הגנבים לגנוב מאיתנו שוב ושוב את הריכוז, את הקביעות, את
ההתמדה?

כי יש כאן אוצר!

כי יש בנו אוצרות!

ודקדק האור החיים הק' למה ליה פעם שנית 'לילה' ע"ש.

ויש לומר על פי מה דאיתא בגמ' (סנהדרין צו.) על הכתוב (בראשית
ד. טו.) ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכס וכו', אמר רבי יוחנן
אותו מלאך שנזדמן לו לאברהם לילה שמו שנאמר וגו' ע"ש.
ידוע אומרים ז"ל (בר"מ ג.) ויחלק עליהם לילה שנחלק הלילה,
ובחצות הראשון נעשה לו נס וחצי השני נשמר ובא לו לחצות
לילה של מצרים, ע"ש.

מובן ממילא שאותו המלאך 'לילה' שנזדמן לאברהם אבינו
בחצות הראשון, הוא שנזדמן למשה ואהרן בחצי השני של
מצרים. זהו הפירוש 'ויקרא למשה ואהרן לילה' היינו שקרא
למשה ולאחרון ולהמלאך הנקרא שמו לילה, ויאמר להם קומו
צאו וכו'.

אי נמי 'ויקרא למשה ואהרן לילה' היינו שקרא למשה ולאחרון
שם לילה, על שם המלאך לילה שהיה עמהם כנ"ל.

(דברי ישראל)

שביעי של פסח

בזכות קושי השיעבוד נקרע את הים

הים ראה וינס (תהלים קיד, ג.).

ובמדרש (בר"פ פו, יב) בזכות עצמותיו של יוסף נקרע הים
לישראל, הים ראה וינס בזכות וינס ויצא החוצה. הנה הוא פלא,
מה ענין זה לזה.

ויש לומר, דמה שלא רצה הים להיבקע מפניהם, היה בטענה
כי בני ישראל עדיין אינם ראויים לזה, מפני שלא השלימו מה
שנזר עליהם בבית בין הבתרים ארבע מאות שנה. ובה היתה
טעותו, דקושי השיעבוד השלים המנין כנודע מספיה"ק.

ויש לפרש, דהנה ענין קושי השיעבוד התחיל בפטירת יוסף, הן
במה שאז ירדו מגדולתם, כי עד כה נחשבו לאנשים חשובים
במצרים, ותיכף עם פטירת יוסף נחפזו לעבדים, והן לאשר
השיעבוד בפועל לא התחיל רק אחר מיתת השבטים, וכמאמר
הכתוב (שמות א. ח - ג) 'וימת יוסף וגו' ויקם מלך חדש אשר לא
ידע את יוסף וגו', והבן.

וזהו כוונת המדרש, הים ראה וינס, דהים עמד בטענה הנ"ל,
שאינם ראויים לכך כי עדיין לא השלימו הארבע מאות שנה.
אך כיון שראה עצמותיו של יוסף, היינו שנוכר ענין פטירתו של
יוסף, שמיד אחר פטירתו נפלו ממדריגתם, וזהו קושי השיעבוד,
מעשה כדאים וראויים שאקרה לפניהם.

(אמרי אש)

פרשת צו

התורה כנגד מידות ודעות

ויחגור אותו בחשב האפוד ויאפוד לו בו (ז, ט).

כאן הוא מחצית התורה בפסוקים, והוא רמז לענייני מידות
ודעות שכל אחד מהם היינו מחצית התורה, דהמחצה הוא
באמצע לבשת בגדי כהן גדול שמתחלקים לשתי בחינות
תורה אלו. כתונת ומעיל אפוד ואבנט דכתיבי עד כאן הם כנגד
המידות, וחושן שבו האורים ותומים ומצנפת וציץ שעל הראש
כנגד דיעות, והבגדים הללו מכפרים על כמה וכמה עוונות, בין
במידות ובין בדיעות. וכן תורה מכפרת יותר מקרבנות כדאיתא
בגמ' (ראש השנה יח.) 'לכן נשבעתי' לבי עמי אם יתכפר עוון בית
עלי בזבח ובמנחה (שמואל א. ד.) אמר רבא בזבח ובמנחה אינו
מתכפר, אבל מתכפר בתורה. וכן איתא ביוהר הק' (פ"ג.) 'בגין'
דדברי תורה סלקין על כל קרבני דעלמא'.

המשך בעמוד ט' <<<

פסח

סיפור יציאת מצרים

מעשה ברבי אליעזר וגו' שהיו מסובין בבני ברק, והיו מספרים
ביציאת מצרים כל אותו הלילה, עד שבאו תלמידיהם ואמרו
להם רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית (הגדה של פסח).

מקשים העולם שאין זו מידת דרך ארץ שיהיה התלמידים
מורים את מוריהם מה עליהם לעשות. ונראה לפרש שביאת
התלמידים היתה מתוכננת ומוסכמת מראש עם רבותיהם, וזאת
על פי המוקבל בדין אשר א"ז הרה"ק מקאומרי זצוק"ל היה
נוהג שלא לומר את כל ההגדה עד תומה ממש, כי חשש למבואר
בדברי חז"ל בכמה מקומות שאין להרבות בסיפור שבחו של
הקב"ה יותר מדאי, כאשר אמר רבי חנינא לאותו ש"ץ שירד לפני
התיבה והארץ להזכיר שבחים שונים של השי"ת 'סיימתינהו
לשבחי דמרך' (ברכות לג.). וראה מהר"ל (גבורות ה' פ"א) שהתעורר
בוה וחילק בין שבחי ה' שאין להרבות בהן לבין הודאה שמחויב
האדם להודות ולהלל לה' על טובותיו כפי כוחו.

לפיכך רבותינו התנאים הק' שהיו מסובין בבני ברק וביקשו
להרבות בסיפור יציאת מצרים עוד ועוד, עלה אצלם החשש
פן כשתגיע השעה להפסיק בסיפור יהיו נראים כמפסיקים
בשבחי ה' ותעלה כנגדם הטענה 'סיימתינהו לשבחי דמרך', לכן
התחכמו לסכם עם תלמידיהם שכאשר יגיע הבוקר יבואות הם
ויפסיקו אותם בטענה זו של 'רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של
שחרית' וכך לא יהיו נראים כמפסיקים ח"ו בשבחו של מקום,
ויכולו להארץ הרבה בסיפור יציאת מצרים ללא שום פקפוק
כאותו נפשם הטהורה.

(כ"ק אד"ש מאמרי אורייתא-תשפ"ג)

מידת הקדושה יותר מן הטומאה

ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר וגו' (שמות יב, א.).
בפרשה זו של ציווי ה' את משה על מצוות הפסח, וציווי משה את
זקני ישראל על המצות הללו איתא נ"א פסוקים. והוא רמז לנ"א
מצוות הכלולות באיסורי עבודה זרה, מ"ט לאווין ושני עשין,
כדכתב הרמב"ם בפתיחה הלכות עבודה זרה, שהרי יסוד מצוות
הפסח הוא ב'משכו ידיכם מעבודה זרה' (מכילתא פסחים פ"ה). ויש
להוסיף בזה על פי מה דאיתא בשם האר"י ז"ל, דהוי ישראל
משוקעים במצרים במ"ט שרי טומאה, והיינו דכתיב 'ולא יכלו
להתמיהם', דאם היו ממתנים עוד ירגע אחד היו נופלים בשער
בנו"ן שכל באיו לא ישובו. ואפשר דמ"ט לאווין דעבודה זרה הם
כנגד מ"ט שרי טומאה אלו, דכבר נשקעו ישראל בכולם, והיו
כבר קרובים לשער הנו"ן, ולכן הקדים הקב"ה ומסר להם תיכף
נ"א פסוקי הפסח, כדי להגביר את מדת הקדושה במדריגה אחת
יותר ממידת נו"ן שרי טומאה, ובכך מנע אותם מליפול בשער
הנו"ן. (נחלת דן)

מצוות הסיבה

ויסב אלוקים את העם דרך המדבר (שמות יח, ג.).

בבעל הטורים, 'שערך להם שולחן והסיבן לאכול', ע"ש. יש
לרמוז, 'ויסב אלקים גימט' 'חג הפסח', רמז על הסיבה שבחג
הפסח. (אמרי אשול)

ניסי הלילה

ויקם פרעה לילה וכו' ויקרא למשה ואהרן לילה וכו' (שמות יב, ל.).

הליכות ומנהגים לפסח וליל הסדר

- א. **ערב פסח** - נוהגין לאפות מצות מצוה בערב פסח אחר חצות באותם שנים שערב פסח חל בחול.¹
- ב. **שרויה** - מנהגינו להקפיד מאד בדיני שרויה.²
- ג. **יש לזוהר שלא להשאיר משקים מגולים בפסח**, אפילו אם מזג המשקין לצורך שתיה [אם מתממה ואינו שותה יכסם].³
- ד. **כלי שנפל על הקרקע** - מנהגינו שכלי שנפל על הריצפה אין משתמשין בו.⁴
- מנהגי ליל הסדר
- ה. **סידור הקערה** - בתחילת הסדר מסדרין הקערה ואומרים בכל דבר למה הוא מרמז.⁵
- ו. **סימני ליל הסדר** - אומרים כל המסובים בתחילה כל הסימנים יחד קדש ורחץ וכו' עד נרצה, ואח"כ שוב אומרים כל סימן וסימן במקומו, וכגון לפני קידוש אומרים "קדש" ומפרשים את משמעות הסימן.
- סימן רחצה אומרים לפני נטילת ידים, ואחר נטילת ידים, קודם מוציא מצה אומרים מוציא מצה יחד.
- ז. **כרפס** - המנהג ליקח לכרפס צנון או תפוח אדמה, ולרוב היו לוקחין צנון, ולוקחים הצנון ביד ולא במזלג וטובלין במי מלח.
- ח. **יחץ** - מצניעים המצה של האפיקומן במפה מיוחדת.⁶
- ט. הרבי הנחלת דן זצ"ל לא היה נוחל ליה כ"כ מחטיפת האפיקומן ע"י ילדים כאלו שלא ידעו לשמור על כשרות המצה כראוי.⁷
- סידור הקערה**

- י. אין מסדרים הקערה אלא לפני בעה"ב.⁸
- יא. **בסימני הקערה** לחזרת מניחים חסה, למרור מניחים חריין.⁹
- מגיד
- יב. **סדר שאלת המה נשתנה** - שואלים הילדים הקטנים כל אחד בפ"ע, ואח"כ כל המסובים הגדולים עם ראש הסדר חוזרים ואומרים מה נשתנה.¹⁰
- יג. ההגדה נאמרת בניגון מיוחד.
- יד. הרבי הנחלת דן זצ"ל היה אומר חידושים שנחדשו לו על סדר ההגדה, באמצע אמירת ההגדה.
- טו. נוהגין לזרוק מעט מן הכוס באצבעו כשמגיע לדם ואש ותמרות עשן, וכן כשמזכיר המכות דצ"ך עד"ש באח"ב בכלל ובפרט, הכל שש עשרה פעמים.¹¹
- טז. **מנהגינו שלא לשפוך היין באצבע** אלא ע"י שפיכה מעט מן הכוס.¹²
- יז. היין שנשפך אין מחזירים אותו לכוס אלא שופכים אותו החוצה.
- יח. **אחר גמר השפיכות ממלאים שוב הכוס**, וממשיכים באמירת ההגדה.¹³
- מוציא מצה
- יט. נהגו שחלוקת המצות לשאר המסובין, היה לאחר אכילת הכזיתים.
- כ. אין נותנים מלח על המצה בליל הסדר.¹⁴
- מורר
- כא. נהגו לאכול תמכא (חריין) מגורד למרור,¹⁵ וראה

- בהערה, וטובלין אותו בחרוסת העומדת על הקערה.¹⁶
- כוכך
- כב. נהגו להניח בתוך המצה תמכא (חריין) מגורד למרור.¹⁷
- שולחן ערוך
- כג. נוהגין לאכול בסעודה ביצים,¹⁸ ולא נהגו לאכול את הביצה שבקערה.¹⁹
- צפון
- כד. אפיקומן יהא זהיר לאכול קודם חצות,²⁰ ומי שמחמת אריכות סיפור יציאת מצרים ועבודת הקדש אין מספיק לאכול לפני חצות יש לו מה לסמוך.²¹
- כוס של אלירה
- כה. מוזגין כוס של אלירה, ואח"כ פותחין הדלת ע"י אחד מהמסובין, ועומדים כולם ואומרים שפוך חמתך.²²
- כו. לאחר גמר אמירת שפוך חמתך, מוזגין כוס רביעי ושופכים לכל אחד ואחד מן מסובים מעט יין מכוסו של אלירה.²³
- הלילה
- כז. נוהגים לומר בצאת ישראל בשירה, וכן אמירת הודו ואנא ה' בשירה וכמו שמזמרים בהלל שבתפילה.
- כח. לאחר כוס רביעי מזמרים הפייט ובכן ויהי בחצי הלילה, אדיר במלוכה, ואח"כ אומרים נרצה,²⁴ ושרים חסל סידור פסח.
- כט. מנהגים חלוקים באמירת שאר הפיוטים שבסוף ההגדה.²⁵

חריין, ראה במ"ב סי' תע"ג סל"ו.
וצריך לדעת כי למעשה ינהג כפי המבואר בשו"ע, וכפי יכולת של כל אחד ואחד, ולא ידחוק עצמו לעשות מה שאין בכוחו ויצא שכרו בהפסדו, והרבה פעמים ימנע בשיעור כזית מחמת הקושי, וגם אצל רבותינו נהנו חסידים לצריכים לכך.
ז. הנה המנהג הוא שלא לטול כלום מהקערה כל משך ליל הסדר ותהיה הקערה שלמה עד סוף הסדר, אמנם בחרוטים גם אם מטביל עדיין נשאר מהחרוטים ואין בזה חסרון, וראה להלן הערה כ' מש"כ בביאור מנהג זה.
יח. כנ"ל הערה י', ובאכילת הכורך הרבה נהגו שלא לאכול כי אם חריין, וראה ביוגד משה סי' כ"ו ס"ב שהביא מספר דרכי חיים (בהנהגת שבדי הגדה דברי חיים אות ט"ז) שלמור לקח (דהיינו חיים זצ"ל) שלאט"ן חסה ולכורך חזרת, ונראה שכונתו לתמכא ע"ש, ואדמו"ר שליט"א ביאר שיתכן שמנהג זה נובע מחמת שחששו להניח על המצה חסה שלפעמים נשאר בה רטיבות מחמת השטיפה וחוששים לשרויה.
יט. רמ"א בהג"ה סי' תע"ו ס"ב.
כ. בשו"ע הרב סי' תע"ג סכ"א כתב וז"ל והביצה עושין לאכול בין מבושלת ואוכלין "אותה" בתוך הסעודה, ומ"מ לא נהגו כן, ומשארין הקערה שלמה עד סוף הסדר, וכנראה הוא משום שסדר הקערה מורה על ספירות עליונות, ולכן אין נוגעין בזה.
כא. שו"ע סי' תע"ו ס"א.
כב. השו"ע כתבו בלשון של זהירות ולא בלשון של עיכוב.
ובשולחן הסדר היו מדברים מעצתו המפורסמת של **האבני נזר** או"ח סי' שפ"א אות ה' ע"ש.
כג. ולא נהגו לומר ברוך הבא לאחר פתיחת הדלת.
כד. הגדת אש ישראל עמ' קע"ט.
כה. בריטב"א על הגש"פ בתחילת ההגדה כתב וז"ל חייב אדם לגמור ההלל בליל פסחים, וביושלמי שם **שואומרים אותו בנעימה** וסמך לדבר השי' יהיה לכם כליל התקדש חג ע"ש.
כו. בכל ההגדות אחר ברכת על הגפן של כוס רביעי אומרים חסל סידור פסח, ונראה, ומנהגינו האמור הוא כמבואר בהגדת אש ישראל ראה שם, וכנראה הוא מנהג פולין.
כז. **הרבי האמרי אש זצ"ל לא היה אומר פיוטים אלו**, וכמבואר בהגדת אש ישראל באמרי אבות שבסוף ההגדה שכן המנהג אי"ו זצוק"ל מקאומיר ע"ש, **אמנם הרבי הנחלת דן זצ"ל לא היה אומר פיוטים אלו**, **יש לצייין כי הרבי הנחלת דן זצ"ל היה שר הפייט אחד מי יודע גם בשפה לועזית**, ויש לזה מקורות קדומים.

על השמלות ששיירי מצה ומרור צדורים בהם, וציווה הקב"ה את ישראל שישירו אותם על שכם בניהם ובנותיהם לחנוכם במצות. אולם בשעת יציאת מצרים מרוב חביבות המצוה נטלו האבות את השמלות עם שירי המצה והמרור 'על שכמם' ולא שמו אותם על שכם הילדים, והילדים בראותם כן לא הסכימו לוותר וחספו השמלות עם המצה והמרור לעצמם, ובאו בטענה שכך היה לשון הציווי שהיו הם נושאים השמלות, ולכך החיבה היתירה שהיו האבות והילדים מחבבים את המצות שהביאה לחסיפת השמלות, נהגו הילדים לחטוף מצה בליל פסחים לדורו עכ"ל.
ט. בשו"ע סי' תע"ג ס"ד מביא לפני בעה"ב קערה וכו' ע"ש, ובשו"ע הרב ס"כ יביאו לפני מי שאומר ההגדה ג' מצות של מצוה וכו' ע"ש, ובפרט למה שנהגו שאין נוטלין כל מה מהקערה וכדלהלן הערה כ' וכן סידור הקערה הוא רמז לספירות עליונות, ויש ליקח חסה למרור, דהנה בבכורות נז: מבואר חזירין שבמקומנו יש להם שישים רבוא קלפים בבית המסס שלו, והני חזיריים הם ראש של חסה, ראה פרש"י לשון חזרת ירק שלועזים לטוגט, בבית המסס היינו אותן עליון קטנים כמו הבשר עצמו שיש באותו המסס של בהמה עכ"ל, ובפרש"י כ"י פירש שכולו עשוי קליפות קליפות, וע"ע במגילה יג. שהאכילה קדלי דחזירי, ובגליון שם הביא מהערוך ערך כתל שהוא עורף של חזרת כלומר ראש של חסה, וכיון שכל אכילת המרור הוא זכר לעבודת הפרך, כמו שאוכלין כרפ"ס שהוא רמז לס' פרך שהעבדו במצרים בעבודה קשה, כן הוא אכילת המרור שלוקחים חסה שיש לה ס' ריבוא עליון רמז לס' פרך, ודברי פי חכם חן.
יא. כמבואר ברמב"ם פ"ח מחמץ ומצה ה"ב וכאן הבין שואל, ואומר **הקורא** מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות וכו'.
- יב. רמ"א בהג"ה סי' תע"ג ס"ו.
- יג. כמבואר בשו"ע הרב סכ"א ז"ל ויש נוהגין מן הטעם הידוע להם לזרוק מן הכוס עצמו שלא ע"י אצבע עכ"ל.
- יד. כן הוא בהגדת אש ישראל.
- טו. בשו"ע סי' תע"ה ס"א כתב ויטבכל במלח, והרמ"א שם כתב וז"ל ואין המנהג לטבכל במלח בלילה הראשונה דפת נקי אין צריך מלח.
- טז. ראה לעיל הערה י' שיעקר המצה בחזרת והוא מה שאנו קורין חסה, ומ"מ נהגו בדורות הקדומים לאכול

א. אשר נשמעו בקו"פ בשנת תשפ"ה תשפ"ו.
וזאת למדוע, כי המנהגים האמורים הם בבחינת דרוש וקבל שכן, ובפרטים מסויימים דלהלן יעשה כל אחד כמנהג אבותיו, וכפי המבואר בשו"ע, ולפי המצב המשפחתי שבו הוא נמצא, וכל ערום יעשה בדת.
ב. בהמ"ד בלת אביי היה תנור למצות, ובשנים קודמות הרבי האמרי אש זצ"ל היה אופה שם מצות, והיה כל הפסח אוכל ממצות של ערב פסח, בשנים המאוחרות יותר הפסיק עם האפיה במקום, כי ראה שהמקום חם מדיא והאנשים מזיעים הרבה והחמיר, יש לצייין עוד מה שסיפר הרבי האמרי אש זצ"ל שאצל הרבי התורת אמת מובלין זצ"ל היו מקפידים מאד על מצות מצוה של ערב פסח, ובערב פסח שחל בשבת היו אופים המצות במוצאי שבת ליל יו"ט לפני הסדר.
ג. הרבי הנחלת דן זצ"ל היה מקפיד בעת שהביאו הגד לשולחן היה קודם אוכל את כל המי דגים (פיס יאך) בכדי שהדגים לא יהיו טופחים ממיהם בעת שמחלקים אותם.
הרבי האמרי אש זצ"ל אמר כי אצל אדמו"ר מאופלע זצ"ל היו נותנין בציצה (אפילו לאחר בישול) על גבי המצה, **אבל אנו נוהגים גם בזה.**
הרבי הנחלת דן זצ"ל היה נוהר מאד במצה שלא תהיה על השולחן (פן ישפך עליו מסקין), אלא היתה המצה מונחת בתוך שקית ומשם היה אוכל, כמו כן היו מקפידים שלא לאכול מלח המצה במלח שבכלי אלא תוך כדי שמכניסים המצה לפה מכניסים גם כן מעט מלח.
עוד נהגו שאם נפל מצה לתוך האוכל שבכלי לא היו משתמשים באוכל, וכן באותו כלי.
בהגדה של פסח אש ישראל בסופו כתב ז"ל והוא אצ"ל זצוק"ל מקאומיר היה אומר כי את החרד ביותר "דעם פרימנע" אינו טובל, רק חשוב הוא אצלו ומטמין אותו על חג הפסח, כי אז כל החומרות יש להם מקום עכ"ל.
וע"ש עוד באמרי אבות ד"ה שלא הספיק בצקם וז"ל והחטים של שמורה היו מונחים בשק, ואותו השק הניח בחבית ואותו החבית שוב הניח בשק צורור וזהו השק התקרה, והיה מעשה שגרעה לשלוח את השק עם החטים אל הריחים, והיו צריכים להפסיק החבל שהיה השק קשור בו ותלוי על התקרה, והוציא אחד סכין של מחץ מניס, ונכחל הרה"ק וצקע חס ותחילה קחו סכין של פסח, והיה עומד שם איזה איש אשר הדרה על החומרות היתירות ותמה על הדבר, השיב לו הרה"ק **הלא אמרו חז"ל חמץ אוסר במשהו, הפירוש במה שחמץ, ו"ל כל אדם כפי מה שהוא לפי ערכו, כך חומץ איסור חמץ עליו, להיות צריך זהירות יתירה** עכ"ל.
ד. בשולחן הטורה (פסח תשפ"ד) הביאו לשולחן כוסיות של יין שהיו מגולים, והעיר אדמו"ר שליט"א שיש לכסותן ולא להשאירן מגולה, ובפרטיות הוסף

"יסוד האמונה היא השורש והמקור לכל הניסים והגאולות"

גדולה יותר מהקרבת קרבנות ממה שהמלאך טען ליהושע אמש ביטלתם קרבן ועכשיו מבטלים תורה, ועתה באתי על ביטול תורה, ובמהרש"א שם ביאר שע"י התורה היא מגנא שלא יצטרך לבוא לידי חיוב קרבן, אמנם מצ' שענין הקרבנות תלוי בכח התורה, שהרי התורה אמרה יביא קרבן ויתכפר, וכן מצ' בגמ' נדר' על מה אבדה ארץ על עזבם את תורת', על שלא בירכו בתורה וכו' ובר"ן שלא ה' חביב בעיניהם לבורך, נמצא שהקים להקרת הקרבנות תלוי בלימוד התורה, ולכן בא' ניסן שבו נצטוו במצוה הראשונה שזה מצוות החודש שבו התור' היתה צריכה להתחיל, הוקם המשכן, כיון שהתורה הוא היסוד להקמת המשכן, ובזה יובן מה דא' ברש"י עה"פ ויביאו את המשכן אל משה וכו' שהקב"ה אמר למשה שיחזיק במשכן ויהא נראה כא' הוא מקימו ע"כ ולכא' כיון שבאמת המשכן הוקם מאילו א"כ מדוע היה צריך משה לעשות כלל כא' הוא מקימו למשכן, ולא שיראו כולם שהמשכן קם מאילו ממש, ולדברינו מבו' שרצונו ית' הוא שיראו בנ"י שכל הכח והקים של המשכן והקרבנות הוא תלוי בהתורה הק', ולכן משה שהוא תורה החזיק במשכן כא' מקימו למשכן.

בשלימות, ולכן זכו שיה' חודש שישועות בו מקיפות, וכן"ל שע"י הישועות היינו האמונה אזי "בו מקיפות" שכלל ישראל מקיפים להשכי' הק' ע"י האמונה, ולדבקה בו, וגם יתפרש "בו מקיפות" שע"י הישועות היינו האמונה, אזי בו מקיפות היינו שהקב"ה יקף את בני' עם החסדים כנ"ל, וגם בעניי הכבו' שהם צילא דמהימנותא זכו בני' לחסות ולישועה במדבר בחודש ניסן, וכדברינו הנ"ל שע"י האמונה מסובבים לשכינה הק' ואזי החסד יסובבנו, וכך ה' בחודש ניסן שבשביל שזכו בני' לאמונה אזי הקב"ה הקיפם לישראל בעניי הכבו'.

הנעים להקמת המשכן בחודש ניסן

וכמו"כ יבואר מה שהוקם המשכן בחודש ניסן היינו כאמור שבחודש ניסן שבו זכו לאמונה בשלימות ביצי"מ, לכן זכו ל'אומנות' סביבות' להקמת המשכן שכת' "ושכנתי בתוכם" בתוך כל אחד ואחד, ונמצא שכל יהודי הוא מסובב להשכינ' הק', אבל א"כ יש לדקדק מדוע כתוב שהקמת המשכן התעכב לחודש שנולד בו יצחק ולא כתוב לחודש שבו יצאו מצרים, שזכו לאמונה שזה הדיבור של "אנכי ה"א שהוצאתיך וכו', ואלא נראה לו עפ"י ה"נחלת דן" פר' לך עה"פ "והאמין בה' ויחשבה לו לצדקה" שאיירי על הבשורה של לידת יצחק שהאמין אברהם, וביאר הנחל"ד שאמונה זה דיעות וצדקה זה מידות וא' בר"ן שדיעות לא עוברות בירושה ואילו מידות עוברות בירושה, והשכר לאברהם ה' שהקב"ה החשיב לאברהם את האמונה שהיא דיעה שיעבור בירושה כמו צדקה שזה מידות, ולכן בני' נקראו מאמינים בני מאמינים, ומעתה מבואר מה שכ' בחודש שנולד בו יצחק היינו שאז נולד האמונה לישראל בירושה מכח מה שאברהם האמין בה' על אף שה' זקן ושרה עקרה, ולכן הוקם המשכן בניסן, שע"י שנשתרש בו האמונה כנ"ל התקיים בהם "ושכנתי בתוכם" בתוך כל אחד ואחד, שזוהו ואמנות' סביבות', שע"י האמונה הוא מסובב לשכינה שבתוכו.

התורה היא היסוד להקמת המשכן

והנה א"כ צ"ב מה שהקמת המשכן ה' בא' ניסן ולא ביום שנולד בו יצחק, והנראה לומר דא' בגמ' שתלמוד תורה

עומדים אנו בימים נשגבים שבהם כלל ישראל השיגו את פסגת האמונה וגילו אלוקו' באמנם זה קלי וכו', ובחודש אשר 'ישועות בו מקיפות', שהרי בניסן נגאלו ובניסן עתידים להיגאל, והיסוד לגאולה הוא האמונה שבזכותו נקרע הים ובזכותו יגאלו לעת"ל, וזה הביאור חודש שבו ישועות מקיפות, כל' 'ישועות רומז לאמונה' שהרי בתורה"ק כתוב ויושע ה' את ישראל ביום ההוא מיד מצרים וכו' ויאמינו בה' וכו', כלומר שהישועה של כלל ישראל היה שזכו להשיג אמונה גדולה בה', שהרי איתא שבשכר האמונה שהאמתם בי נקרע הים וא"כ סיבת הישועה הוא האמונה שהיא המסובב להישועות בכלל ובפרט, וע"י האמונה שמתקיים מחיית עמלק אזי מתנוצץ שורש הגאולה, שהרי עמלק שהוא מזרע עשו, כוחו ושליטתו הוא בגלות ע"י שמכנים ספיקות וקרירות ורפיון באמונה שורש הכל, ובמחית עמלק ע"י אמונה, מתנוצץ גאולת ישראל לזרע יעקב, שהרי כשנצחו יעקב למלאך של עשו ואז נקרא שמו ישראל, ע"ש 'כי שרית וכו' ותוכל וגו' אז התנוצץ שורש הגאולה, וזהו הטעם לברכה שנקבע על שם אותו מאורע ברכת "גאל ישראל",

ובזה יש להבין הרמז הטמון במה שלאחר שניצול יעקב מידי עשיו ות' איש שהיו עמו, אזי עשיו פנה שעירה ואילו יעקב נסע סוכתה, דהנה בטור א' שג' רגלים הוא כנגד ג' אבות ויעקב כנגד סוכות המרומז ביעקב נסע סוכותה, ונראה לבאר הרמז עפ"י מה דא' בפרי צדיק על הג' מצוות שנצטוו ישראל בכניסתם לארץ, להעמיד להם מלך, מחיית עמלק, וביהמ"ק, וכתב שהסדר הוא שמקדם מחיית עמלק ואח"כ ביהמ"ק, ועפ"י אפש"ל שדייקא לאחר הניצחון שגבר יעקב על עשיו, אזי עשיו הלך שעירה רמוז לשעיר לעזאזל "ויעקב נסע סוכותה" היינו סוכות בחי' ביהמ"ק, שהרי ביהמ"ק נקרא גם סוכות, ושע"י מחיית עמלק שייך בחי' בנין ביהמ"ק.

בזכות האמונה זוכה לידבק בשכינה הק' ונמשך עליו חסדים וזכה יעקב לסוכות

ולבאר בזה נראה עוד לו' ויבואר ג"כ עוד ביאור על 'החודש אשר בו ישועות מקיפות, דהנה הביא בספר 'חסד לאברהם' מי שפ' עה"פ "אומנות' סביבות' היינו שע"י האמונה בבואר יתב' שזכים להיות סביבות' ממש, להיות סובב ומקיף להקב"ה ע"כ ונראה שזה בחי' ולדבקה בו ושזוכה ע"י להפס' הבוטח בה' חסד יסובבנו כל' שע"י האמונה שזוכה להיות סביבות' להשכינה הק' אזי החסד יסובבנו, ובכך מבואר הסמיכות מה שלאחר הניצחון של יעקב לעשיו נסע יעקב סוכותה, דהנה מה שנאבק שרו של עשיו היה מלחמה רוחנית, שרצה המלאך להכשיל את יעקב באמונה, ומכיון שיעקב גבר וניצח ועמד באמונתו, מיד נסע סוכותה, היינו סוכותה הוא צילא דמהימנותא וכעניי הכבו' שהיו בני' חוסים ומוקפים בהם, ובזה זכו בני' ע"י האמונה, שזכו להיות סביבות' כל' חבוקים ודבוקים בשכינה הק', וכנגד זה זכו שהקב"ה יקיפם בעניי הכבו', ובזה יבואר בפיוט החודש שישועות בו מקיפות, וכן"ל שישועות רומז לאמונה שבנ"י נושעו ע"י שזכו ל'ויאמינו בה', שהכוונה לאמונה

ועבדת את העבודה הזאת בחרש הזה

הבהרה מאירת עיניים ומעוררת לבבות על עבודתנו בימים הקדושים ימי חג הפסח • הרבה מקיפה הנוגעת לכל אחר בדרגתו, ומעניקה כלים מעשיים ופשוטים 'להיות' את אורות היום טוב ולנצלם כרבעי >> שיחת חג מירוממת נפש עם המשיגי הגאון הצדיק רבי ישראל אהרנסון שליט"א, מראשי ישיבת חזון נחום >> העבודה הזאת לבם

וכן לספר על יציאת מצרים, ומצוות נוספות. ואילו בשאר ימות החג אין חיוב לאכול מצה (וחלקו הפוסקים אם מי שאוכל מצה בפסח מקיים מצוה ממש או שאין לזה גדר מצוה, ואכמ"ל. ואפילו למ"ד שיש מצוה באכילת מצה בשבעת ימי הפסח, בוודאי שאין מברכים על אכילתה, בשונה מסוכה שמברכים על ישיבתה בכל ימי חג הסוכות), אלא להיזהר מחמץ. זה עיקר מצות החג בשבעת הימים. עד כדי כך, שהסיבה שאיננו מניחים תפילין בחול המועד פסח, היא משום שאיסור אכילת חמץ הוא ה'אות' בימים אלו (תוס' ד"ה ימים בעירובין צו. ע"ש - יחד עם איסור עשיית מלאכת דבר שאינו אבר. ובסוכות, בצירוף מצוה סוכה. אולם עי' במשנ"ב ס"א לא ס"ק ו').

אך אולי לשם כך די בגדרי ההלכה המחייבים, ומדוע לנו להוסיף כל כך הרבה חומרות והידורים?

חומרות אלו מקרבות אותנו מאד להקב"ה, ומעוררות אצלו כביכול את האהבה והחיבה אלינו.

וכפי שנתבאר בספרי הקודש על הפסוק (שיר השירים ד ט) 'לבבתי אחתי כלה, לבבתי באחת מעיניך, באחד ענק מצורניך', וביאר רש"י הק' שהקב"ה אומר כביכול לננסת ישראל: "לבבתיך" - משכת את לבי אליך בגלל מעלות רבות שיש בך, 'באחת מעיניך' - ואפילו אם היתה בך רק אחת מהן הייתי מחבב אותך ביותר, וכל שכן כאשר כולן בך. 'באחד ענק מצורניך' - ענק הוא תכשיט, ובאחת מרבידי ענקי קישוטיך, הם תכשיטי מצוה שישאל מציין בהם, אפילו רק תכשיט מצוה אחד היה גורם לי לחבב אותך.

ומדוע נקט הפסוק דווקא דוגמה של תכשיט 'ענק' שאותו עונדים בצוואר, ונתבאר בספרים שז' משום שהצוואר מרמז על עניני אכילה. כי תכשיטי המצוה החביבים ביותר אצל הקב"ה הם בעיניי אכילה, כאשר אדם נזהר בהם ומחמיר על עצמו יותר ממה שהוא מחויב, ומונע מעצמו תענוגים שאינו זקוק להם כדי לעבוד את ה', יש לכך חן מיוחד בעיני הקב"ה.

וממילא כאשר בפסח יהודי מגביל את עצמו בחומרות והידורים על כשרות מאכליו, הרי בכך הוא זוכה למצוא חן ביתר שאת בעיני הקב"ה, ומתרומם למעלה מיוחדת ועילאית ביותר. וכשמתבוננים בכך, הרי מקבלים טעם נפלא בהקפדות הללו, ושואבים מהן שמחת יום טוב של ממש.

היות משעבד לגשמיות

וענין הזהירות מחמץ שייך דייקא בחג הפסח, כאשר אנו יוצאים לחירות, משום שזה עניינה של החירות הפנימית - שאדם יוצא משעבודים זרים ומההתמכרות לדברים לא טובים, ומשתחרר מעיסוק מוגזם בגשמיות, ומסוגל לגדול את עצמו ולמנוע מעצמו דברים שהגוף שלו נמשך אליהם, אבל הוא יודע שאינם טובים לו. ובדורנו זה שייך במיוחד בעיניי טכנולוגיה - וגם כלים כשרים שאינם אסורים ממש, אך הם סוחפים את האדם וגורמים לו להיות משועבד אליהם.

האם הריחוק מכלים מותרים הוא שווה לכל נפש?

זה שייך לכל אחד כפי דרגתו ומקומו. וכפי ששמעתי מפ"ק כ"ק מן אדמו"ר שליט"א במעמד החיוק מפגעי הטכנולוגיה שזכיתי להשתתף בו בק"ק מודו"ץ, שביקש מבחורים שיכולים שיתנתקו לגמרי מטכנולוגיה, ולא ישתמשו גם בנגנים וטלפונים כשרים, ואפילו אם זה לחודש אחד. כי יש הרבה דרגות בזה, וכל אחד מהמקום בו הוא נמצא יכול לזכות יותר לחירות, להתנתק מדברים

לעניינים מסוימים שהוא יודע ומבין שהם מפרעים לו ואינם מועילים לו, ובכל זאת הוא כמו 'מכור' אליהם, הוא מתקשה לעזוב אותם. בן חורין אמיתי הוא מי שהשתחרר מכל מה שהוא היה תלוי וקשור בו, מכל דבר שהוא היה מכור ומשועבד אליו.

ובחג הפסח, כאמור, הקב"ה עורך 'יריד' של חירות. בימים האלו אנו יכולים לרכוש חירות של אמת, להיחלץ ולצאת מכל המיצרים, ולהפוך לבני חורין, וממילא להיות קרובים אליו, ולהתקדם לקבלת התורה.

וכיצד 'קונים' ביריד הזה - כלומר, מהי הדרך להשיג את אותם אורות עליונים, המסייעים לצאת לחירות מכל הדברים המפרעים?

באמצעות עבודת ה' המיוחדת לימים אלו - מצוות החג, יותר העניינים שעוסקים בהם ביתר שאת בימי הפסח. והם נחלקים לשני חלקים עיקריים - בבחינת 'סור מרע' ועשה טוב.

לבבתי אחתי כלה

החלק הראשון, בבחינת 'סור מרע', הוא הזהירות השמירה מפני החמץ, ובכלל זה כל השמירה מדברים השייכים ל'שאר שבעיה' - החמץ שבלב, הדברים שמרחיקים אותנו מהחירות האמיתית ומהקרבה להקב"ה.

בראש ובראשונה, העבודה היא בחלק הפשט של המצוה. נצטוונו בתורה שבכל שבעת ימי הפסח לא יראה ולא ימצא אצלנו חמץ, ויהודים מחמירים על עצמם במנהגים וחומרות שונות, ובתוספת הידורים רבים, כל אחד כפי שקיבל מאבותיו ומרביתו או מנפשו. ולעתים עלולה להיות לאדם הרגשה שכל ההקפדות הללו מגבילות אותו ומקשות עליו, וטורדות אותו משמחת יום טוב. אולם כאשר מבינים את חשיבות הענין, וכשמתחברים לפנימיות של המצוה - מקבלים בזה טעם לשבח וגעשמהק' מיוחד.

כי בשבעת ימי הפסח, הזהירות מחמץ היא עיקר מצוות החג. בליל הסדר ישנה מצוה מדאורייתא לאכול כזית מצה ככתוב בתורה (שמות יב יח) 'בערב תאכלו מצות',

בעומדנו על סיפם של ימים גדולים וקדושים, ימים של אורה וגאולה, הכל נערכים ומתכוונים לקראת החג הקדוש הקרב ובא, בנקיון הבית והכנת כל צרכי החג, ובהכנת הלב בהכנה דרבה לקראת הזמן הנשגב. ולצד ההכנה לליל הסדר, לילה כיום יאיר, הפותח את החג המרומם, נדרש גם להכין את הלב ולעסוק בעניני שאר ימות החג, חול המועד ויום טוב שביעי של פסח.

לשם כך, פנינו אל אחד המיוחד שבמשפיעי החסידות בעיר בני ברק, אשר זכה לקרבה מיוחדת בהיכלו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, הלא הוא המחנך הדגול והמשפיע הנודע, פה מפיק מרגליות, הגאון החסיד רבי ישראל אהרנסון שליט"א, מראשי ישיבת חזון נחום המעטירה, על מנת שיאיר לנו את דרכי העבודה בימים קדושים אלו, לאורם של רבוה"ק וצדיקי הדורות.

איו גרויסע משפחה

בפתח דבריו, מקדים הרב אהרנסון ואומר:

קשה מאד לדבר דיבורים אחידים לכלל חסידי מודו"ץ יחדיו. משום שחסידות מודו"ץ הרי היא כמו משפחה אחת גדולה, ואסביר את כוונתי: בכל משפחה, ישנם סגנונות שונים של בני משפחה. ישנם אבא ואמא, בנים ובנות, קטנים וגדולים, מוכשרים יותר ופחות, פרצופיהם אינם שווים ודעותיהם אינן שוות. אבל הם כולם משפחה אחת מלוכדת, ולכל אחד יש את המקום שלו.

ומאחר וקהילת הקודש מודו"ץ נתברכה משמים באיש על העדה אשר הוא כלשון הכתוב (במדבר כו יח) 'איש אשר רוח בו, וכפי שביאר שם רש"י (ד"ה אשר) 'שיוכל להלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד'. שכן מהיכרותי ומאשר ראיתי מן הצד במשך השנים, התפעלתי לראות איך הרבי שליט"א יודע להדריך כל אחד ולהעלות ולרומם כל אחד במקומו ועל פי מדרגתו וסגנונו. ועל אף שהציבור אינו מקשה אחת, וישנם בעלי בתים חשובים לצד אברכים בני תשחורת ופרחי חסידים, בכל זאת הציבור מאוחד ומלוכד בלהט בבית המדרש ובשטיבל'ך ובצל הרבי ממש כמשפחה אחת גדולה, כל אחד מרגיש בן בית וכל אחד יש לו את מקומו הנכבד, וכל אחד זוכה לקבל מהרבי את ההדרכה וההארה המיוחדת עבורו, ולהתעלות מהמקום בו הוא נמצא עוד ועוד.

ועל כן קשה להגיש דברים שיתאימו לכולם כאחד. וננסה בס"ד לגעת בכמה נקודות חשובות, ושכל אחד מן הקוראים יקבל מכך את התועלת הרצויה עבורו.

"יריד" של חירות

רבים מתכוונים בלהב אש לפני החג לקראת הלילה הגדול ליל הסדר, ולא תמיד עוסקים בבהירות בעבודת הימים הקדושים שאחריו. גליון 'בשבילי דשא' המופיע בבתי המדרשות יקרא על ידי הציבור גם בשאר ימות החג, ועל כן נבקש לשמוע מהני מילי מעלייתא על עבודתנו בימי חול המועד ובשביעי של פסח

ימי המועדים, הינם כעין 'ימי יריד' - זמנים מיוחדים שבהם מושפעים משמים אורות נשגבים, בכל חג בעניינו של יום. וחג הפסח, הוא יריד של 'זמן חירותנו', זהו זמן טוב שבו ניתן להשיג חירות.

ואמנם הקב"ה מצילנו מכל אלו שעומדים עלינו בכל דור דור, ולכן כיום איננו עבדים של ממש במלוא מובן המילה, אולם אנו זקוקים בהחלט לחירות. משום שגם אדם שאינו עבד בפועל ממש, עלול להיות משועבד ומכור

שהוא יודע שאינם טובים לו, ולהתחבר יותר לרוחניות ולטעם מתוך של קרבת אלקים. ובימים אלו שהבחורים נמצאים בביתם, יש לעורר על כך ביותר.

וכך גם דברים נוספים הסוחפים את האדם, ועלולים להביאו לידי מכשול ח"ו, או לירידה ברוחניות. בימים אלו רחובות בני ברק מוצפים במודעות הקוראות לטיולים למקומות שונים בימי חול המועד, והכל במסווה של "בני ישיבות". וכאשר יהודי נמנע מדברים כאלו, הוא מסייע לעצמו לצאת לחירות, הוא פוטר את עצמו מהכבלים הקושרים אותו לדברים שאינם מרומומים אותו.

וידגש: אין הכוונה להתנתק לחלוטין מכל דבר של גשמיות, באופן שאינו הולם את צרכי האדם. ולדוגמה, אם ביציאה לטיולים עסקינו, ישנם ילדים ומשפחות הוקקים לצאת ולהתאוויר בחול המועד, אבל יהודי בן חורין משחרר את עצמו מהשעבוד לעשות זאת באופן שהוא כאילו "הכני" טוב, ועושה זאת כרצון ה'. אפשר לקחת את הילדים לכותל המערבי ולבקר אצל בני משפחה, או לגן שעשועים ופארק סמוך לבית באזור שאין בו נסיונות בשמירת העניינים (ובמאמר המוסגר צייננו כי בדרך כלל כאשר עושים זאת באווירה טובה, הילדים מאד מרוצים ונהנים, ואינם זקוקים דווקא ליציאה למקום מסוים וכדו'). וכל זה אינו אלא דוגמה בעלמא, להמחיש את הנקודה שגם בדברים שעושים אותם, לא להיות כבולים ומשועבדים אליהם, אלא להפעיל שיקול דעת ולעשות אותם כפי שהאדם מבין שזה רצון ה'. וזה מעורר אצל הקב"ה חן וחביבות מיוחדת אליו כעין הוזהירות הרבה מחמץ, 'באחד ענק מצאורניך'.

ויתירה מזו - כאשר משתמשים בענייני גשמיות, אך לא מתוך שעבוד אלא באופן של חירות, ונוהרים להשתמש בהם כרצון ה', וזכים בכך לקדושה מיוחדת, שהלא את מצות מצה ניתן לקיים רק בדברים שיכולים להחמיץ (פסחים לה). כי דווקא בדברים שצריך בהם שמירה שלא יהיו חמץ, בהם טמונה הקדושה המיוחדת של מצה כאשר אכן שומרים עליהם שלא יחמיצו.

לסיכום: עבודתנו בימי החג בחינת סור מרע, היא להשתדל ולהתחזק בענין השמירה, להשתחרר מענייני גשמיות שאנו משועבדים אליהם ולהשתמש בהם בהשכל כרצון ה', ובכך אנו מעוררים את חיבתנו לפניו יתברך.

יחד כולם הורו והמליכו

ומכאן הגענו אל החלק השני - שבחינת עשה טוב.

אכן, חלק השני בעבודת הזמן, כולל שני עניינים מרכזיים: האחד, שמחת יום טוב עם בני המשפחה ובאספת מרעים. כמנהג חסידים ואנשי מעשה מקדמת דא, להקדיש זמן ביום טוב ובחול המועד להתאסף יחד באהבת חברים ובקירוב הלבבות (וגדולה לימה שמקרבת), להתחזק ולעסוק יחד בענייני של יום, ולשרי ולשמוח יחד בשירות ותשבחות למלך א-ל חי וקים.

ולא פחות חשוב, סעודות החג בבית, שתהינה באווירה טובה ומרוממת, להרבות בשמחת יום טוב. ויש לכך גם שייכות למצות 'הגדת לבנך', שכן אין כמו זמן נינוח ונעים של סעודת חג לחזק את הקשר בין הדורות, הורים עם ילדיהם ונכדים עם זקניהם, וכאשר הלב פתוח המסרים שמעבירים לדורות הבאים נקלטים בעומק הלב.

שמעתי ממחנכים חשובים, שבחורים של"ע מתמודדים מאד ברוחניות אמרו להם כי על הרבה דברים מהחינוך שקיבלו אולי היו מוותרים, שכן הם לא התחברו אליהם, אולם על סעודות חגים בבית הם לעולם לא יסכימו לוותר. וזה לא בגלל המאכלים, כמובן, אלא בשל האווירה המיוחדת (חול המועד הוא זמן מצוין להורים לפתח קשר קרוב עם הילדים, וכדאי שזה זמן מיוחד לכל אחד מילדיו, שהילד ירגיש שזה זמן שאבא פינה עבורו לשמוע אותו ולחזות אותו חוויות נעימות. - ואספר: לפני כמה שנים היה אצלנו בבישיבה בחור ממשפחה ברוכת ילדים, שבכל בין הזמנים היה 'הופך את הבית' ומעורר מהומה ובלגן שוב ושוב. האבא התקשר להיווצר, הצעתי לו שימתין לזמן רגוע, ויקרא לבחור לשיחה נעימה על דא ועל אה. אם הבחור יעלה את הנושא - מה טוב, ואם לא - תתעלם. האב עשה כך, והבחור מיוזמתו אמר לו: 'ראיתי שאני לא יכול לתפוס איתך קשר אישי אם אינני מעורר בעיות, בלי זה - אני 'מוספר' בתוך כל הילדים' - חשוב להקדיש את הזמן לילדים לא רק כאשר צריכים 'לכותב שריפות', אלא למנוע את השריפה מלכתחילה...)

אהבתי כי ישמעתי

וענין מרכזי נוסף בחלק העשה טוב, הוא כח הדיבור בתורה ובתפילה - 'פה סח'.

חז"ל אמרו (ירושלמי שבת עח), 'לא ניתנו שבתות וימים טובים אלא לעסוק בהן בדברי תורה', עבודתנו בחול המועד היא ללמוד את תורת ה', והשגת אריה (סימן סח) כתב שבזה מקיימים מצות עונג יום טוב, והיינו כאשר הוגים בתורה בחיות ובחשק, ושמחים ומחדשים בלימוד. וכפי שנהגו המאורות הגדולים ז"ע לבית מודיץ, וכך נוהג גם הרבי שליט"א, להשמיע דברי תורה ושיעורים בעמקות נפלאה ובפלפול.

והרבי שליט"א מרבה לומר, שקודם לעבודת השירה והזמרה (שהיא עבודת עבודה - עבודה לעבודה אחרת, רש"י במדבר ד מזו, ועי' ערכי יא), חשוב העסק בתורה, והוא מעודד ומדבר את הציבור לעסוק ברצינות בדברי תורה, להיבנות וללמוד בהספקים משותפים, ועוד.

ולמוד התורה אינו פעולה טכנית שיש לבצע, אלא עבודה עילאית של בדיקות. הלא כאשר יהודי עוסק בתורה הוא מאזין לדבר ה', ודבק בהקב"ה באופן נעלה ביותר.

ולצד עבודת התורה, ימי הפסח נועדו גם לתפילות מרוממות, להשקיע בעבודת התפילה, להלל ולשורר לפניו ית', ולשמוח בכך שהוא שומע אותנו, וכפי שהתבטא דוד המלך (תהלים קטז א) אהבתי כי ישמעתי ה' את קולי. זו השתכחות הנפש עמוקה ומקיפה, שיוצק ממד חדש ועצום הן בנוסח התפילה והלל שקבעו לנו אנשי כנסת הגדולה, והן ברגשות עצמיים המתחדשים ומתעוררים שאינם מצטמצמים במילים, ובניגונים ללא מילים הם מתבטאים בהמיית הנפש לאבינו שבשמים.

והלא זו מטרת יציאת מצרים ומטרת כל הבריאה כולה, וכדברי הרמב"ן הנודעים בסוף פרשת בא (שמות יג טז): 'שנאמין באלקינו ונודה אליו שהוא בראנו, והיא כוונת היצירה, שאין לנו טעם אחר ביצירה הראשונה. ואין א-ל ענין חפץ בתחתונים, מלבד שידע האדם יודיה לאלקיו שבראו. וכוונת רוממות הקול בתפלות, וכוונת בתי הכנסיות וזכות תפלת הרבים, וזה שיהיה לבני אדם מקום יתקבצו וידו לא-ל שבראם והמציאם, ויפרסמוהו, ויאמרו לפניו בריתוך אנהנו' (וכדאי לעיין בדבריו הקדושים, הבהירים והמצוררים).

ליבי ובשרי ירגנו

מה ההבדל, על פי פנימיות ענין זה, בין ימי חול המועד לשביעי של פסח שבו אמרו בני ישראל את השיירה?

אור יקרות זה, מבהיק שבעתיים ביום הקדוש והנשגב 'שביעי של פסח' שבו זוכים להתגלות עצומה כעין מה שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי (מכילתא דשירה ג), ומכאן זה אומרים שירה נפלאה. וכמה רוממות ונעימות טמונה בעבודת היום הקדוש הזה, שהוא כל כולו אינו אלא חטיבה אחת של שירה לה', ובייחוד בשנה זו שיום זה חל בשבת קודש (איתא בשם החידושי הר"ם על מה שאין מצוה מיוחדת ליום טוב של שביעי של פסח בשונה מחגים אחרים, משום שזו יום שבו זוכים להשגות גבוהות ולדבקות בהקב"ה במעלה עליונה מאד כעין שיהיה לעתיד לבוא, וזהו יום שביעי בחינת מעין עולם הבא. ועל כן זהו לא זמן של פעולה במצוות, אלא של 'התענג על ה' - ובכל שבת בכיול נשפע יוירד בחינת מעין עולם הבא לעולם הזה, ואילו בשביעי של פסח בני ישראל מתעלים מעלה כעין בחינת העולם הבא ורוח הקודש. והשנה, מזה בס"ד לשתי מעלות אלו ויחידיו יהיו תמים), שבו יפארו ויברכו לא-ל כל יצוריו, הרי שהבריאה כולה ואנו בתוכה מתרוננת בשירות ותשבחות להקב"ה.

ואין זה רק בשעת אמירת שירת הים או קריאת התורה - שאז הבחינה הגבוהה ביותר של גילוי נבואת השירה, אלא בכל היום כולו אנו שייכים יותר ומתעלים יותר אל מצב מרומם של שירה. ההלל שאנו אחרת, פסוקי דזמרה, השירים שמשוררים בתפילות ובסעודות החג, וכפי שלמדנו אצל רבוה"ק לבית מודיץ מהי שירה אמיתית (ואפשר לומר בדרך צחות, שיום זה הינו יום חגם של חסיד מודיץ, אשר מתעלים בשירה וזמרה כל ימות השנה באופן נעלה, לצד עסק התורה והמצוות).

זהו יום שבו האדם מתרומם ונישא אל על, על כפי שירת הלב המתנשאת וסוחפת את כל האדם. כי זהו כוחה הפנימי של שירה, שהיא נוגעת בפנימיות הלב. ועל כן מצינו שאמר דוד המלך (תהלים פד ג) בהשתוקקות

עצומה לבנין בית המקדש 'נסכפה וגם כלתה נפשי להצרות ה', ועל כך אמר 'ליבי ובשרי ירגנו אל א-ל ח'. ואמנם בבית המקדש היו עוד הרבה סוגי עבודות - קרבנות וקטורת והשתחויות, אבל להקריב קרבן ולהשתחוות אפשר גם עם הגוף ללא הלב, ואילו בשירה איז ליבי ובשרי דייקא ירגנו אל א-ל ח'.

לא להיות שפחה

הדברים מאירים. אמנם, שביעי של פסח אינו אלא יום אחד, ומיד לאחריו מסתיים החג וחוזרים אל הטרדות והעיסוקים. היאך ניתן לפעול על הנפש שההתעוררות שתהיה בליבנו ביום שביעי של פסח עצמו, תוותר חותם ורושם לכל ימות השנה?

שמעתי מאבי [הגאון הצדיק רבי יהושע משה] זצ"ל בשם הרה"ק מקאצק ז"ע, שהגיד כי השפחה על הים אכן ראתה מה שלא זכה לראות יחזקאל הנביא, אך היא נשארה שפחה... אכן, החכם שענינו בראשו, אינו רוצה להישאר באותו מצב שהי קודם לכן, כאותה שפחה. הוא משתוקק שאורות החג ימשיכו וילוו אותו לכל השנה.

והדרך לכך היא על ידי הכנת כלים לקבל את האורות, ומהם הכלים? על מנת להשיג על כך, שומה עלינו לעמוד על מהותו של יום קדוש זה בפנימיותו. הרה"ק ה'שם משמואל' מסוכטשוב ז"ע מביא בספרו, ששאל פעם את אביו הרה"ק ה'אבני נור' ז"ע מפני מה אין מצוה מיוחדת לשביעי של פסח (ומצטט שם את דברי החידושי הר"ם הנ"ל, ומוסיף עליהם).

והשיב לו האב הגדול, שענינו של שביעי של פסח זו מסירות הנפש. הלא כשבני ישראל עמדו על שפת הים, קטרגו עליהם המלאכים באמרו: 'הללו עובדי ע"ו' והללו עובדי ע"ו' (זהו"ק ח"ב קע); ומודע אכן נבקע להם הים? בזכות מסירות הנפש שלהם שבו וחזו לפני פי החירות כפי שציוונו משה רבינו על פי ה', למרות שבכך התקרב למצרים (שמות יד ב-ד), ובזכות מסירות נפשו של נחשון בן עמינדב שקפץ למים ונכנס עד שהגיעו עד חטמו (סוטה לו). ומאחר ומהותו של היום היא לקיים את כל התורה והמצוות מתוך מסירות נפש, אין שייכת בו מצוה מסוימת.

ומעתה, יבואר מהי ההכנה הראויה לאורות שביעי של פסח - מסירות נפש. ואמנם המילים 'מסירות נפש' נשמעות כמו דבר ששייך רק לבעלי מדרגה, אך לא כן הוא. אלא מסירות נפש למען עבודת ה', כל אחד כפי דרגתו. וכפי שכתב הרה"ק הרב ר' שמעלקא מניקלשבורג ז"ע, שתי דוגמאות למסירות נפש השייכת אצל כל עובד ה': האחת, אם החל להתפלל בקול ובמתינות וכוונת הלב, ובאמצע התפילה הוא חש שכבר אין לו חשק או סבלנות והוא רוצה להתפלל באופן של 'מלומדה' ולמלול את תיבות התפילה, והוא מושך עצמו להמשיך בתפילה כראוי עוד כמה דקות, זוהי מסירות נפש. ודוגמה נוספת: אם החל ללמוד ולפתע בעיצומו של הלימוד הוא חש לפתע עייפות פשוטת בו, על אף שאינו אמור להיות עייף בשעה זו, והוא מחזיק את עצמו ללמוד עוד כמה דקות למרות העייפות, זו מסירות נפש.

וכללו של דבר, כל ענין שיהודי פועל יותר מההרגל שלו, ומחייב את גופו לפעול למען עבודת ה' מעבר למה שהוא חייב - זו מסירות נפש.

בשירה קרביך

ועל ידי עבודת ה' במסירות נפש מתקלות התפילות, כמסופר בגמרא (ברכות כ). "אמר ליה רב פפא לאב"י, מאי שנא ראשונים דאתרחיש להו ניסא, ומאי שנא אנן דלא מתרחיש לן ניסא... אמר ליה, קמאי הוו קא מסרי נפשיהו אקדושת השם, אנן לא מסרינן נפשין אקדושת השם". ומבאר המהר"ל שכאשר יהודי שובר את טבעו ופועל למען עבודת ה' מעל להרגל או לרצון שלו, הקב"ה במידה כנגד מידה שובר עבורו את הטבע ומושיעו מכל צרותיו.

ואכן, כפי שכתבו בספרים, בכח שירת הים - שזכו לה על ידי מסירות נפש, אפשר להיושע ביום הזה בכל העניינים שקשים כקריאת ים סוף - הן פרנסתו של אדם שכולל בוה כל צרכיו, והן זיווגו שכולל בוה כל יחסיו עם הבריות וסביבתו. ורמזו על כך צדיקים בלשון הפיוט 'ידידים רר מנוח בשירה קדמוך', 'בשירה' ראשי תיבות יושפע שפע רב בכל העולמות.

יתן ה' נוכח לעבוד את עבודת הזמןמתוך ההכנה הראויה, ולהשיג את האורות הנפלאים שנשפעים בימים קדושים אלו באופן שיתיריו עליו חותם לכל ימות השנה.

כך בזנים שטיבל

הקבוצה השלישית

הר"ר שלמה אברהם הי"ו

הליחשושים השונים בדבר בניית השטיבעל, איסוף הכספים, עיבוד תוכניות בנייה ועוד, שיחלו בימים הקרובים, כאשר אין עדיין אי מי מעמנו שקיבל זאת עליו באופן רשמי.

מפה ומשם, ישנם מחברי השטיבעל שמביטים בי בתור 'החברה'מן' שכל הנראה ייטול בסופו של דבר את הכפפה להרמת בית ה', ברם אני לכשעצמי איני יודע אנה לילך ואנה לפנות.

נו, שאל יענקל בתמיהה, מעולה, ביודעי ומכירי את חבריך, שהם כולם חכמים כולם נבונים וכולם יודעים היטב את אשר לפניכם, וכדאים הם שתסמוך עליהם ועל בחירתם בעיניים עצומות.

טוב, התעלם בונם מעקיצתו המתוקה של יענקל, לא לכך כוונתי.

הן יודע אתה היטב את דרכם של הבריות, אף אלו ההוגנים ביותר, שמלאים הם בדרישות כרימון.

איני צריך להאריך לך יתר על המידה על מסכת הקשיים שכרוכים יחד עם נטילת תפקיד 'כפוי טובה' שכזה.

אקדים ואומר, שמאמר זה לא היה נכתב לולי שהוא אקטואלי למקרים רבים מני ים שכל שטיבעל ומוסד נפגשים בהם, וד"ל.

כעת, לאחר כל ההקדמות, שמעו נא אחי ורעי מעשה שאירע בשבוע שעבר בביתו של יענקל (שם בדוי) מחשובי נכבדי אנ"ש:

הלו, זה יענקל? נשמע הקול באפרכסת הפל'.

אכן כן, בונם לייב, (ג"כ שם בדוי) מה נשמע?

בטח שמעת, החל בונם לייב את דבריו ללא שהיות, שקיבלנו ברוך ה' הקצאה מכובדת עבור השטיבעל שלנו.

אוהווו, בטח ששמעתי, ענה יענקל והוסיף במבוכת מה, אפילו חשבתי להתקשר אליך ולברכך בברכת 'מזל טוב' ו'ברוך מרחיב גבול'...

בקיצור, המשיך בונם לייב ואמר, לא באתי רק בעבור לשוחח עמך על החדשות הנעימות מהשטיבעל, אלא בעיקר משום שאני חייב ממך עצה דחופה, לדעת כדת מה לעשות.

בימים האחרונים מאז ההקצאה החלו להתרבות

ברוך המקום ברוך הוא, ברוך שפרץ גבולנו ימה וקדמה צפונה ונגבה והשמיענו שוב ושוב על הקצאות חדשות מפה ומשם עבור שטיבעל נוספים, שנפתחים בערי הפריפריה אליהם מגיעים אברכי אנ"ש להתגורר. לא יאומן כי יסופר.

חלק גדול מן הקרדיט חייבים אמנם לתת ל'אח שיש לנו בבית המלך' - שלוחא דרבנן שפועל ללא לאות בקרב החלונות הגבוהים, אלא שלא על כך באנו כעת להאריך, ובטוחני שעוד יוקדשו לכך בעתיד יריעות רבות ונכבדות.

על כל פנים, הן אמרו חז"ל: 'מרבה נכסים מרבה דאגה', ואכן, מעת לעת צצים להם ביתר שאת דאגות של אברכים חשובים, מהם שמכהנים בתפקידים רשמיים בשטיבעל, כאשר המכנה המשותף שבכולם הוא - כיצד צריכים להתנהל לעת הזאת של 'התמסדות ופריצה למרחב', הן בנושאי הרוח התורנית-חסידיה שתפעם בהם בעה"ת בעת הקרובה, והן בהתנהלות השוטפת, וכפי שנחשוף בס"ד בשורות דלהלן:

דוגמה להצלחה

בשולי המאמר הרניי חייב לשתכנע – קוראים הנכבדים, שבשטיבעל שעליו זכיתי להימנות באשדוד, מקיים חברי החשוב הר"ח ר' יוסף גלאס הי"ו 'חברת תפילה' מזה כשנתיים ימים בשטת ה'קבוצה השלישית' כמתואר בתורף המאמר, והוא אכן רואה נפלאות בכל מעשה ידיו.

לעיתים קרובות ביותר ניתן לראות משוחח ומשתף חברים בשטיבעל, מתי לערוך מבצע-הגדרה, אלו סוגי כרטיסים לחלק עבור הילדים לאחר כל תפילה, להיכן לערוך את הנסיעות לילדים שהשתתפו – וכולם משתתפים – בהצלחה במבצעים וכדומה.

בשיטה זו, מלבד כך שהוא רואה בס"ד פירות מבורכים בכל עמלו, בראותו את ילדי השטיבעל מרותקים למקומותיהם בעת התפילות מתוך ריכוז מופלא בסידור, וזולת זאת שהוא זוכה להאזיב עליהם את התפילות הקדושות מכאן ולעתיד, הרי שגם ההשתתפות הערה מצד ההורים היא חיה ותוססת, בהשלימים את המעטפת החינוכית בכך שהם מדברים את ילדיהם לעמוד בכל היעדים שר' יוסף מציע בפניהם, ובכך משיג הוא גם את אהדתם המוחלטת של הכלל כולו לכל מטרתו.

כמדומני, שהתנהלות חכמה זו לצד הצלחותיה המוכחות, יכולה להיות כדוגמה אמיתית להצלחה.

- ביום שיש או לאחר שאומרים 'ויתן לך' במוצאי שבת וכדומה, שאז כולם יושבים סביב 'שלחן עגול' אלו לנוכח אלו, את אשר עבר עליך בשבוע האחרון, וכמובן גם כל נושא ועניין שמצפה עבורך בימים הקרובים.

זה אולי נשמע קצת מטריד ומתסכל במבט ראשון, אלא שלאמיתו של דבר 'לא מיניה ואף לא מקצתיה', שכן תיכף לאחר השיחות הראשונות עם חבריך, תחוזה בגודל הקרדיט שתקבל מחברך לכל מעשה ידך.

יתירה מזו, הוסיף יענקל בעינים נוצצות, עם כל שיח משתף שכזה, שבו כולם יאזינו, ישתתפו, יעצו ויחוו את דעתם האישית, תבחין כיצד הנך סוחף את כלל חבריך סביב רעיון השטיבעל ולהט היצירה וההצלחה ירקיעו שחקים.

הימים הללו הם ימי 'פרשת דרכים' מאין דוגמתם לא רק לעצם בניית 'עציו ואבניו' של השטיבעל אלא בעיקר 'למהות' השטיבעל, וחשוב שתדע לך בונם לייב, שהנך אחוז בידך במידה מרובה את מושכות 'נשמת השטיבעל' שלכם לעתיד, ואם תשכיל להוביל את כלל חבריך בדרך הזו, אזי תזכה בעזה"ת להעלות את כלל בני חבורתכם על דרך של פריחה ושגשוג הן ברוח והן בגשם.

מדהים, סיכם בונם לייב, החכמתי ביותר, אך מה אעשה אם ירבו עלי אי אלו חברים בקשות שונות ומשונות שנויות במחלוקת, כיצד אוכל להתנהל בצורה שכזו? והלא זה עלול להכביד על כל אופן ההתנהלות שלי, מה גם שבהעלותם את רעיונותיהם, לא אוכל להתעלם מהם, ובכך אכניס את עצמי למלכודת לא נעימה.

המשך יבוא בעזה"ת

מקלקל באין יודעין את כל הבסיס שעליו היית חפץ לראות את שטיבעלך.

לא חבל? גם להתאמץ וגם לראות כיצד חדות היצירה והבניה של כלל חבריך מתחילה לשופף את קומתה וכדאי בזיון וקצף.

אבל! סיים יענקל בנימת ניצחון, אם יחכם לבך לשמוע לעצתי, אזי אלמדך שישנה 'קבוצה שלישית', משכילה ומחושבת, שדרכה היא המובחרת ביותר.

מבטיחך אני, המשיך יענקל ספק בדרישה ספק בתחינה, שאם בדרם של בני קבוצה זו תצעד, אזי תזכה שברכות רבות ירדפוך ואף ישיגוך.

'תזכה' לגיבוי מלא מחברך שיטעין אותך כל העת באנרגיות אין סוף של סיפוק להמשך מלאכתך הקדושה.

'תזכה' להציע את השטיבעל בראשית דרכו בנתיב של אהבת רעים אין סופית, ואף לקשור את חבריך עמך לברית של רצון אמיתי להצלחה.

והכי הכי חשוב - 'תזכה' לראות בעזה"ת בעיניך, כיצד ה'שלום' יהפוך בשטיבעלכם לכלי מחזיק ברכה כפי שלא פיללת מאודך, בהריקו עליכם שפע של גישמאק בעבודת השי"ת, חינוך ילדים ונערים חסידיים לתפארת, רוגע ושלווה בין חברים אמיצים וקרובים, חיות ועונג ב'נסיעות' לרבה ועוד ועוד.

כעת, הטה נא אוזןך אלי בונם לייב ידי, והאזן היטב לכל מילה שיוצאת מפיו.

כפי שאמרת, אכן טיבם של חבריך הוא לחפץ בהשמעת דעותיהם ובהתחשבות במושכליותיהם, כשלעיתים הם אף נגזרים לומר ביקורת כאשר אי אלו החלטות אינן נראות להם כ"הראויות ביותר".

ברם, זאת תדע לך, שאם אתה כ'קברניט' תשכיל להתנהל בצורה חכמה לנוכח חבריך, אזי מובטח לך שהכל ירעיפו עליך תשבחות לרוב, ואף תקבל מהם כמענה את מלוא הרוח הגבית שכה נצרכת לה לבניית ביתכם המשותף.

הכלל הוא - לשתף, לשתף ושוב ולשתף.

קום וצא זה עתה לבית החסידים, ואמור לחברך 'שירות בזה"ל' (אף אם מדובר רק בחלק מהם) חברים יקרים, חשבתי רבות על הרעיון של נטילת העול שבבניית השטיבעל, ואכן, אם נראה אני בעיניכם כמתאים לתפקיד, אזי הנני מוכן לשרתכם נאמנה אך בתנאי ש'נעשה את הכל ביחד'.

הן מדובר בקבלת החלטות חשובות ביותר ובעלי השלכות גורליות לעתיד השטיבעל, ועל כן איני מוכן לשאת על עצמי לבדי את העול.

אין לי כל מניע להתרוצץ, לתכנן תכניות, לשרטט שרטוטים, לשבת בעירייה כשצריך וכו', אבל, בסופו של יום, כאשר צריך יהיה לקבל החלטות מה לעשות וכיצד לנהוג, אזי אין ברצוני לשאת לבדי על כתפי החלטות שקשורות לגבי כולנו, ועל כן בחפצי שנשוחח על כל שלב ושלב ביחד, ורק כך נקבל החלטות עבור השטיבעל שאמור להיות 'של כולנו'.

דע לך! - הוסיף יענקל כהערה - שברגע שתפנה לחברך בשפה מעין זו, בלתי מתנשאת, מכילה ומשתפת, אזי תיכף תקנה את ליבותיהם לחפוף בהצלחתך 'עוד בטרם תיגש למלאכתך - מלאכת שמים'.

לאחר זאת, המשיך יענקל לפרוס את משנתה המשכילה של ה'קבוצה השלישית', אם אכן תחזנה עיניך שכדבריי כן הוא וחברך מגבים אותך ליטול על שכמך את התפקיד, כל שעליך לעשות הוא להתחיל במלאכה, ולעמוד כל העת בדיבורך. מעתה, עליך להתאזר בסבלנות, ולספר בפרוטרוט לכלל חבריך בעת של התאספות - מוטב סביב 'תיקון' נאה

עוד בטרם עלה בידי יענקל להשחיל מילה אחת של הסתייגות מדבריו, החל בונם לייב לשפוף את שיחו בשטף: שמע נא יענקל, ברוך ה' מאז פתיחת השטיבעל לפני מספר שנים, הכל בנוי אצלנו על אדנים של אהבה ואחוזה, שלום ורעות, כשאין פרץ ואין צווחה ברחובותנו, בלי עין הרע.

אבל מה יהיה כעת! הן יודע אתה היטב שלא הרי ניהול של קרוון אותו הניחו בשלימות היישר על האדמה, כהרי בניית שטיבעל מפואר, שירטוט תוכניות אדריכליות, ישיבה עם אישים שונים בעירייה, וכמובן קבלת החלטות מעשיות שישפיעו על השטיבעל בעשורים הקרובים... האם אתה חושב שכולם יטו לי כתף... וזאת בלשון המעטה??? האם יתנו לי להחליט כהבנתי??? והלא על כל צעד יכולים להוצר וויכוחים כקאן ולכאן, ובסוף אצא קירח מכל הכיוונים... גם אתאמץ וארוץ להשתדל בעבור השטיבעל, כאשר בסופו של יום, לאחר שאכלה את כוחותיי עבור הכלל, ארכוש לי 'ידידים' מן הזן שלא הכרתי עד כה...

למען האמת, הוסיף בונם לייב בנימה גלוית לב, חשבתי לרפוק על השלחן בשטיבעל ולומר בקול גדול: מורי ורבותי, הרניי מוכן ומזומן לקחת עלי בשמחה את העול הכבד, אבל בבקשה מכם, תנו נא לי לעבוד בשקט ללא הפרעות, והניחו לי להחליט כפי הבנתי וללא שאצטרך להתווכח על כל 'חדר שני' או 'קאווע שטיבעל', מה יהיה גודלו, היכן הוא ימוקם, ומה יהיו אורכם ורוחבם של שטחי ההשכרה להחזקת השטיבעל.

אין לי בעיה להרים את כל הפרויקט בס"ד, אבל אך ורק באופן ש'אתם תחרישו' מן הצד.

אוי, אוי, זעק לפתע יענקל אל תוך פומית הפל' לאחר שלא יכל עוד לעצור במילותיו, מה פתאום, את הכל אתה הולך להפסיד! לא מיניה ולא מקצתיה. מה? נרתע בונם לייב על עומדו, האם אמרתי דבר מה שאינו נכון והגון?

סלח לי על שכה נזעקתי, התנצל יענקל ואמר, ברם כפי שהבנתי מדברך, הרי אתה חפץ לשוב על אותה הטעות שדשים בה כמעט כל באי העולם בעקבם, וללא לחוש כלל שבכך רומסים הם את כל היקר והקדוש שלהם בעצמם, בהעמידם את בניינם המפואר על אדנים של חשדנות וריחוק לבבות.

נו, באמת, התקומם בונם לייב, מעולם לא הכרתי אותך כפתי ותמים, וכי אינך מכיר את יצר לב האדם שנמשך אחר תחרותיות וכו', כאשר כל אחד משוכנע שעצמותו הם הטובות ביותר, וכיצד זה אצליח לרצות את דעותיו של כל יחיד ויחיד.

אתה יודע מה? אתה צודק בהחלט! פסק יענקל.

אכן אי אפשר לרצות כל אחד, אבל מנגד, הרי אתה

בשבילי הגאולה

הרה"ח אוריאל רוטנברג שליט"א

הנהגה בדרך חסד ורחמים למחר ולהחיש גאולתנו, ולכן דייקא אותם גבורות שכל מהותם צורת השפעה של תיקון השלם בצורה הנעלת ביותר, כשח"ו לא זכינו נסתתם. וראיה פשוטה לכך שאותה מ"ם כפולה שנמצאת בעצמת מנפנ, היתה קודם לכן בנסתמים פלשתיים. (עי' ליקוט מוהר"ן תורה קנד, ועי' אמרי אמת ר"ה תרע"א ד"ה איתא)

מ"ם פתוחה בסוף התיבה

ובספר נחמיה (ב, יג) מצאנו להיפך בחומות ירושלים אשר חמ פרוצים - כאן נכתב מ"ם פתוחה בסוף מילה - הפוך ממה שצאל חזקיה נסתמה המ"ם. וביאר רבינו בחיי (ריש פ' ויחי) ואמרו במדרש: שבא הרמז כאשר יסתמו חומות ירושלים שהם עתה פתוחים ופרוצים בזמן הגלות, אז תפתח המשרה שהיא סתומה. וכשם שאותיות הללו באו שלא כמשפט שאר האותיות ויש בהם רמז, כן פרשה זו סתומה שלא כמשפט שאר פרשיות לרמז על מה שאמרנו. וכן אמרו באגדה: ראה יעקב אבינו שהיו כל אותיות בשמות י"ב שבטים בניו חוץ מאות ח' וט', אמר יעקב: כיון שאין בהם חטא ראויין הם לגלות להם את הקץ. כיון שראה שאין בהם קו"ף וצד", אמר אינם ראויים לגלות להם את הקץ לכך סתם ולא גלה, ולכך פרשה זו סתומה.

מנצפ"ך - צופים אמרום

הגמרא בשבת (קד.) ובמגילה (ב.) מבארת במנצפך צופים אמרום ורש"י מבאר - נביאי הדורות. ובתוס' הוסיף שסידרו את סדר האותיות שלא לפי סידרם כמנפץ כדי לרמז מן צופים נביאי הדורות. והביא הרד"ל (בהערות על פ' דר"א) שבירושלמי במגילה (א, ט) נאמר מאן ניהו צופים - בני אדם גדולים אמרו ר' ליעזר ור' יהושע - הוא ר' אליעזר שראה שיש באותיות אלו רמז הגאולה כמובא לעיל בפרקי דר"א. ואותה שיחכה ששכחו היכן יהיו אותיות מנצפך נגרמה אחר שאמון שרף את התורה (תוס' שם) (ועי' בפתח עינים שם שהארץ לבאר כיצד לא ראו כיצד כתבו כל הדורות שלפניהם בס"ת).

החיד"א (דברים אחדים דרוש יא) מוסיף נופך ומסביר שהאותיות סתומה מורכבת משני אותיות דל"ת של דוד ועי" כח חזקיה שהרבה תורה בישראל ותלה חרב בבית המדרש ואמר שכל שאינו עוסק בתורה ידקר וזה לתקן את שני הד', וכפי שהגמ' אומרת (ב"ב ה.) גם כי יתנו בגוים - שע"י לימוד המשינות נגאלים, ולכן ביקש הקב"ה לעשות חזקיה משיח, אך כיוון שלא אמר שירה כדוד לא נעשה משיח לא נתחברו הדלתין לשמות, והיא מם סתומה מהשני דלתין. וז"ש, ולשלום אין ק"ץ, כלומר, דנתחברו הדלתין ונעשו מ"ם סתומה, ולשלום, אף דנתרבה השפע בימי חזקיה, והכל שלום, עם כל זה אין קץ משיח. וכי תימא, אטו משום שלא אמר שירה, חזקיה, הפסדנו כל כך, ומה ענין אמירת שירה לגאולה. והאריך בפנים הירך שהיה צריך להיתקן באמירת השירה ואז הארץ תענה, אנכי אשירה, שנאמר, מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק אמר שר העולם לפניו: רבונו של עולם, צבינו עשה לצדיק זה - יצאה בת קול ואמרה: רזי לי רזי לי (סנהדרין צד.). ואומר **הרב המקובל מהר"ר שמשון מאסטרופולי הי"ד** מנצ"ף, שהם ד' אותיות ממנצפ"ך, זמירות שמענו, שכבר נעשית גאולה בהם, באברהם יצחק יעקב מצרים, אך צבי לצדי"ק, אנו מתאווים לאות צדיק, בימי משיח, עכ"ד. ולכן, הארץ אמרה שירה, כדי שיעשה חזקיה משיח, ויתקיים גם אות צ'. וזהו שנאמר, מכנף וכו', צבי לצדי"ק, צדיק נשאר, ואם חזקיה משיח, נאה, שע"י צדיק יושלם צ' ממנצפך. וז"ש שר העולם, עשה צבינו של צדיק, ויושלם הצד"י של מנצפ"ך. יצאת ב"ק ואמרה, רזי לי וכו', על גאולת בבל וגאולה העתידה.

להלכה האם נכשירם באמצע תיבה לעניין סת"ם

הנה מצאנו שנכתב בנביא את סתומה באמצע תיבה לסרבה שמשרה, אכן בגמ' בשבת (קג.) על דברי המשנה אמר רבי יהודה מצינו שם קטן משם גדול דנ' מדניאל שמ משמעון, שואלת הגמ' מי דמי מ"ם דשם סתום, מ"ם דשמעון פתוח - אמר רב חסדא: זאת אומרת, סתום ועשאו פתוח - כשר. ודוחה הגמ' שהרי מפורש למדנו בסתומין פתוחין, פתוחין סתומין פסולים, עד שביארה הגמ' שמשנה זו הולכת כבי יהודה בן בתירה שלמד את ניסוך המים מונסכיהם, ונסכיה, כמשפטם - ורואים שסובר שגם פתוח ועשאו סתום או להיפך כשר. ולפי זה יוצא סתם משנה שפתוח ועשאו סתום כשר, אכן להלכה נספק בסי' ל"ב באו"ח שפסול, א"כ ודאי שכוונת הסוגיא לפסוק כר' יוסי ששתי סימניות שכתבם בשבת חייב עליהם, וכך פסק הרמב"ם, ורק כיוון שיש לכך משמעות בלשון בני אדם חשיב שפיר כתב לחייבו עליו בשבת.

כתיבת שמות בן ציון - יום טוב - שם טוב - בפתוחות או בסתומות

וא"כ לכאורה כשנגיע לשמות גיטין שזה הרי תלוי בהבנת ודרך בני אדם, היה מקום לומר שגם נכשיר שם בן ציון שייכת כן. אכן האריך בכך הבית אפרים (אבה"ז ס"ז צ) ונכלל בשאלה זו האם זה שם הנכתב בתיבה אחת או כשתי תיבות נפרדות. והעלה וכן הביא הפ"ת (סוף סי' קט) שמות אנשים אות ב' שיכתוב דוקא בן ציון ולא נכשיר בנ"ן כפופה, אלא שיקרב את במילים פחות מרווח שבין מילה למילה, ודאי שלא יכתבם בשתי שורות, להראות שזו תיבה אחת.

העיד רבי שמעון בן אלעזר משום רבי שמעון בן חנניא: כל הקורא פסוק בזמנו - מביא טובה לעולם, שנאמר ודבר בעתו מה - טוב (סנהדרין קא.)

היות שזכינו כעת לסיים במסגרת הדף היומי מסכת סנהדרין, בה נידונים ענייני הגאולה, וזכינו ושמענו מספר פעמים מכ"ק אד"ש את ההסבר באותיות מנצפך-אותיות של גאולה, לכן באתי כאן להביא את הדברים ממקורותיהם בהרחבה, ואקוה שלא טעיתי בדברים נשגבים אלו, ויבואו הדברים לתועלת, ויחיש גאולתנו ופדות נפשנו במהרה ממש.

ביד היכם שנאמר וירא ישראל את היד הגדולה - היד שעתידיה ליפרע מסנחריב (סנהדרין צה:)

בפרקי דרבי אליעזר פרק מח (הובאו חלק מהבאים גם במדרש סוף פ' קרח)

רבי ישימאל אומר, חמש אצבעות של ימינו של הקדוש ברוך הוא קלן סוד גאולת. אצבע קטנה, בה הראה לנח מה לעשות בתבה, שנאמר [בראשית ו, טו] וזה אשר תעשה אתה. אצבע שנייה לקטנה, בה הכה את המצרים, שנאמר [שמות ה, טו] אצבע אלהים היא. אצבע שלישית לקטנה, בה כתב את הלוחות, שנאמר [שם לא, יח] לחות אבן פתבים באצבע אלהים. אצבע רביעית שהיא שנייה לבנה, בה הראה הקדוש ברוך למשה מה יתנו ישראל בפסיון נפשו, שנאמר [שם ל, יג] זה יתנו. הבנה וכל היד, בה עתיד הקדוש ברוך הוא להשמיד לבני עשו שהיו צדין לבני ישראל, וכן לבני ישימאל שהם אויביו, שנאמר [מלכה ה, ח] תרם ידך על צדיק וכל אויביו יקרתי:

חמש אותיות של גאולה

רבי אליעזר אומר, חמש אותיות שנקפלו בתורה באותיות קלם בסוד הגאולה. כ"ף, בו נגאל אברהם אבינו מאור פשדים, שנאמר [בראשית יב, א] לך לך מארצך. מ"ם, בו נגאל יצחק אבינו מיד פלשתיים, שנאמר [שם כו, טז] לך מעמנו כי עצמת מנפנו מאד. נ"ן, בו נגאל יעקב אבינו מיד עשו, שנאמר [שם לב, יב] הצילני נא מיד אחי מיד עשו. פ"ף, בו נגאלו אבותינו ממצרים, שנאמר [שמות ג, טז] פקד פקדתי אתכם. צ"ץ, בו עתיד הקדוש ברוך הוא לגאל את ישראל בסוף מלכות רביעית, ולומר להם צמח צמחתי לכם, שנאמר [זכריה ו, יב] הנה איש צמח שמו ומתחתיו יצמח ויגבה את היכל ה'. (וממשיך להביא את שנמסר רמז האותיות מהאבות לאשר בן יעקב וממנו לסרח סוד פ"ה וכן ידעה כשאמרו פקד פקדתי שבאה גאולת ישראל). (ועי' תודות יעקב יוסף פ' שלח שהביא דברי הכתבים בכוונת הקידוש, כיצד עולים פרקי היד למניין שבעים וחמש אצבעות כנגד שם אלקים ואותיות מנצפ"ך).

מהות אותיות מנצפ"ך

המהר"ל (גבורות ה' פרק כ"ו) מבאר שהרי מבואר בספר היצירה שהעולם נברא בכ"ב אותיות, אך כל אות לא עומדת בפני עצמה וצריכה לחברתה, משא"כ אותיות הפשוטות (ה, ו, ה, ז) והסתומות (ט) הן עומדות בפני עצמן ולא צריכות חיבור ופשוטים (כטעם המצה) שהפשוטות היא מהות החירות - שלא צריך לאדון שעליו וצירופי האל"ף ב"ת הם העולם הגשמי, ואילו המנצפ"ך מעליהם עולם החירות והגאולה. והוסיף שמספר ארבע מסמן את הטבע - ד' צדדים, אך מספר חמש הוא כבר חירות ולכן השיעבוד היה ארבע מאות שנה - שזה הוא מספר ארבע בריבוי והוא אות תי"ו, ולאחרי האות תי"ו אותיות מנצפ"ך שמסמלות את עולם הגאולה. ומוסיף ומביא וז"ל: **וכמו שברא העולם בכ"ב אותיות אלפ"א בית"א ברא הגאולה באותיות מנצפ"ך שאחר תי"ו**. ואף על גב כי כאן אין אות פשוט כי פקד פקדתי שתי הפ"א אין פשוטות אין זה קשיא אחר שאי אפשר שתהא פ"א פשוטה בראש התיבה, לא היה כאן הרמז רק בכפילת הפי"אין, כלומר שנגאלו במעלה העליונה של כפל הפ"א דהוא פ"ף פשוטה, שאין לך מעלה יותר עליונה באלפ"א בית"א רק הצ' פשוטה שהוא עוד יותר במעלה, וגאולה זאת תהיה גאולה אחרונה שנאמר איש צמח ומתחתיו יצמח ואין עוד מדריגה אחריה והיא נצחית.

מ"ם סתומה באמצע מילה - סימן לגאולה או להיפך

הגמ' (סנהדרין צד.) מספרת שביקש הקב"ה לעשות חזקיה משיח ומפני שלא אמר שירה על מפלת סנחריב לא נעשה. ולכן נאמר בישיעיהו (ט, ו) **לסרבה** המשרה ולשלום אין קץ" במ"ם סתומה. לכן נסתתם. ולמראית עין כל הוראה יתמה, אם מ"ם סתומה היא אות גאולה כיצד נסתתם באות זאת. אמנם מבואר בכתבי האר"י שמנצפ"ך בגימטריא פ"ר (לפי מניין הגי' הרגיל - יש מניין גדול כפי שהביא המהר"ל לעיל כמבואר ברמ"ע מפאנו מדה י"ב ועוד) שהן פר דינים ה' גבורות (הובא באמרי שאול עמ' רג-שביאר בכך את מאמר הוזה"ק לא קרבו ישראל להר סיני עד דאעלו לחולקא דצדיק - שאחר שתקנו האבות את אותיות וספן - כמבואר בפרקי דר"א הנ"ל נשאר לתקן את האות צ' וזאת תקנו במעמד הר סיני אך גרס חטא העגל ולא הגיעו לתיקון השלם - ע"ש בדברים נפלאים. וכן איתא בישימאל ישראל שכרפס הוא כס פר - שיכול להמתק ולכסות הר"פ דינים וד' גבורות) והן הן אותיות הגאולה, שכן כל רואה בסוגיות פרק חלק שמחלוקת הדעות בצורת ביאת המשיח, הכל תלוי במעשינו אנו, וכאשר זכו ישראל יהפך להם ממידת הדין לרחמים ותהיה

להימנע ממכירת חמץ גמור לגוי, או לעבור על איסור "בל תשחית"

בביתו במקום המיוחד, ויעשה מחיצה להיכר כדן, ואז ינצל גם מאיסור "בל יראה ובל ימצא" וגם מאיסור "בל תשחית".

ועתה נבוא לברר מהם האפשרויות הקיימות למי שרוצה גם להינצל מאיסור "בל תשחית", וגם להקפיד על מנהגו מבית אבותיו - הן הנוהגים שלא למכור חמץ בעין כלל, והן המתירים לעצמם לסמוך על המכירה רק בהפסד מרובה, אך לא במקום שאין הפסד מרובה.

ובזה נראה פשוט שמה שנוהגים המון העם שכלל שמתקרב חג הפסח הולכים וזורקים עוד ועוד חמץ לפח עד שבליב בדיקת חמץ משאירים רק 10 פתיתים, ואת זה שורפים בשריפת חמץ, זה ודאי שאין בו שום הוראת היתר כיון שבוה שזורק לפח אינו מקיים מצוות "תשחיתו" שהרי אינו מאבד את החמץ מהעולם אלא זורקו סתם, ולכן דבר זה ודאי אסור.

ואם ישמור את כל החמץ ולא יורקנו, אלא ישרוף את הכל בשריפת חמץ שבוה מקיים מ"ע ד"תשחיתו" שהרי מאבדו מהעולם לכאורה גם לא שפיר עבד כי אפי' אם נאמר ש"תשחיתו" הוא מצוה חיובית וחייב כל אחד להשכיח כזית חמץ (עיין מנחת חינוך פרשת בא מצוה ט' שתלה דבר זה במחלוקת ראשונים), הרי יצא יד"ח בכזית אחד ששורף.

וא"כ על כל שאר החמץ ששורף יותר מכזית אין שייך לומר שעשה ד"תשחיתו" דוחה ל"ת ד"בל תשחית", כיון שהרי יכול לקיים שניהם כשיכלול גם אותם במה שמוכר לגוי ולא יצטרך לבערם, ויכול לקיים שניהם לא אמרין עשה דוחה ל"ת.

ולכן העצה היעוצה למי שמצד אחד יש לו מנהג ברור שלא למכור חמץ בעין כלל, או שלא למכור אלא במקום הפסד מרובה, ומצד שני אינו רוצה להיכשל באיסור "בל תשחית" שיעשה כאחד מב' עצות דלהלן: א. העצה המובחרת ביותר - שיתן במתנה את כל חמצו ליהודי שמוכר במכירת חמץ גם חמץ בעין, וכך יוכל אותו יהודי ליהנות מזה לאחר הפסד, והוא לא יעבור על בל תשחית.

ב. לא יורקנו לאשפה ולא ישחיתנו בידיים כלל, אלא יניחו ברה"ר קודם זמן איסורו ויפקידו, וכך ינצל גם מאיסור "בל יראה ובל ימצא", וגם מאיסור "בל תשחית".

אסור בהנאה וכו' ואם מכרו או נתנו לאינו יהודי וכו' קודם הפסח, אף על פי שהישראל מכרו לאינו יהודי וידוע בו שלא יגע בו כלל אלא ישמרנו לו עד לאחר הפסח ויחזור ויתנו לו מותר ובלבד שיתנו לו מתנה גמורה בלי שום תנאי, או שימכרו לו מכירה גמורה בדבר מועט".

ובאמת ידוע לכל שגדולי ישראל בכל הדורות האחרונים כולם כאחד נהגו מנהג זה בעצמם, וסמכו על מכירה זו בלי שום פקפוק, והדברים ארוכים ועתקים.

ועתה צריכים אנו לדון האם מי שנוהג אכן כמנהג הזה, ומוכר את כל חמצו לגוי האם מותר לו לזרוק לפח חמץ שנשאר לו בביתו, שעדיין יהיה ראוי לאכילה לאחר הפסח (כגון חבילות סגורות של פסטה, פתיתים, ופלים, בייגלך וכדו' שאין טריותם נפגמת), והאם אין בזה משום איסור "בל תשחית".

ונידון זה מתפצל לשני אופנים: יש הנוהגים שלא למכור שום חמץ בעין כלל, ומוכרים רק את הבלעיות שבכלים ותערובות חמץ וכדו', ואת כל שאר החמץ בעין זורקים לפח, ואמנם כיון שמקור מנהגם אינו ברור שהרי המכירה היא מכירה גמורה, ומועיל וודאי גם לחמץ גמור, וכנ"ל במחבר לכן יש לדון האם מותר להם לעבור על איסור "בל תשחית" מהתורה עבור מנהג כזה.

מאידך יש הנוהגים למכור אפי' חמץ גמור בעין בדברים שיש בזה הפסד מרובה, וכגון משקאות אלכוהול יקרים וכדו', ואת זה משאירים בביתם במקום המוצנע, וסומכים על המכירה, אך דברי חמץ שאין בהם הפסד מרובה זורקים לפח קודם הפסח, ובוה אין סומכים על המכירה.

ועל הנוהגים כך צריך עיון יותר שאם בשביל הפסד מרובה מתירים לעצמם למכור אפי' חמץ גמור, א"כ בשביל להינצל מאיסור "בל תשחית" מהתורה, ודאי וודאי שיש להם לסמוך על המכירה, ולא לזרוק שום דבר שיהיה ראוי לאכילה לאחר הפסח, והרי בכה"ג אמרין שלא יהיה שולחן מלא ושולחן רבך ריקם.

ולכן ברור שלכתחילה מי שמוכר חמץ לגוי ואין לו מנהג ברור מאבותיו כאחד משני המנהגים הנ"ל, ויש לו חמץ בעין בביתו ודאי שישמור על המכירה לגמרי, ולא יזרוק שום חמץ לפח לפני הפסח, אלא יצניע הכל

הנה זכינו להתחיל ליבון ענין זה בדיבוק חברים עם צורבים צעירים באיתבדר שמעתתא בי מדרשא במסגרת ישיבת בין הזמנים שע"י איגוד הבחורים דצעירי מודיץ, ואמרנו לברר ענין זה ע"ג במה מכובדת זו.

הן ידוע לכל חומר האיסור להשחית כל דבר שיש בו ערך הן בדבר מאכל, והן בגדים וכלים וכדו', ואיסור זה נלמד מהפסוק בסוף פרשת שופטים: "כי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה לא תשחית את עצה וגו' ואותו לא תכרת כי האדם עץ השדה וגו'".

וכן פסק הרמב"ם (מלכים ו' י') "ולא האילנות בלבד, אלא כל המשבר כלים, וקורע בגדים, והורס בנין, וסותם מעין, ומאבד מאכלות דרך השחתה, עובר בלא תשחית".

ובספר החינוך (מצוה תקסט) מאריך לבאר טעם מצוה זו וז"ל:

"שורש המצוה ידוע, שהוא כדי ללמד נפשנו לאהוב הטוב והתועלת ולהדבק בו, ומתוך כך תדבק בנו הטובה ונרחיק מכל דבר רע ומכל דבר השחתה, וזהו דרך החסידים ואנשי מעשה אוהבים שלום ושמחים בטוב וכו', ולא יאבדו אפילו גרגר של חרדל בעולם, ויצר עליהם בכל אבדון והשחתה שיראו, ואם יוכלו להציל יצילו כל דבר מהשחית בכל כחם, ולא כן הרשעים אחיהם של מזיקין שמחים בהשחתת עולם וכו'".

והנה בימים הקדושים האלו - התורה מצווה לנו "תשחיתו שאור מביתכם", ו"בל יראה ובל ימצא", ולכן פשוט הוא שהמבער חמץ בין בשריפה כרבי יהודה, ובין בשאר דרכים כרבנן כדי לקיים ציווי התורה - לא עבר על בל תשחית כיון שמקיים ציווי התורה שיש בו עשה ול"ת, ואדרבה מקיים מ"ע דאורייתא.

ואף מי שביטל את כל חמצו שבוה אינו עובר על ב"י וב"ב מהתורה, מ"מ כיון שנצטוו מדרבנן לבדוק החמץ, ולהוציאו מרשותנו פשיטא שבוה שמקיים מצוות חז"ל אינו עובר על "בל תשחית" כיון שמקיים מצווה. (עיין מה שהאריכו בענין זה בשו"ת מנחת יצחק ח"ג מ"ה ובשו"ת שבט הלוי ח"ט ק"ב).

והנה בימינו השתרש מאוד מנהג ישראל שנוהגים למכור חמץ לגוי, וכפי שהובא עצה זו במחבר וז"ל (סימן תמ"ח סעיף ג') "חמץ של ישראל שעבר עליו הפסח

>>> המשך בשבילי דשא

זאת תורת החטאת וגו' (ו, יח).

רצה לומר זאת בא להורות על ענין היצר הרע אי להכניעו, כי היצר הרע נקרא 'חטאת' כמו שכתוב (בראשית ד, ז) 'לפתח חטאת רובץ', והנה שחיתת העולה רומז על עסק התורה, כמאמר חז"ל (מנחות ק): 'הלומד בתורת עולה כאילו הקריב עולה', ושחיתת החטאת רומז על זביחת היצירה הרע, ואמר 'במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת', היינו שבשעס התורה יכניע ויזבח את היצר הרע, על דרך הכתוב (תהילים כג) 'זובח תודה יכבדני' ודרשו ז"ל (סנהדרין מג) הזובח את יצרו ומתוודה.

או על דרך זה לרמז על עכשיו שאין עולה וקרבתו, הנה שחיתת החטאת הוא היצר הרע כנ"ל, הרי היא במקום ותמור שחיתת העולה וקרבה, כמו שכתוב 'החפץ ה' בעולות וגו'

נגזרת עליהם כליה. הרי מבואר, דו"ו ד'העולך' הוא שגרם להם לינצל מכליה.

והנה אמרו חז"ל (עיין ע"ז ד) 'לא היו ישראל ראוים לאותו מעשה אלא להורות תשובה לדורות. היינו להורות, דהגם שחטאו בחטא עבודה זרה החמור כל כך, מכל מקום נתכפר להם בתשובה, מכאן ילמדו לדורות עד היכן מגיע כח התשובה. וקשה דעדיין במה יודע אשר כוחה של תשובה יפה גם למי שכפר חס ושלום בהש"ת לגמרי, הלא חטא העגל לא היה אלא שיתוף כנ"ל. לזאת רימו הכתוב בענין פרה אדומה שהוא המכפרת על חטא העגל, כנודע 'תבוא אם ותקנה צואת בנה', וכתב 'לעשות' חסר וי"ו, לרמוז, דלעולם אפי' אם היו מחסרים אות וי"ו וכופרים לגמרי בהש"ת, אף על פי כן היה מתכפר להם במעשה פרה, כי אין לך דבר העומד בפני התשובה. (אמרי אש) ליקט וערך הרב יצחק קרמלובסקי

שמעו מזבח טוב' (שמואל א טו, כב), וכנזכר לעיל זובח תודה וגו' זה הזובח את יצרו, והבן.

תשובה מכפר לגמרי

כאשר עשה ביום הזה צוה ה' לעשות לכפר עליכם (ח, לד).

וברש"י: לעשות - זו מעשה פרה. והנה כתיב 'לעשות' חסר וי"ו, עיווין בבעל הטורים מה שכתב בזה לדרכו בקודש. ולדרכינו נוכל לומר, דהנה איתא בחז"ל (סנהדרין סג) 'אלמלא וי"ו שבהעלך' נתחייבו רשעיהם של ישראל כליה. כלומר דכיון שאמרו (שמות לב, ח) 'אשר העלות מארץ מצרים', לא כפרו לגמרי בהש"ת, כי אם עבדה זרה בשיתוף אבל אם ח"ו היו אומרים בלשון יחיד והיו כופרים לגמרי בו ית"ש, היתה

פרויקט חג מקיף ומרתק!

כנ"ס ארבעה נגים

כל אחד מאיתנו יקרא את סדר ההצגה של פסח בהיותו הוא הילל הסדר הקרוב, כאשר אחד התלמידים העיקריים
ההצגה היו חלק שאלותיהם של ארבעת השנים. אבל לקראת חג הפסח תפירה היקטן להציג לפניכם פרויקט מיוחד:
כתבה שכל כולה 'ארבעה נגים' מסודר שונה.

הכתבה שלפנינו היקטן לקחת את השאלות המוכרות כל כך של אותם השנים, ולנסות להעביר אותן, וזאת אחרי ש
העקבות לומדי 'נכר הוראה' מי שנהפכו ללומדים אותנו במסגרת הפרויקט הינם שלושה מנבחרים 'נכר הוראה' ולא פס:
הרה"ח חיים רייפר שלי"א, הרה"ח יעקב יהודה פוק שלי"א, והרה"ח שמואל אליהו קרימלובסקי שלי"א.
'כנ"ס ארבעה נגים' יצא לאור, ומה מסתובב את התורה הקדומה יותר מאיכס 'נכר הוראה'? ומה
אילו למסד מרכז המיוחד אל שאלותיהם של ארבעה נגים עליהם לא שמעתם מעולם?

כמה שעות בשבוע זה דורש ממכם?

ר' חיים: 'בערך 8 שעות שבועיות, ובזמני לחץ
יותר מכך. אנקדוטה מעניינת זכורה לי מחג
הסוכות האחרון, אז בעקבות הלחץ האדיר
מהמבחנים, סוכתי נותרה לה לעמוד בסבלנות
כשבועיים לאחר החג עד שאחזור ממבחן 'נזר
הוראה', קודם לכן לא היה את הזמן אפילו לזה...'
ר' יעקב יהודה משתף: 'לכל הפחות 3 שעות מידי
יום'.

ר' שמואל אליהו: 'בנוסף לשעות הכולל אני
מקדיש לכך שעותיים וחצי מידי יום, לא כולל זמני
לחץ לפני המבחנים'.

הרב חיים רייפר

ר' יעקב יהודה עונה: 'אישית הצטרפתי לתוכנית
באקראי ממש. החברותא שלי הצטרף ושכנע
אותי שזה בר השגה, ויחד עם הפרסומים על כך
שהוסיפו לדבר, החלטתי להצטרף. אם תרצה
לדעת כיצד נראה סדר היום שלי כיום, הרי
שלמעשה, כמעט ולא נותר לי פנאי לעיסוקים
אחרים. כמעט כל רגע פנוי שלי מנוצל לשינון
וחזרה מיטבי ותמידי; בסדרי הלימוד בכולל,
בערבים, בשבתות, אין מצב לשבת בטל'.

ר' שמואל אליהו משיב בהתלהבות: 'לפני כשנה
הגיע הרה"ח עזריאל יעקב שליט"א עם מיזם
אדיר בעידודו של כ"ק מרן רבינו שליט"א,
ובהכוונתו של הרה"ג ר' יצחק שלמה פייגנבוים
שליט"א. מו"ץ בקהילתנו ור"כ להוראה בטבריה.
הוא אמר לנו: 'מכאן הולכים לצאת רבנים, ואני
אגייס את הכספים לכך, בואו וחתמו חוזה ל- 7
שנים!' באותם רגעי התלבטות מעי התהפכו טרם
שהחלטתי לקפוץ על העגלה, אבל בסוף עשיתי
זאת כי זו הייתה השאיפה שלי. לפעמים אני
נדרם בלילה מהלחץ של ההספקים והמבחנים,
והמבחנים יושבים עלי כעול ביום ובלילה, אבל
בעול של שמחה. ממש ברגעים אלו אתה 'תופס'
אותי בפגישה בירושלים, כאשר הדבר היחיד
שלקחתי איתי לדרך הינו, בקבוק מים וטור שולחן
ערוך...'

שאלנו של הפסח: מה זאת?

התם ניצב לו בפה פעור, בפנים עגולות,
בעיניים פתוחות לרווחה, ושואל: נזר הוראה
– מה זאת? כן, אני יודע שזוהי תוכנית עילית
שמועדת להבשיל מורי הוראה בקהילתנו
הקדושה, אבל בעת, לאחר שעברה לה שנה
מאז שחלה התוכנית, אני מעדיף לשמוע
דווקא ממכם כיצד הצטרפתם לתוכנית, איך
היא משפיעה עליכם בחיי היומיום, ובמה שונה
סדר היום שלכם כיום מסדר היום שלכם לפני
שנה.

10 דקות לפני בניית השנה

ר' חיים משיב לתם בסבלנות: 'ב"ה אני זוכה
לשמש כמג"ש בשיבות קדושות במשך היום כולו
ואני עסוק בתלמודי, לפני מספר שנים פגשתי
מורה הוראה מפורסם מאוד שאמר לי משפט
מטלטל שברגע הראשון אולי מעלה חיוך, אבל
יש בו אמת מרובה: "גם מג"ש אינו פטור ממצוות
תלמוד תורה..."

ההסבר פשוט; מג"ש אכן עסוק בלימוד שעות על
גבי שעות בהכנת החומר, אך הוא עוסק בעיקר
באותו חומר הלימודים, לפעמים אפילו שנים רבות,
ואין לו פנאי להשקיע בשאר לימודים. כששמעתי
זאת הבנתי כי כדי שאכן זה יקרה עלי לקחת ע"ע
מיזם ספציפי, ואז באה תוכנית 'נזר הוראה' לעולם
והבנתי שזה מה שאני מחפש. ולמעשה, במשך
השבוע אני עוסק בלימוד חומר הלימודים שנלמד
בישיבה, אך אני מנצל את כל שאר השעות הפנויות
שלי כמו בנסיעות, בימי שישי ובשבתות עבור
תוכנית זו, כאשר בני הבית יודעים כי בזמני לחץ
של טרם מבחנים אני מסוגל להגיע הביתה גם 10
דקות לפני כניסת השבת...'

שאלנו של הרה"ח: מה העבודה הזאת לכם?

סלחו לי, אבל למה לכם העו"ל הזה? בשבילי מה
כל הלחץ הזה? גם כך הונכח יושבים ולומדים
בהתמדה, ואם אתם מחפשים תוכניות לימודי,
הרי יש תוכניות שדורשות פחות מכך, ועדיין
הם ברמה גבוהה בחלומי?

ובנימה דדונית אוסיף: בשקט בשקט, אני בטוח
שהיו לכם אי אלו רגעים שחשבתם כמוני,
והתחרטתם שהצטרפתם לתוכנית, אני רוצה
לשמוע עליהם...

התקופות הטובות של הרב משענין

ר' חיים משיב מנה אחת אפיינים: 'התשובה
לשאלתך טמונה בנוסח השאלה: "לכם" ולא לו,
אבל בשבילנו זו לא בחינה של לכם, אלא בחינה
של "לנו", מדובר באתגר רוחני אדיר שאני נהנה
ממנו. תרתי אחר משהו שייתן לי סיפוק והנאה
רוחנית, ושאיצא ממנו עם מקצוע ביד - ומצאתי!'

ר' שמואל אליהו מחרה מחזיק אחריהם: 'ברור ובהחלט שאין בכך ספק'.

בנימה של קנאה אני מוסיף לשאול: אני מאמין שמשך השנה האחרונה היו לכם אי אלו רגעים של סיפוק מתוק, רגעים שבהם אמרתם לעצמכם: הכל היה שווה. אני רוצה לשמוע עליהם...

ר' חיים עונה מיד: 'רגעים מתוקים במיוחד הינם כשאני חוזר הביתה בסיום המבחן, ובבית - חגיגה. כל בני הבית מתעניינים בהתלהבות איך היה המבחן וכמה שעות הוא נערך, ומה יותר מתוק מלשמוע את הילד הקטן שלך מסתובב בהתלהבות בבית ומדקלם: 'אבא הולך להיות רב'...'.

ר' שמואל אליהו: 'סיפוק מתוק במיוחד הינו כשמנסים לשאול אותי שאלות ואני יודע לענות עליהם. כך בשמחה משפחתית שהתקיימה לאחרונה, ניסה אחד מקרובי משפחתי לאתגר אותי בשאלות מורכבות על החומר, אך הופתע לראות כי אברכי 'נור הוראה' שולטים בלימודם בעל פה...'.

ר' יעקב יהודה חושב מעט לפני שמשיב: 'אנקדוטה מרכזית אחת שצורבה בזיכרוני הינה מחודש תשרי האחרון. באותו יום התקיים מבחן של 'נור הוראה', ובנוסף, ערכתי קודם לכן מבחן של ארגון 'דרשו'. כך יצא שישבתי ומילאתי מבחנים במשך 6 שעות תמימות! מיד לאחר המבחן התקיים המעמד האדיר של סיום מסכת סוכה ב'עמוד הקהילה', ואני זוכר את עצמי מגעי תשוש, באמצע המעמד, ועם צוואר תפוס, אך באותם רגעים חשתי שאין אדם המאושר

הרב יעקב יהודה חק

ממני בכל יושבי תבל'!

כשאני מבקשים מהם להוסיף מילה משל עצמם, כל אחד מהם מבקש בנפרד להודות בכל פה ליו"ר ארגון 'יודעי תורתך', הרה"ח עזריאל יעקב לרנר שליט"א שמשקיע את כל כוחו ומרצו, בגוף ובממון למען הצלחת המיזם. 'בלעדיו לא היינו היכן שאנו כיום', הם מודים בכנות, ומבקשים להודות גם לרכז הארצי הרב אפרים פרלמוטר.

רגע לפני שאנו נפרדים, אני מסתכל בעיניים של האברכים הללו; הם בורקות מאושר. בכל פעם שהם מזכירים את צמד המילים: 'נור הוראה' נדלקות להם אבוקות של אור בעיניים. והאמת, זהו ממש לא פלא; מה יותר מתוק מצוואר תפוס עקב מילוי מבחנים במשך 6 שעות? מה יותר מענג מסוכה עזובה שאף אחד אינו מבין מדוע עדיין לא פורקה? ומה טהור יותר מאברך שאינו מצליח להירדם בלילה בגלל חובות של הספקי לימוד?

וכשאני מסתכל שוב על שלושת המשפטים האחרונים, אני מתבלבל לרגע, וחושב שאני מדבר עם אנשים שקורצו מזן אחר, אבל לא. מבט חטוף מגלה לי שמדובר באברכים רגילים, כמוני וכמוך, אבל הם פשוט החליטו להפוך את החיים שלהם למאושרים בהרבה, לחווייתיים בהרבה, ולמתוקים עד אין שיעור.

"יעקבשיו קרננו המקום לעבודתו".

פה שאני יודע לשאול: את פתח לו!

את הריאיון קוראים רבים מאנ"ש, חלק גדול מהם כאלו שיכולים ומסוגלים להצטרף תכנית לימודים זו, זה בבורם. אבל הם לא יודעים לשאול, הם לא מכירים את זה, וחוששים: אולי זה לא מתאים ליי אולי אין לי מספיק ראש חזק ומשמעת עצמית לזה? ואולי, אולי הם אפילו לא מעלים בדעתם לשאול כי הם בטוחים שזה לא בשבילם.

בואו, פתחו להם, ותענו להם ברוחות: האם זה מתאים לכל אחד או לא, והאם כדאי לו להצטרף. השאלה היא רלוונטית מתמיד משום שבעת עם תחילת לימוד הלכות שבת בנור הוראה נפתחה שוב האופציה להצטרפות.

הנניסה לאנדרים נינונים

ר' חיים עונה: לא אכחד כי זו תוכנית לא קלה, אבל מאידך היא ממש לא בבחינת "על מנת שתעלה לרקיע". כל אברך עם כישורים בינוניים שמוכן להשקיע - יכול לעשות את זה בהצלחה מרובה. צריך רק רצון להשקיע.

כ"ק מרן רבינו שליט"א אמר לי פעם כי כדאי שבכל תקופה אקבל על עצמי קבלה טובה לזמן מסוים, כי הדבר הזה נותן התחדשות וחיות לכל היום. כשאדם עושה לעצמו עקביות של מבצעים הדבר נותן לו דחיפה עצומה, וזה מה שמספקת תוכנית 'נור הוראה'.

ר' יעקב יהודה פוסק: 'התוכנית אינה מתאימה לאברכים שלומדים כעת את חומר הלימודים בפעם הראשונה בחייהם, אבל אחד שלמד את החומר פעם אחת, יכול ומומלץ שיבא ויצטרף לתוכנית זו. אין קשר בין תוכנית זו לעילויים כלל ועיקר, והיא נותנת דחיפה אדירה ודרבון גדול. אולם כמובן שצריך לדעת כי לא הגיוני להפוך בן לילה אחד לרבי עקיבא איירר, ולרצות להספיק לישון עוד באותו הלילה...'.

ר' שמואל אליהו: 'התוכנית מתאימה לאברך כולל שאכן יושב ולומד בפועל, ובשבילו היא זכות שהיא חובה. אין ספק כי להיות אברך ב'נור הוראה' זהו דבר קשה. אבל מדובר באתגר מתוק, בסיפוק מתיש, ובקושי של תענוג. וכאן אקרא: אם אתה אברך כולל שלומד ועומד בהספקים - בא, תצטרף, ותעשה את זה! זה בכוחך'!

אלוהי החכם: מה העדות והחקים והמשפטים אשר צוה?

אני מבין שישנה עדות, ישנם חוקים ויש משפטים, וכי מדובר בחומר לימודים רב אותו אתם משננים שוב ושוב. אולם אני מבקש להבין מעבר, מה עומד מאחורי כל זה? האם בעוד מספר שנים אזכה לצלצל אליכם ולערוך איתכם ראיון כאשר הפעם יתווסף לשמכם התואר הנכסף: "מורה הוראה בקהילתנו הקדושה"?

ר' חיים עונה: 'בהחלט. השאיפה שלי היא לדעת את החומר ברמה כזו שאוכל להורות הוראה בישראל'. ר' יעקב יהודה משיב אף הוא: 'הלוואי שכן, ואני אכן שואף ורוצה להגיע לשם'.

הרב מטשעבין אמר פעם כי התקופות שבהם נאלץ לעסוק לפרנסתו כסוחר - היו הזמנים שבהם היה לומד בחשק הרב ביותר, בידעו שהוא חייב להספיק ללמוד כעת, משום שבשאר שעות היום הוא עסוק במסחרו, ואם לא עכשיו אימתי. על אותו משקל אוסיף ואומר כי גם אני, מתוקף תפקידי כמג"ש שעסוק כל השנה בלימודים קבועים, חשתי דחף וחשק גדול להצטרף לתוכנית זו'.

ר' יעקב יהודה עונה: 'כראש חברה אני נוהג לומר לבחורים כי שני הדברים הקריטיים להצלחה ברוחניות הינם: שאיפה, ומשמעת עצמית, אדם שאין לו שאיפות משול לרכב ללא דלק, ואני ידעתי שכדאי להצליח בתורה עלי לבחור בתוכנית המקסימום, אחרת, גם חייל פשוט לא אהיה'.

ר' שמואל אליהו משיב בשטף: 'שתי תשובות בדבר; ראשית, אני רוצה לדעת שאני בקי בחומר הלימודים ברמה הגבוהה ביותר שיש, ואת זה מספקת לי תוכנית 'נור הוראה'. כך למשל המבחן האחרון שהתקיים היה ברמה גבוהה ממש והכיל 90 שאלות מפורטות. הסיבה השנייה הינה הרצף והעקביות התמידית שהתוכנית נותנת; הספקים יומיים, מבחנים רבים, עד שקשה ליפול ממנה. אני חושב כי אברך כולל שיושב והוגה בתורה ואינו יוצא עם תלמודו בידו ברמה כזו שהוא מסוגל להורות ממנה - אינו עושה את תפקידו המוטל עליו. מגוחך שאברך יישב בכולל 10 שנים, וכשישאלוהו על תלמודו יגמגם'.

הרב שמואל קרנילונסקי

למרות ההתחמקות האלגנטית אני מרפה, ורוצה לשמוע בדווקא על הרגעים הקשים שלכם, רגעי המשבר בהם חשבתם כמוני, ומדוע המשכתם בכל זאת?

ר' חיים מתוודה: 'לפעמים, בזמני לחץ, יכולות לעלות בי מחשבות רגעיות שאולי עשיתי טעות, כי אני חפץ להספיק וללמוד הכל; גם ראשונים וגם אחרונים, גם ספרים על הדף, וגם פוסקי זמנינו, אבל גם בזמנים כאלו אני עונה לעצמי שראשית עלי ללמוד את השורש והעיקר, וכל שאר התוספות הינן בונס'.

ר' יעקב יהודה משתף: 'בהחלט היו רגעים מאתגרים, כמו בערבי חגים שבנוסף לחץ הטבעי של ההכנות לחג, מתווספות אליהן הלחץ של ההכנות למבחנים, אבל גם אז אני מתחרט חלילה, ואני אומר לעצמי כי הכל שווה בשביל הסיפוק, ובשביל המחייב העצום שהתוכנית נותנת לי'.

ר' שמואל אליהו מספר: 'נקודת משבר הינה לסיים למלא מבחן, ולדעת שישנה שאלה שלא ענית עליה במאות האחרונים. כי אם אני שואף להיות מורה הוראה - הרי שאיני יכול להגיע למצב שבו שואלים אותי שאלה ואני יודע לענות עליה כדבעי. במקרים שכאלו אני מנחם את עצמי בחזרה שתיכף אני מתיישב לערוך'.

... שמואל הלך וגדל וטוב גם עם ה' וגם עם אנשים" (שמואל א', כ"ז)

הלך וגדל, נחמדה וצריחה ה', וגם עם אנשים, שהיתה דעתו מעורבת עם הצרות ומקונן להם, (מלכות דוד).

ניצוצי אור לדמועו של רבי שמואל אליהו לנדא זצ"ל

נכד רבינו כ"ק מרן בעל הנחלת דן זי"ע בן לחדב"ג הרה"צ מדראהביטש זצ"ל

• במלאות שלושים לפטירתו •

הנושא בעול: בעזעם ורצון

מאז פטירת אביו היה הנושא בעול העיקרי של כל הבית והמשפחה. והמשיך הנהגה זו גם בימי חוליו ויסוריו כשכל מעייניו נתונים לכבוד אמו שתחי' ולעמוד לימינה בכל עניני הבית, גם לזקנתו הרבנית ע"ה א"ח הרבי הנחלת דן זי"ע התמסר. ובפטירתה, כשכבר היה נתון בחוליו ויסוריו רח"ל נתן ליבו לעסוק בעניני הטיפול המצבה שעל קברה. ולא עשה הנחות לעצמו.

ושבח אני את השמחה

ר' משה אהרן ווגר שליט"א נזכר, כעת אנו עוסקים במאמר לזכרו בדיוק בחג הפסח, זכורני שתמיד לפני פסח היה מזכיר לי מתוך ה"ברען" המיוחד שלו את המובא בחסידישע ספרים, שבחג הפסח אפשר לקבל את ההשפעות מלמעלה אף שלא לפי ערך הכלים, והמקבלים. והיה חוזר על כך תדיר בימים אלו מתוך חיות והתלהבות שאפשר לקבל השפעות בלי קשר אל ה"כלים".

כמה פעמים סיפר שהאירוע האחרון שבו השתתף הסבא, הרבי הנחלת דן זי"ע היה בשמחת ה"שבע בברכות" אצל נכד הרבי מביאלא רמת אהרן זצ"ל ששידוע, הרבי כבר הרגיש אז חולשה נוראה ובמסירות נפש לא ויתר על השתתפותו באותה סעודה משך שעה ארוכה. וכשנשאל למה התאמץ להשתתף, למרות מצבו שכן הרגיש, התבטא אז הרבי הידידות שלי עמו "פין פערציג יאר" של ארבעים שנה, אינה דבר של מה בכך והייתי צריך להשתתף.

כאשר נפרד מהרבי מביאלא רמ"א זצ"ל, אמר לו הרבי מביאלא, ווארט, כתוב "והיה, אם שכוח תשכח את ד' אלוקיך", "והיה" הוא לשון שמחה, אם תשכח את מידת השמחה ולא תנהוג בשמחה וטוב לבב, אתה עלול לבוא לידי שכחת הקב"ה ח"ו.

הרבי הנחלת דן נענה לו על הווארט באופן אחר וכך השיב לו, והיה, לשון שמחה, אם שכוח, מלשון שכיח, אם השמחה תהא שכיחה ומצויה אצלך, אזי תזכה שאף "תשכח את ה' אלוקיך". אף הש"ת יאה שכיח ומצויה אצלך.

בעיני ר' שמואל אליהו, היה הווארט של הנחלת דן שאמר באותו מעמד לרבי מביאלא, מעין צוואה של הרבי הנחלת דן זי"ע. עד היכן הדברים מגיעים שצריך להידבק במידת השמחה ומתוך כך מגיעים לקרבת אלוקים.

ומוסיף ר' משה אהרן, אכן, ניכר היה על רבי שמואל שהוא לוקח את הווארט הזה כהוראה וכדרך חיים, להיות שמח בחלקו ובעבודתו תמיד.

נכסוף נכספתי לחצרות בית ה'

ידיד נעוריו הרה"ח רבי משולם בקנרט שליט"א, מועלה דברי זכרונות מאותה חברות וידידות אישית שנרקמה בין כותלי החברה של בחורי מודיץ.

ר' משולם פותח ואומר, "אבד חסיד מן הארץ", חסיד

שומרים הפקד כל הלילה

בשנות הבחרות זוכר אני אותו תמיד, שבלייל שבת קודש היה לומד ולא עולה על יצועו או שלמד או שאמר תהילים. בכלל ביום השבת היה זה אצלו בהתעוררות יתירה בבחינת "התעוררי כי בא אורח קומי אורי שיר דברי". על הנהגה זו שסיגל לעצמו ויסודותה בהררי קודש אצל צדיקי וחסידים קמאי. ניתן כעת להמליץ את דברי חז"ל בבה בתרא דף י'. מאי "אשבעה בהקיץ תמונתך" אמר רב נחמן בר יצחק, אלו תלמידי חכמים שמנדיין שינה מעיניהם, בעולם הזה, והקב"ה משביען מזיו השכינה לעולם הבא.

כל היזם היא שיחותי

מוסיף ר' משה אהרן ווגר שיחיה, בתיאורו, היו בינינו יחסי חברות קרובים ומטבע הדברים שוחחנו בינינו מאות רבות של שיחות, וכמדומני שלא אגזים אם אציין ואומר שלא היתה כמעט שיחה שלא שילב בה ווארט ודברי תורה, או דיבורים של חיזוק רוחני. כמו כן, היה לנו מעין "קביעות" לשוחח כל יום שישי ערב שבת קודש בטלפון ולאחל גוט שבת. תמיד חלק מהשיחה הטלפונית היה ווארט או חיזוק שקשור לפרשה או מעניני דיומא.

לעולם יהא אדם

אפשר לומר שהמידה שבלטה בו יותר מכל, היתה ה"מענטשליכקייט". והייתה "מענטש", הרבה ענינים שהיו בקרבנו גם אם היו יכולים להגיע ולגלוש לסערה ורעש כזה או אחר היה מנווט בחכמה ובעדיניות ובשקט. כשהוא מעדיף את השלום והשלווה ואם לפעמים התפרצה מתוך ליבו מילה או שתיים של צער, תיכף ביטל זאת וכבש אותה בעצמו תוך ליבו, שלא לעשות מענינים כגון אלו, ענין ועסק מיותר.

ידידו אמונה עד בוא השמש

בחודש האחרון שחו אחריו, אחרי רבי שמואל אליהו, עד כמה החלל הגדול שנפער בפטירתו בדמי ימיו, כבוא השמש בצהרים, שכן, בקרב אנשי שלומנו, מקום מיוחד היה בליבו של כל אחד בידידותו ובהיכרותו וקרבתו עם המנוח ר' שמואל אליהו. שהיה בחייו הקצרים דוגמא ומופת לאותם בני עליה שזכו ואף התעטרו באותו שבח מיוחד של "תלמידי חכמים המנעימים זה לזה" ואכן, גם במידה זו היה המנוח מיחידי סגולה שהשרה תמיד סביבותיו נעימות וחביבות ומידות טובות, אצילות הנפש ונועם הליכות שהפכו אותו ואת שאיפותיו הטהורות לכלי מחזיק ברכה, כלי מוכן לקבל, אשר אל תוכו יצק בעבודה פנימית ובמסע התעלות עצמית, את דרכי עבודת ה' ואת היסודות אשר הניחו לו אבותיו הקדושים רבותינו הקדושים, בתורתם ובהנהגתם בקודש, ואמנם מינקותו ועד יומו האחרון, שם כל מעייניו בקרבה אל הקודש אצל רבינו הנחלת דן זי"ע ויבלח"ט כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א. אל פנימיות עבודתם והליכותיהם, ותורתם של רבוה"ק. ובמיוחד, של זקנו רבינו הרבי הנחלת דן זי"ע אשר זכה וגדל על ברכיו, וכל ימיו לא מש מזכרוננו, ועשה בכל כוחו כדי להפיץ ולנצור את תורת רבינו הנחלת דן. ורב מאוד חלקו בהנחלת תורת הרבי זי"ע לרבים, ובזכות ר' שמואל אליהו, שפתותיו של רבינו דובבות ומתבררין מיליה בבתי מדרשות.

אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה

בהיות ר' שמואל אליהו בחור צעיר ורך בשנים בישיבה קטנה סטריקוב בבני ברק פעמו בליבו שאיפות גבוהות ונצורות לעלות ולהתעלות למעלה בקודש, וכך מתאר באוזנינו הרה"ח רבי יהושע קוט שליט"א, מחשובי הת"ח, בקהילת חסידי אמשניוב בבני ברק. שבהיותו אברך צעיר היה לומד עם בחורים בישיבה קטנה סטריקוב. ובמשך כמה חודשים למד יבלח"ט עם המנוח רש"א, ר' יהושע מצייין ואומר, זה לא רק הכשרונות המאוד טובים שהיו לו. בעיקר מה שאפיין אותו, היה היותו "מבקש" ובכל ענין בלימוד התורה הק' חיפש תדיר לחזור לעומק, ומלבד כל זאת הוא נשאר בזכרוננו במידותיו הטובות ובעדיניות נפשו "ענה איז געווען גאר א אידעלער". מסיים ר' יהושע את תיאורו.

הרה"ח רבי משה אהרן ווגר שליט"א, שנמנה על אותה "חברה" של בחורי מודיץ עליה היה נמנה גם רבי שמואל אליהו לנדא, הן בשנות הישיבה קטנה. והן לאחר מכן, בשנות הישיבה הגדולה, בתוך החברה היינו קבוצה של שלושה. רבי שמואל ז"ל ולהבחל"ח רבי משולם בקנרט ואנוכי, ובכל שבוע היינו לומדים יחד בספר הק' "מאור ושמש" ובספר הק' "דברי ישראל", ותמיד היה ר' שמואל לומד עם כל ה"ברען" אם היה רואה שאחד מהשלושה מנמנם קצת, היה מיד מעיר ומעורר בחביבות.

מיד ללמוד. ואכן, כך עשה כמעט כל יום, וכן בשבתות אחה"צ בקיץ ובחורף היה הולך ללמוד בביהמ"ד של הגר"ש בראנד זצ"ל, שעות רבות ויקרות.

תרגילי בתורתך ודבק במצוותך

ראו אצלו עקבות בהרבה דברים שלקח על עצמו, והיה עושה זאת בלי תירוצים. בפרט ראו זאת בהוצאת הספר הק' "נחלת דן" שעסק בזה כל כך הרבה והמשיך בעקבות עד כדי מסירות נפש בומנים הקשים שלו. בבחינת "אדם כי ימות באוהל". מסר רבי משולם בקנרוט, כשפגשתי אותו אחרי החתונה ושאלתי אותו באם הולך לכולל ערב, ענה לי "הכולל ערב שלי זה התורות של הנחלת דן".

יגיעת ומצאת תאמין

בענין דביקות בתורת זקנו הרבי הנחלת דן, ובעבודת הקודש על הגהות התורות. שמעתי מפי הרה"צ מאופלא שליט"א, שפעמים רבות, התקשר בטלפון, והיה כל כולו דרוך ומטורד מה המקור לאימרה פלונית שמזכיר הנחלת דן. וכאשר גילה מקור או ענין שחיפש בעבודתו, אין לשער את התלהבותו ושמחתו הוא היה מונח בענין הזה של הספר נחלת דן, בלתי נשמחו ממנו.

על משכבי בלילות ביקשתי את שאהבה נפשי

חמיו הרב דב בעריש אייכלר שליט"א מספר שפעם כשביקרו בבית חולים, אמר לו חתנו ר' שמואל אליהו שהוא מתנצל בפני אבל עכשיו יש לו עדיין מעט כח, והוא עוד לא מילא את הזמן שלו היום, על ספר ה"נחלת דן". ואם לא אכפת לו שביתיים ימשיך לעסוק ולעבוד על זה בשעה זו.

ריחז להתבונן בין פרשה לפרשה

מטבעו ומדרכו של רבי שמואל אליהו לנדא זצ"ל, היה להתבונן בהנהגות הרבי הנחלת דן ובהליכותיהם של רבוה"ק למעלה בקודש, לנסות לברר כל דבר, יש ושאל יש וחיפש ותמיד התייחס לכל פרט ופרט בכובד ראש עם כל ההשקעה בכך. גם לכותב השורות הזדמן לשמוע ממנו כמה פעמים פרטים אחדים בעניני הנהגות הרבי הנחלת דן ז"ע, או דברים שנאמרו לו ע"י הרבי ז"ע.

זשיר אערדן לך בניגון ונעימה מול תפארת גדלך. נפשי לך כמחה

רבי משולם בקנרוט מוסיף ומתאר, בזמן שירה של ניגוני רבוה"ק, היתה לו הרגשת התעלות ודבקות וכוונתו איך היה עומד בעינים עצומות, ושר את ניגוני הדבקות והכיסופין, ומתחנן כבן אצל אביו להתקרב לאביו שבשמים.

לעת נעילת דבריו אומר רבי משולם שדומה שגולת הכותרת של כל מעלותיו חידותיו ומעשיו היה הרצינות מחד, ומאידך הבת שחוק והארת הפנים המיוחדת. רבי משולם לא יכול שלא להזכיר כמה טרח ויגע אחר הסתלקות הנחלת דן ז"ע להיות מדליק ומטיב את הנרות על ציונו הק' בהר הזיתים, והיה נוסע לעיתים קרובות להר הזיתים לציון כדי להניח הכלי המיוחד עם הגר תמיד השמן והפתילה שטרח ויגע בכמה יגיעות כדי להשיגם, וטורח כדי שהגר ידלק יפה והשלהבת תעלה מאלילה.

ועוד, זכורני שבאחד השנים הוקמה ישיבה גדולה בירושלים, וחיפשו כמה בחורים שיבאו לישיבה לחזק ולהשפיע, כאלו שיש להם השפעה רוחנית, והוא היה אחד מהם ואכן, בתקופה שהיה באותה ישיבה תרם והשפיע רבות על לב הבחורים והרבה רומם והשפיע בכוחו ובכישוריו המיוחדים, ואסיים בנימה אישית, אני כשלעצמי יכול לומר בפה מלא, הרבה, הרבה, קיבלתי מרבי שמואל אליהו. זכרה לו הש"י לטובה.

מעשה ידי אומן

ר' משולם בקנרוט שליט"א, מדגיש זווית נוספת בר' שמואל המנוח, ר' שמואל אליהו היה עסוק עם הלימוד ועם הספרים, אבל בתכונותיו היו לו ידי זהב וכך עסק ונתן מעצמו ברוחניות ובגשמיות והיכן שהיה צריך גם

באמת ובאמונה לעבודך

מוסיף ר' משולם בקנרוט ומספר, האמת היתה חשובה לו ביותר, וכן ידע להעדיף את הדברים החשובים והנעלים יותר, בתקופת היותו בשידוכים, שח לי שיש כל מיני הצעות שידוכים בעבורו, שהם מאוד מכובדות אך כשהוא מבין שהשידוך עצמו הוא לא במעלה ובחשיבות שהוא היה רוצה. אז מעדיף לוותר על כל ה"מסביב" והעיקר לקבל משהו אמיתי וטוב. ואכן, ב"ה זכה לכך, והיה מספר לי הרבה בהערכה והערצה על חמיו הגה"ח דב בעריש אייכלר שליט"א, ואף סיפר על השלווה המיוחדת שנסוכה על הבית ובפרט בערבי שבת קודש הכל מתנהל שם ברוגע ושלווה, ובכלל על ערכי החינוך המיוחדים שיש בבית חמיו, ובישיבה החדשה בירושלים שבראשות חותנו שליט"א, שהיה גם ר' שמואל בתקופה הראשונה מעורב בישיבה.

נשא בעול עם חברי

ר' שמואל התחנך תקופה ממושכת אחרי, ואני הייתי צעיר ממנו. אולם הוא לא נתן לי להרגיש שלא בנוח, ואדרבה, עזר וסייע לי רבות בהכנה לחתונה, גם למד איתי את הסוגיות בגמרא. בענין חופה וקידושין, וברכת המצוות וכו'. והענין לי רעיונות ודברים טובים שמע מאחרים, בכלל, מידותיו הטובות והנאצלות היו דבר מיוחד במינו, תמיד הרגשתי אחרי שיחה עם רבי שמואל אליהו שדיברתי עם אדם מיוחד שמבין אותי בכל ליבו. וכמובן, גם נהניתי תמיד מכך שנותן לי עצה הגונה ונכונה.

יהי ביתך פתוח לרווחה

היתה לו שאיפה להמשיך במעשי אבותיו, מספר רבי משולם בקנרוט, היה מספר לי על ההכנסת אורחים שרואה בבית הוריו החשובים, אביו הרה"צ מדרהאביטש זצ"ל, חתנו דבי נשיאה של הרבי ז"ע, ותבליט"א אמו החשובה שתחי' שבביתם נהגו הכנסת אורחים לכל מיני אנשים כמו קבצנים מהשטיבלאך וכדומה, שמתארחים אצלם בסבר פנים יפות. והיה מדבר על כך בחביבות וברגש שכך אפשר לגרום נחת רוח להש"ת ולשמח ולהחיות עוד אידישע נשמה. ואכן, ענין זה הזכיר גם כ"ק אדמו"ר שליט"א אחר פטירתו גיסו הרה"צ מדרהאביטש זצ"ל, על ההכנסת אורחים ושבתם היה פתוח לרווחה לשבועי לב.

מנעו ניקח לעבוד את ה

כאשר היינו לומדים חסידישער ספר, היה אומר אין ענין ללמוד הרבה, אלא צריך ללמוד שטיקל, להבין ולהפנים ולחיות עם זה, וללכת עם זה הלאה, ורק אחר כך ללמוד עוד. וזכורני שהיה אוהב במיוחד ללמוד בספר החינוך טעמי המצוות בהרבה ענינים שהיו עניני דיומא, ובלייל שבת קודש פעמים רבות היה מתיישב לאחר התפילה נוטל לידי את ספר החינוך ולומד מתוך התחדשות את דבריו הקדושים על מצות קידוש. לפני כל יו"ט, אהב ללמוד גם את הגמרא מעניני היו"ט, וגם החסידישע ספרים והיה אומר, שצריך להבין מהו מהות היום טוב, וכך להתחבר ליום טוב. ישנם דברים ידועים ונפוצים שמקובלים מפי צדיקים. אך כשהוא היה חוזר על כך ומזכיר את זה, זה היה מעורר ומחזק את הדברים. כשהיה חוזר ואומר לענין טבילה במקוה את המקובל מהבעש"ט הק'. שטבילה אחת אף פעם לא תזיק, וכן, לכל אחד מהחברים שעשה שמחה היה דואג להזכיר לו את מאמר הצדיקים, ש"בעל שמחה" הוא בעל הבית על השמחה, ויכול להשפיע ולברך.

נעם יראתך למבקשי רצונך

רבי משולם בקנרוט שליט"א, מפליג בזכרונותיו לשנות הבהרות, ומספר על כמה הנהגות ישרות שחקוקים בזכרוננו שנהג בהם ר' שמואל אליהו, כאשר למד לישיבה גדולה סלבודקה, בימי השובב"ם, היה נשאר ער בלילי שיש ולאחר מכן אומר את כל ספר התהילים בביהמ"ד סאטמר ברחוב רמב"ם, כן היה נוהג לשרוף הציפורניים אחר גזיתו בערב שבת. זכורני שהיה ממעט במנוחת הצהריים, משום שאמר שזה יכול להימשך זמן רב. ועדיף להניח את הראש על הסטנדר או הספסל וכך בתחילת הסדר, אפשר להתחיל

זה המתחסד עם קונו. זאת ראיתי אצל רבי שמואל אליהו מנעוריו עד כמה ביקש להתחסד עם קונו לעלות ולהתעלות עוד ועוד. הוא מציין שר' שמואל אליהו תמיד ביקש להתדבק במידת האמת. ולא להפסיד את הדברים שהאמין בהם בכל ליבו. וכאשר נכנס לישיבה גדולה ב"סלבודקה" והיה הבחור היחיד עם החאלעטל, אע"פ שהיו עוד בחורים חסידיים שמוצאו דרך כיצד לא להבליט את החסידות, אך הוא ראה בכך הזדמנות ללכת בדרכו בקומה זקופה מתוך "ויגבה ליבו", "אפילו אם אני היחיד". ומוסיף ר' משולם ואומר, אנחנו החברים, יכלנו להבחין שיש לו את הכישורים של "דרשנות" ונאום, גם ברעיונות קולעים ומצלצלים, וגם בצורת הגשת הדברים.

אך בפועל, כאשר התבקש לדבר, שמתי לב שמעדיף לדבר כמה שיותר רגיל כדבר איש אל רעהו על מנת לוותר על הברק והציצות של הדיבור ולהתמקד בתכלית הדיבורים, וזה שוב נובע מן האמת שהיתה אהובה עליו והמשיכה שלו לפנימיות.

רבי משולם בקנרוט, נוגע בענין עבודת התפילה. מה שכל אנ"ש ראו אצל ר' שמואל, כל אחד כפי שהדברים הותירו בו רושם. אכן, ר' שמואל התפלל "בעבודה שבלב" עם כל ליבו. ליבי ובשרי ירגנו לקל ח'. תדיר התפלל בקול רם בחיות עם גשמואק, כשכל האוירה סביבו סוחפת ושואבת את הסובבים אל תפילה מרוממת, ואחר התפילה גם אמירת ה"גוט שבת" של ר' שמואל אליהו אף היא נאמרת באותו להט אש קודש עם הלבביות ועם כל החיות, והארת הפנים המיוחדת.

ואפרוש לך כפי עת כי אפתח פי בשמחת כל חי

אכן, גם הבחורים בקרב אנ"ש זוכרים זאת כיכרון ילדות שנחלק בהם מבית המדרש של הרבי ומן השטיבל בירושלים, כיצד עומד ר' שמואל אליהו שרוי בסערת רגשי קודש ומונה כמונה מעות את תיבות הפסוקים דומרא ולאחר מכן בתפילת "שמחת" מתחזק בהתלהבות דקדושה, יש ומכה מעט ברגליו וקורא בערגה עד הנה עזרנו רחמין, "כי כל פה לך יודה". אין אנחנו מספיקים להודות", והדברים מוותרים רושם בנפשות הרכות שנקלעים לסביבתו מצעירי אנ"ש, והדברים מפליאים עד כמה תפילתו לפי תומו והתירה רושם בלבבות. כפי שאנו שומעים כעת מכמה וכמה מצעירי אנ"ש. כך היה עומד במבואות בית הכנסת ומתפרק בערגה על מילות התפילה בשם בפינה שלו הרחוקה מעט מכל הציבור, יכל למצוא פורקן לרגשותיו הנעלים.

הנה מה טוב זמנה נעים

ר' משולם מוסיף ומתאר את היחס החם והלבבי וההארת פנים, ואומר, התפילה מתוך התעלות והתלהבות וזמן ממושך לא גרמה לו לרגשי התנשאות ח"ו, הכל ממשיך להיות בפשטות ונעימות, כמו כן, ראיתי אצלו, שממש קשה לו, שהתפילה תבוא בדרך ממילא שנכנסים אליה בלא הכנה כנדרש, או לחטוף את התפילה, ומשאת נפשו היתה "א חסידישע דאווענען" ועם לימוד גמרא קודם התפילה.

גם ידידו יבלח"ט ר' משה אהרן ווגר, מציין, שהמנין שהקים בשבתות אחר שהעתיק את דירתו לשכונת גבעת שאול, היה גם כן כתוצאה מכך, שרצה להתפלל במנין חסידי ורצה בכל ליבו שיהיה לו מקום בשכונתו ל"ווארמע דאווענען". ובמנין שהקים, אכן, התקיימה תפילה ממושכת בנעימה קדושה וברגש. ואם אנו מזכירים את המנין שהקים בשבתות סמוך לביתו, על כך סיפר באוזני כותב השורות, ר' צורי רבינוביץ, נצר לאדמו"ר מונסטריטש, ומבני הישוב "עלי" שבשומרון. שהוא יחד עם קבוצת חברים בני ישיבה מאזור גבעת שאול וקריית משה, נקראו בחביבות ע"י ר' שמואל אליהו להצטרף למנין התפילה שלו, שגם הם חיפשו סגנון זה של תפילה חסידיית חמימה, שכן הם רגילים להסתופף בחצרות חסידים, ואף הזדמנו ע"י ר' שמואל אליהו פעמים רבות להתארח על שולחנו בסעודות שבת, שגם הם היו כמו בתפילות של השטיבל שהקים. ספוגות באוירה עילאית ובנעימות שירה וזמרה ורגשי התרוממות על כל המשתתפים.

בשבילי החברה

הרב שמואל אליהו קרימלובסקי
טבריא

בשבילי רבוה"ק

הרב שמואל קרימלובסקי

מריקבון לאור גדול

מלמד שלא ירד יעקב להשתקע, להיות משוקע צהלי עוה"ז בגלות, אלא לגור צחינת גר צעוה"ז. וד"ה ורצ כמש"ל רצצה כלמה השדה נתתי. הנמיחה היא אחר הרקטון והצטול, כך מאן דזעיר הוא רב, וד"ל. (הגדה של פסח - דברי ישראל)

לחיות נגד הזרם

וכמו שהזדמן לי לקרא ספור של יהודי שפנה לרבו לשאול על שזוגתו עובדת במקום שהיא אינה מרוצה מן הרמה הרוחנית של חברותיה לעבודה ולכן רצונה לעזוב את העבודה והוא מפקפק משום שאין להם פרנסה אחרת והוא טוען שיתכן שהיא תוכל להתגבר על הקשיים שיש שם. וענה לו הרב האם בדעתך להמתין עד שכבר לא יפריע לה הרמה הרדודה הזו. כלומר הרי אם נמתין והיא תתגבר אל הקשיים בזה שהיא תתגלה שזה לא נורא לחיות ברמה רדודה הרי אז הסכנה גדולה יותר, ועכ"פ למדנו שההכנה לגלות שנוכל ליגאל ומוה היא ע"י שזכור ונקבע בדעתנו מתחילה שאנו בגלות ואין רצוננו כלל להיות שייכים לעניינים הבלתי רצויים שנמצאים שם.

אש מתלקחת לשמים

עוד דבר למדנו ממה שביאר בעל ההגדה את ריבוי שהיה במצרים וביארו ע"י הפסוק רבבה כצמח השדה, דהיינו שענין הרבוי נלמד מן הצמיחה שבשדה, ומבאר רבינו שידוע שהצמיחה היא בדווקא אחר שהגרעין נרקב לגמרי וכך היה ג"כ במצרים כמ"ש וכאשר יענו אותו כן ירבה, ואין זה דמיון בעלמא או שכן של מדה כנגד מדה, אלא ביאור שהוא הגורם לזה כי ככל שאדם יותר שפל בעיני עצמו כן כח הצמיחה שלו מתחזק והפירות שלו מתרבים.

ודבר זה שייך ג"כ ללח הקדושה שנמצא טמון וצפון בלבו של אדם בדברות גחלים עוממות וצריך שיתלקח ויבער ואח"כ יתפשט לכל אבריו של אדם ואז ילך בדרכי הצדיקים או עכ"פ בדרכי ישראל, ויכוין את מעשיו שיהיו נכונים עפ"י התורה ומתובלים באהבה ויראה כדי שיהיו להם את הגדפין לפרוח ולעלות אל השמים להיות ריח ניחוח לפני יתברך, והדרך לזה היא ע"י שיבטל את עצמו וכפי שיראה את עצמו קטן וחסר ערך כך יצמח ויתחזק כמו להרבות את הקדושה שבו, ומכאן מודעא רבה שמי שמרגיש חושך בנפשו ומרגיש איך כאילו מן השמים דוחים אותו ומערימים עליו קשיים לקיים את המצוות במרץ נעורים ובחדוות קיום המצוות ידע שזה הוא זמן הרקבון ואם יחזיק את עצמו שלא ליפול ברוחו אלא יקווה לאור ויבטח בה' הרי אח"כ יגיע זמן הצמיחה ויתווסף לו בהירות גדולה ותוספת אהבה ויראה וחשק גדול להיות עבד נאמן לה'.

מגלות לגאולה רוחנית

הדבר ידוע ומפורסם שגלות מצרים וכן הגאולה משם היא כפולה, גלות וגאולה גשמית דהיינו עבודת פרך עם כל המשמעות של עבודה קשה ביותר מלווה במכות ופציעות וכל זה ללא תועלת שאחר כל העבודה הכל שוקע באדמה והעבודה יורדת לטמיון, ומשם לגאולה של חרות גמורה להיות כל אחד אדון לעצמו ומנהל את ביתו ואת זמנו כרצונו מלווה בכסף וזהב ורכוש גדול, וכמו כן גם גלות של חוסר הכרה באמת שהש"ת מנהל האמיתי וממילא נשארים רחוקים ממנו ונופלים פעם אחר פעם ופעם לעצבות ופעם לרדיפה אחר כחות שונים המציגים את עצמם כאילו הם מנהלי העולם שהם עבודה זרה, ואח"כ היציאה לחרות דהיינו שנבחרו לעם להיות בנים לקב"ה ולהיות סגולה מכל העמים ולזכות לקבל התורה ולקיים את המצוות לעשות נחת רוח לבורא ית"ש.

וכך תקנו לנו לומר בהגדה את שני חלקי הגלות והגאולה שתחילה אומרים עבדים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו ה' אמש וכן אומרים מתחלה עובדי ע"ז היו אבותינו ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו ואע"פ שהספור כולל את שניהם וגם עיקר הסיפור שמספרים לנשים וילדים הוא הגלות הגשמית והגאולה ממנה אך עיקר הטעם שנצטוו לחגוג את ה' הוא ולאכול מצה ומרור הוא בגלל הגלות הרוחנית והגאולה, שכן זה מתגלה בכל שנה ונותן כחות חדשים וסיוע לכל אחד לחזק את השגתו במציאות ה' ולהוליך את עצמו בדרך של קיום תורה ומצוות והמשכילים יודעים כבר שכל פרטי הסיפור הגשמי שבהגדה יש לו ענין רוחני שהוא עיקר הענין והמשכילים יותר לומדים ומפרשים לעצמם מה הפנימיות שבכל דבר.

בדרכי אבותינו

היציא מכל זה שמי שרוצה להיות לו גאולה מן הגלות הרוחנית הפרטית שלו טוב יעשה אם ילמד את דרכיהם של אבותינו במצרים ומהם ידע איך עלי לנהוג ויכול לצאת מן המצרים שלו כשם שיצאו הם, וכמו שנתעורר כח הגאולה הזה בכל שנה ושנה (ובדאי שכמו שצאלם נמשך מן הגאולה הרוחנית גם גאולה גשמית בלי ספק גם אצלי ימשך מזה גאולה גשמית גם כן ויהיה בן חורין ויזכה לרכוש גדול) וכן לימד אותנו רבינו להבין את משמעות ההגדה שיעקב אבינו לא רצה להשתקע במצרים אלא להיות שם גר כאדם שנמצא שלא במקומו.

אברהם הראש חזרה אליו וזכרה,

בהתקרב ימי הפסח הק' אשר מבואר בספה"ק שבכל שנה ושנה בימים אלו יכול כל אחד ואחד לצאת מזה מצרים' הפרטי שלו, רציתי באמת לשמוע מה הפירוש בעבודת ד' לצאת ממצרים, הרי גם לפני חג הפסח וגם לאחריו היצוה"ר קיים ומנסה להסיט אותנו נגד רצונו יתברך ואנו מתחזקים כנגדו בכל הכח, לפעמים זה קל ולפעמים זה קשה, מה וכיצד משתנה באמצעות חג הפסח – בלמעשה?

אשמח לקבל ביאור רחב בנושא

ישראל

הגשמי הוציאם הקב"ה מתחת כבלי הטומאה ולקחם לעם סגולה לאוצר חביב להיותם עם קרובו ע"י לימוד תורה וקיום המצוות, לקיחה זו היא החירות האמיתית, ועל אף שעדיין אנו 'עבדים', משום שלעבוד את האמת זוהי חירות אמיתית, וכמ"ש אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה, ונשאלת השאלה, הרי לעסוק בתורה זה הרבה פעמים דוקא מתוך אתכסיה, ומדוע זה בן חורין? אלא שלעשות את מה שבורא עולם, דורש ואת מה שהנשמה שלנו בפנים בפנים רוצה, זהו חירות.

למעשה

ואציין לך שלושה רובדים בחירות שאפשר לזכות אליהם בחג הפסח. א. עצם זה שע"י קיום מצות החג והתעסקות בענייני והלכות החג, כמו גם ע"י ההתבוננות באהבת הקב"ה אלינו בניו אהוביו [כמבואר פמ"ז בתניא] התחזקת אפילו קצת ברוחניות, בכל תחום שהוא, הרי יצאת לחירות עולם, ואפילו שבהרגשה שלך עדיין הינך מרגיש שלא נפתח ליכך לתורה ועבודה וכביכול אתה עדיין נשארת ברצון בטומאת מצרים, עצם זה שאתה מתגבר יותר ולומד יותר זהו חירות משום שהחירות האמיתית היא להיות עבד ד' ולא ח"ו חופשי לעצמו, כי זה באמת מה שהנשמה שלך רוצה, כנ"ל. ב. יתר על כן, יש לפעמים שבזכות הארת ימי הפסח אכן נפתחים לך שערי אורה והינך מרגיש חירות אמיתית, דהיינו שבמקום להיות נטול דעות ורגשות הינך נגיש ללימוד תורה וקיום המצוות כשאדם חופשי מתוך רצון אמיתי ובווער להתדבק בד' ע"י כך. ג. ישנם אנשים מסויימים שכביכול נמצאים בחירות, קמים כל יום ברצון ובחשק ונגשים ללימוד ולתפילה בהתלהבות רבה, וכי, אך למעשה הם כלל לא נמצאים בחירות אלא עמוק עמוק בתוך העבודת, משום שאינם עובדים את הקב"ה כי אם את חבריהם שבישיבה ובבית המדרש שיראו כמה הם לומדים ואיך הם מתפללים, בחג הפסח זהו הזדמנות לצאת גם מהחירות הזאת ולהתחיל ליחד את מעשיו רק לבורא עולם בלי שום התייחסות לסובבים אותנו לטוב ולמוטב.

אברהם ראש חזרה אליו וזכרה

לישראל דן נ"ו שלום וברכה,

אכן כפי שכתבת, בספה"ק מבואר באריכות עניין זה שבכל שנה בחג הפסח אפשר לצאת ממצרים הפרטי, והא לך את לשון ספה"ק מאור עיניים [פר' מקץ ד"ה ויהי] וז"ל: כי בחג הפסח יצאו ממצרים שהיו במ"ט שערי טומאה, וגם בגשמיים יצאו ממצרים, וכעת בבא הזמן יוצא כל אדם מקליפותיו שלו, עכ"ל. וכן באוה"ק עה"פ 'אל מוציאם ממצרים' כתב וז"ל ונראה על דרך אמרם ז"ל בכל דור ודור חייב אדם להראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, על כן אמרו יודעי פנימיות התורה כי כל ליל פסח מתבררים כוחות הקדושה מהקליפה ונוספים בעם בני ישראל, והיא הבחינה עצמה של יציאת מצרים, והוא אומרו אל מוציאם כי לא יציאה ראשונה בלבד, אלא "בכל שנה ושנה מוציאם" כנזכר, עכ"ל.

עבודת וחירות

ראשית כל יש להגדיר ולבאר את המושג 'עבודת' ו'חירות', משום שזה פשוט לכל שעבד נשאר עבד גם כאשר האדון לא דורש ממנו עבודה מסויימת והוא כביכול חופשי מספר שעות, כמו כן אדם חופשי שבחר מרצונו לעשות עבודות הראויות לעבד ג"כ אינו נהפך לעבד בגלל זה, מדוע?

משום שעבודת וחירות אינו עניין של פעולות כאלו ואחרות, כי אם שם עצם! עבד פירושו אדם ששללו ממנו את דעתו, הוא נטול מחשבות ורגשות, והוא פועל כמכונה שהאדון מפעיל, ולעומת זאת אדם חופשי פירושו אדם שדעתו האישית חופשית וברירה והוא פועל ועושה מתוך מחשבה נכונה, חיבור ורצון, וממילא עונג ושמחה.

עבדים – ובכל אופן בחירות

עם ישראל במצרים היו עבדים לפרעה, ולבד מתחת פרעה הגשמי הם היו ג"כ נתונים בשלשלאות הסט"א ושקועים במ"ט שערי טומאה, דהיינו שהיו משוקעים בטומאת מצרים עד כדי כך שהיו משוללי דעה ונתונים רק תחת הסט"א, עד שנגלה עליהם מ"ה הקב"ה וגאלם לחירות עולם, ולבד מהחירות

פירורי חמץ המצטברים תחת השיניים

שעבר זמן איסור, והרי משמע מדברי השו"ע (תמג ס"א) שחמץ לאחר שעה שביעית איסורו מדאורייתא.

ביאור החת"ס

ז. ונראה בביאור דברי החת"ס סופר, שכל האיסור זה רק אם הבשר הוא בין השיניים, אבל אם הוא בתוך השיניים מתעפש טובא ומוותר. ומסתבר שכל שנמצא במקום עמוק שאי אפשר לנקרו הרי הוא מתערב היטב בלחות הפה ומתעכל מהר. ונראה שפסק כן מכח המציאות, ולפיכך יתכן שרק בבשר הוא כך ולא בפירות קשים של חמץ שאינו מתעפש כל כך.

פוסקים החולקים על החת"ס

ח. ועוד שהרי בים של שלמה (חולין פ"ח ס"ו) כתב שמי ששיניו נקובים וקרוב לוודאי שלא יוכל לנקרם, יש לו להחמיר שלא לאכול בשר אחר גבינה, ובהגהות וויכוח מים חיים שעל התורת חטאת (להגאון רבי חיים, אחי המהר"ל ס"ו ע"ס ק"ב) כתב ואותן בני אדם שהתליעו שיניהם ויש בהם נקבים נקבים, שמעתי שיש להם לזהר מאוד לחטט יפה בין אותן הנקבים כשבאין לאכול בשר אחר גבינה, משום שהגבינה נדבק באותן נקבים עכ"ל. הרי לנו שיש פוסקים החולקים על עיקר דינו של החת"ס.

אין מחלוקת בין הפוסקים

ט. ויתכן לומר שאין מחלוקת בין החת"ס לאחרונים אחרים שהרי הם נקטו רק בשר אחר גבינה ולא גבינה אחר בשר, ויש לומר שרק בשר אחר גבינה שלא צריכים לחכות ביניהם, בזה חששו והחמירו שלא לאכול אח"כ בשר, אבל בגבינה אחר בשר, כיון שממילא מחכים שש שעות, גם הם מודים לחת"ס שאפשר לסמוך בזה על שיטת הרמב"ם שאחר שש שעות אין עליו שם בשר כיון שאין לו ברירה אחרת. ועוד יש לומר שבמשך שש שעות יש לתלות שכבר יצא כל הלכלוך משם, והמשהו דמשהו שנשאר מתעפש בפה, ואינו דומה לבשר שבין השיניים שהיא חתיכה גדולה שאפשר להוציאו, שאינה מתעפשת כל כך ולפיכך צריכים להחמיר גם אחרי שש שעות. ונמצא שלמעשה י"ל שכולם מודים לסברת החת"ס.

עצה למעשה

י. וכל זה לגבי המתנה בין בשר לחלב שאינה אלא מדרבנן וכדי להרחיק את האדם מעבירה שאז יש מקום להקל בזה, אבל לגבי חמץ בפסח שאיסורו כרת בוודאי צריכים להחמיר יותר ולא לסמוך על סברות וחילוקים, ולפיכך למי שקשה לו לנקר השיניים מחמץ בוודאי יש הידור לא לאכול בסמוך לזמן איסור, חמץ קשה כדי שלא להיכשל באיסור משהו אחר זמן האיסור, אבל כשחל ערב פסח בשבת, הרי צריך לאכול חמץ לקיים סעודת שבת, ולכן העצה היעוצה לענ"ד לשטוף אחר הסעודה את הפה עם מים-פה, ומסתבר שפוגם את הפירורים שנשארו בפה עד שאינם ראויים לאכילת כלב. וגם כדאי לאכול רק חלה רכה ולשתות תוך כדי האכילה כדי שלא יצטור ללעוס האוכל, וכך לא יצטברו שם פירורים.

יישאר חמץ דבוק שם, ואחר ניקוי ירחוץ וידיח פיו היטב במים וישפשף שיניו באצבעו היטב, דחמץ בפסח במשהו. ומעשה באחד שהיה נוהר הרבה בשמירת המצה בלישה ואפיה ובכל הלכות פסח, והנה בליל פסח אחר שישן חלם, דאומר לו אדם אחד אוי לו שאכל חמץ משהו, ויקץ ויתמרמר מאד ויבך כבי גדול וחזר וישן מתוך בכייתו, ויחלום והנה איש מדבר עמו ואמר לו זה החמץ שאכלת הוא שנשאר בין השיניים פירור קטן חמץ מאכילה שאכל בערב פסח בבוקר, ובעת שהיה אוכל ולועס המצה בלילה נפרד אותו פירור מבין השיניים ונדבק במצה ואכלו עם המצה. על כן כמה וכמה צריך האדם לשום לבו בדבר זה ולהזהר בנקוי שיניו היטב, עכ"ל.

השנה על החלום

ה. וראיתי מביאים מהחזון עובדיה שהשיג על דברי הבן איש חי, דהנה דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין, והביא ראייה ממה שכתב המאירי (מגן אבות ס"ט ע"מ מה) שאם עברו חמש או שש שעות שהוא שיעור שבין סעודה לסעודה אף אם היה בשר בין השיניים כבר נתעכל במקומו, ואין צורך קינוח כלל. ובוודאי מזמן אכילת איסור חמץ ועד לאכילת המצה בליל פסח עבר מספר שעות רב ובפרט ששעות יין, ואוכלים הכרפס וכלל לא נותר טעם בפה, והביא מה שכתב החת"ס סופר הנ"ל, וכתב שאף לב"ח שהביא מהרא"ש דאף לאחר שש שעות לא חשבי מעוכל, יש לומר דוקא בבשר, אבל לחם וכיוצא בו, מיד נמאס ונסרח והוא ליה כחרכו קודם זמנו, שאינו ראוי לחמץ בו עיסה כדי שיצטרף להיפסל מאכילת כלב עכ"ד.

הטעמים להחמיר

ו. ולא זכיתי להבין השגתו על הבן איש חי, דמה מציאה מצא מדברי המאירי, והרי כך הוא דברי הרמב"ם הסובר שהטעם שצריך לחכות שש שעות משום בשר שבין השיניים ולאחר מכן אין עליו שם בשר, ולמעשה כתבו השו"ע וכל הפוסקים שצריכים לחשוש לאידך שיטות שגם לאחר מכן נקרא עליו שם בשר. ותו מנין לו לחלק בין בשר וגבינה שאינם מתעכלים בפה לפירורים קשים שמתעכלים. ותו למה לא חשש שעלול לבלוע מפירורי חמץ אחר

נשאלתי מגדול אחד שליט"א, היות שמרגיש שנשארים פירורי חמץ בין השיניים ואין לו אפשרות להוציאו, מה עליו לעשות בשנה זו שחל ערב פסח להיות בשבת.

דברי הגרש"ז אויערבך ז"ל

א. ראיתי בהליכות שלמה (פסח ע"מ מה) שיש לדון להקל לגבי שיניים תותבות דאפשר דמה שבלוע בתוך השן מתקלקל ומתעפש הרבה מחמת הבלא דפומא עד שהוא נפסל מאכילת אדם ואולי גם מאכילת כלב, וכידוע שהאוכל הנשאר בין השיניים מתעכל ונפגם מאוד בריחו וטעמו לאחר ששעה שם איזה שעות, וכן יש ללמוד מ"ד ס"פ פט, ויותר מבואר כן בחת"ס חולין קה. (ד"ה בשר), ועי' בדרכ"ת (ס"ט פט סק"ז) מהכתב סופר בשם אביו החת"ס, ואף שלא כתב כל זה אלא בשיניים ממש ולא בשן תותבת, מ"מ נראה דכיון שעיקר הקלקול הוא מחמת ההבל שבפה שהוא מעכלו ומעפשו, אין שום סברא לחלק בין שן טבעי לשן תותבת עכ"ל ועי"ש שהקל בצירוף סברות אחרות ומייעץ לשתות מים חמים לפני זמן האיסור כדי להגעיל בכך את השיניים.

חמץ בין השיניים נקרא חמץ או לא

ב. והנה יש לעיין האם חמץ בין השיניים נקרא עליו שם חמץ או לא, דאיתא בגמ' (חולין קה.) בשר שבין השיניים מהו, קרי עליה הבשר עודנו בין שיניהם, אלמא דנקרא בשר כל זמן שהוא בין השיניים. וכתב הפרי מגדים (י"ד ס"ט פט סק"א. ד) בשיטת הט"ז שרק בשר נקרא בשר גם כשהוא בין שיניהם, אבל גבינה אינה נקראת גבינה כשהוא בין השיניים, וא"כ יש לומר שהוא הדין חמץ בין השיניים לא נקרא חמץ, אבל הפרי חדש (שם ס"ט) חולק וסובר שגם גבינה נקראת גבינה בין השיניים. וכך סובר הש"ך (שם ס"ט) וכמו שכתב הפרי מגדים שם. וא"כ לענין חמץ בין השיניים נחלקו בדבר אבות העולם האם נקרא חמץ או לא ואין נקל בדבר.

קושיא בדברי החת"ס

ג. וכתב החת"ס סופר (חולין קג:) נ"ל מה שבתוך חלל השיניים להחוששים ויש להם חלל, המאכל נסרח ונמאס בתוכו וזה אין חשוב בשר כנלע"ד, עכ"ל [בתיקון הלשון]. ולכאורה צריך להבין מה הטעם שמקל בזה, שהרי נחלקו הראשונים אם מצא בשר בין השיניים לאחר שש שעות מה דינו, שדעת הרמב"ם שאחר שש שעות אינו נקרא בשר ומוותר לאכול גבינה, ודעת רש"י שגם לאחר שש שעות אסור. ולהלכה החמיר השו"ע (ס"ט פט ס"א) שאפילו אחר שש שעות אם מצא בשר בין שיניו צריך להסיר, וברמ"א שצריך גם להדיח פיו אחר שהסיר הבשר מבין שיניו, וא"כ צריך להבין למה מקל החת"ס בבשר שבתוך שיניו. ובבדי השלחן כתב שהחת"ס מדבר אחר שעבר שש שעות מאכילת בשר, ואינו יודע מה תיקן בזה שהרי השו"ע פסק להחמיר בזה. ועיין להלן מה שנכתוב בזה.

החוב הגדול לניקוי השיניים בערב פסח

ד. והנה כתב הבן איש חי (שנה ראשונה צו ס"ח) ואחר אכילתו [בערב פסח] ינקה שיניו בחתיכת עץ דקה שיכניסנה בחורין ובסדקין שבשיניים כדי שלא

סיקור מיוחד:

פרויקט 'קמחא דפסחא' של קופת 'ונתנו'

שלל פעולות לרווחת ולטובת הציבור. מאות אלפי שקלים שחולקו ביד רחבה והגדלת התמיכות באופן משמעותי. היענות נרחבת מצד אנ"ש למען אחיהם הנתונים בחושך.

קורת רוח וסיפוק רב

בקופת 'ונתנו' מסכמים בקורת רוח ובסיפוק רב את פרויקט קמחא דפסחא תשפ"ה, כאשר לקראת החג התקיימה מערכת ענפה של תמיכה במשפחות נצרכות, משפחות ברוכות ילדים, ואברכי הכוללים. משפחות רבות מאנ"ש זכו לקבל דמי 'קמחא דפסחא' בצורה מכובדת וראויה, תוך שמירה על כבודם של המקבלים.

למגבית קמחא דפסחא קדמו ישיבות ודיונים רבים בין רבני והנהלת הקופה בהם נידונו הצרכים והבקשות הרבות. מצד אחד ניצבו משפחות רבות הנתונות בחושך ומשוועות לערוך את חג הפסח כדת וכהלכה בסיפוק כל צרכיהם, ומצד שני היוקר והמצב הכלכלי שהאמיר גרם כי לרבים ממעגל התורמים אין את האפשרויות הכלכליות כפי שהיה בעבר.

קופת ונתנו שמה לה למטרה עליונה, שלא תהיה ולו משפחה אחת מאנ"ש שתיכנס לחג מתוך חושך, ואדרבה, לפעול שכל משפחה תיכנס לחג כבני מלכים בהרחבה גדולה. ואכן, בסייעתא דשמיא מיוחדת, ובהירתמות נרחבת של כלל אנ"ש, הצליחה הנהלת הקופה לתמוך באנ"ש בסכומים של מאות אלפי שקלים, ואף הרחיבו בסכומים ניכרים את התמיכות מבשנים עברו.

הכפלת היקף התמיכות!

כשאנו מעיינים בנתונים שזורמי אלינו ממשדרי 'ונתנו' אנו מגלים כי קופת 'ונתנו' חילקה לקראת חג הפסח דמי 'קמחא דפסחא' בסכום אדיר של כ- 340 אלף ש"ח עבור מעל ל 100 משפחות מאנ"ש, כאשר נקבעו קריטריונים על פיהם התבצעה החלוקה בצורה מסודרת ושוויונית.

זאת ועוד: עקב יוקר המחיה המאמיר, בהנהלת הקופה החליטו השנה כי כורח המציאות הינו להגדיל את היקף התמיכות, ומשך העניקו תוספת מיוחדת ומשמעותית עבור משפחות גדולות, כאשר אצל רבים מהמשפחות מדובר היה בהכפלת סכום המענק מבשנה שעברה (!)

בנוסף לכך, גבאי הקופה עבדו ועמלו ליצור שיתופי פעולה עם קרנות נוספות וכך כל אברך כולל זכה לקבל תוספת מכובדת של מאות שקלים נוספים בנוסף למענק הקבוע.

בראשות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

מסיבת הזקרה מפוארת עבור תורמי 'קמחא דפסחא' לקופת הצדקה 'ונתנו'

ביום רביעי ד' בניסן, התקיימה מסיבת הזקרה מפוארת בראשות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, באולמי 'רויאל' בבני ברק, עבור התורמים הנכבדים שתרמו למעות הקמחא דפסחא מעל 5,000 ש"ח.

המוזמנים הסבו סביב לשולחנות ערוכים בכל טוב כיד המלך נדבת בעל האכסניה הרה"ח יואב ברין שליט"א. בראשית האירוע נשא דברים משב"ק הרה"ח אריה בקנרוט שליט"א, ממנהלי הקופה, אשר שיתף את ציבור המשתתפים אודות פרטי החלוקה בשנה זו, והודה לציבור שנרתם לתת ולתרום מעצמו בצורה מפליאה, ללא שהיה כל צורך לזרז ולדרבן.

אחריו נשא דברים הרה"ג אברהם יוסף בוק שליט"א אשר שיבח את הנותנים בלב רחב אודות נתינתם שפועלת פירות ניכרים, והרחיב על כך כי כשאדם מראה לקב"ה שהוא עושה משהו שהוא כביכול אינו חייב, הקב"ה מחזיר לו במידה כנגד מידה בנדבה גם בדברים שהם מעל לדרך הטבע.

בשלב זה כיבד כ"ק מרן רבינו שליט"א את בעל האכסניה הרה"ח יואב ברין שליט"א לשאת דברים. בעל האכסניה דיבר במעלת הצדקה והביא ממרן ה'חפץ חיים' בגודל הזכות של תחזוק דבר מצווה שזהו דבר קשה יותר מהקמת

דבר חדש, ואשרי אלו הזוכים לתמוך בכך.

את המשא המרכזי נשא כ"ק מרן רבינו שליט"א אשר שוחח בדבריו בעניין חשיבות נתינת מעות לצדקה עבור 'קמחא דפסחא', ואף הוסיף ושיבח את התורמים שנדבה ליבם לעזור לאחיהם ובשרם (המאמר המלא יפורסם בעז"ה במאמרי אוריינת).

לאחר מכן רבינו חילק בקבוק יין לד' כוסות באופן אישי עבור כל אחד מהמשתתפים, ובסיום המעמד המשתתפים התפזרו ברגשות שמחה אודות הזכות העצומה בשותפות עם כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בחלוקת מעות ה'קמחא דפסחא' לרווחת אנ"ש.

כרטיסי הנחה 'יחודי'

בנוסף לכך, הנהלת הקופה יצרה שיתוף פעולה מבורך, וחילקה לכלל אנ"ש את הכרטיס הייחודי 'יחודי' המזכה בהנחות משמעותיות בעשרות חנויות ורשתות מובילות בכל רחבי הארץ משך השנה כולה.

מצות ביד המלך

מיזם ייחודי נוסף של הקופה הינה סבסוד ניכר לאברכים עבור קניית מצות במאפיית 'שמורה מצה' שבבעלות הרה"ח אליעזר קורנדרקסלר שליט"א, כאשר בנוסף לכך מימן מצות עבור משפחות נזקקות מאנ"ש.

אין ספק, כי השנה כאשר אנ"ש יאמרו בליל הסדר "כל דכפין ייתי וייכול" - תהיה לכך משמעות שונה לחלוטין, ביודעם שאכן בזכות תמיכתם בקופת 'ונתנו' כל אחת ממשפחות אנ"ש זוכה לחגוג את חג הפסח בהרחבה גדולה וכבני מלכים.

ש"י בית כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

על זאת שבחו אהובים ונתנו ידידים

עם סימול המוצלח ב"ה של חלוקת מעות הקמחא דפסחא למשפחות רבות מאנ"ש, לפיכך חייבים לנו לזכור לקל עליון נורא עליה על הזכות הגדולה שפגלה בחלקנו

באיסוף וחלוקת סך השווה לכ- 340,000 ש"ח

בתוספת מיוחדת ונכבדה למשפחות רבות וכן לאברכי כולל כדי שיוכלו לחגוג את הפסח בהרחבה גדולה.

לפיכך אנתנו חייבים לתודות

לאילו אשר בשמחה וזיוונו מרום ומיסים בגרובות לב סכומים נכבדים ביותר וזכו בס"ד להרחיב עם רב כהנים הוה יישר כוחכם!

ברכה מיוחדת ושגור לבאי הקופה המסורים
הרה"ח ר' דוד וליג קרימלובסקי שליט"א והרה"ח ר' אפרים יוסף לנר שליט"א
ועיסם נאמני 'ונתנו' ברחבי הארץ

זכות הרבים וברכת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
תעמוד לנדיב הלב ולעסקנים החשובים יד בכל אתר ואתר, ונזכה כולנו לאכול מן חזבתיים וכן הפסחים בירושלים הבנויה במהרה בימינו א"י.

ובזאת באנו על החתום

אברהם קרפא אברהם קרפא

04-696-8656 0772181183 0509 04-696-8656 70 0772181183 0509 04-696-8656 70

בשביל מצות אכילת מצה

הרב ישעי' רטיוור

נאר אמונה און בורא עולמים

איך 'אכיל' אמונה

כבר נכתב בעבר בס"ד כמה וכמה פעמים שכל מצוה שנצטוונו בתורה יש עומק פנימי שהיא אמונה להביא את היהודי המקיימה, ועל היהודי מוטל להשקיע כוחות לחדור לפנימיות המצוה, מלבד ההשקעה בפרטי המצוה המעשיים, וכפי שאדם משתדל להבין את כוונת המצוה כך זוכה הוא ומאיר בו האור האלוהי הנשפע על ידי המצוה לפנימיות נשמותו. ומעתה יש לנו להתבונן במצוה העומדת לפתחינו - מצות אכילת מצה. ומבואר בזה"ק שהוא "מיכלא דמהימנותא" - מאכל האמונה. כי בכח המצה נשפע אמונה בבני ישראל.

רוב האנשים כשהם שומעים מאמר שכזה - שהמצה מביאה אמונה - מרגישים קצת חוסר שייכות לענין. בשלמא כשהיהודים היו במצרים, שמצרים היתה ועודנה קליפה טמאה השוכנת בלבבות בני ישראל ומונעתם מלהכיר בהש"ת, ואכן נשקעו בני ישראל בטומאה זו וליבם נאטם מלהאמין בהש"ת עד שהגיעו למצב של "הללו עובדי ע"ז" והללו עובדי ע"ז - או אז מובן שכאשר הבורא ברוב רחמיו הוריד הארה של אמונה בו והלבישה במצות ועל ידי שיהיה אכלו את המצות נשפע בהם ההכרה כי ד' הוא האלוהים אין עוד מלבדו - זהו דבר משמעותי ונפלא ביותר, הרי רק כך יצאו והתנתקו בני ישראל מהתפיסה הכפרנית של המצרים והגיעו להכיר במציאות הבורא האמיתית. אך אנו - חסידישער יונגערמאן - מה לי ולכל זה, ברוך ד' אני מאמין בן מאמין ומה יוסיף לי מאכל האמונה הלוה.

בכלל יש להתאונן שיש אברכים שכאשר מדברים על אמונה ועל חיזוק האמונה הם סבורים ש"אמונה" מתבטאת בסיטואציה הלא נעימה כשהשכן מלמעלה הזרים כמות עצומה של מים עכורים היישר על הסט הפסחי היקר שכבר התייבש בשמש לקראת החג הבע"ט, או אז - כשהיצר מתחיל לבעבע בכעס - מגיעה תפקידה של האמונה, לדעת שהכל משמים, והכל נגזר ברו"ה, ואין אדם נוקף אצבעו למטה אלא א"כ נגזר מלמעלה, והכל לטובה, וכו' וכו'.

גוף האמונה, מהי?

זהו דבר חשוב ויקר מאוד, וענין בסיסי ביותר בעבודת המדות, הרי "כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה", ומי לא יודע עד כמה חמור הוא ענין הכעס, וודאי שהשליטה על הכעס נובעת מהאמונה, אך לא זהו עצם מהות האמונה. הוא מסתעף מאמונה, תלוי בחיזוק האמונה, אך "אמונה" הוא ענין שורשי הרבה יותר.

האמונה היא עצם ההכרה במציאות השם יתברך. ההכרה בכך שהוא מנהיג את כל העולם, ובהכרה בגדולתו וברוממותו. לחיות עם מציאות הבורא, זוהי אמונה. ודבר זה אינו תלוי אם פלוני הזיק לי או לאו, גם כשהכל מתנהל על מי מנוחות כפי התכנית נשאת האמונה עבודה גדולה, לחיות עם המציאות האמיתית - "אמת מלכנו אפס זולתו".

האם רק פינה תיאורטית?

משכך - נזקקים אנו להשיב תשובה על הטענה הנ"ל, וכי אינני מאמין? כל יהודי הוא מאמין, ומה צריך אני "מיכלא דמהימנותא"? קח נא את המצה והאכל אותה ליהודים רחוקים, כופרים ואפיקורסים, מה זה אמור להוסיף לי?

כמדומה, שמי שטוען כך לא טעם מעולם טעם אמונה אמיתית, הוא לא טעם מעולם את הטעם של האמונה כשהיא יוצאת מגדר תיאוריה רחוקה והופכת לדבר מוחשי, כשהיא יוצאת מהמקום של ידיעה שכלית - שעם כל מה שאנו מאמינים באמיתותה היא רחוקה מאוד ותופסת מקום קלוש במח ובלב - והופכת לענין של הרגשה, הרגשה הממלאת את כל המח והלב וכובשת את כל המציאות האדם.

אם היה טועם - היה יודע שיש בזה מדריגות רבות זו למעלה מזו. כל יהודי הוא מאמין. נכון. אך אמונתו מסתכמת בכך שאי פעם הוא שמע שיש בורא לעולם והוא הסכים להאמין לעובדה זו. הוא לא חושב על זה, לא מתבונן בזה, וודאי וודאי שהדבר לא מורגש אצלו ברגש. העולם הזה מעגון אצלו היטב ברגש. את הצורך בכסף הוא מרגיש היטב, את הצורך בנוחות גופנית אין צור קלהסביר לו. הוא מרגיש אותו היטב, אך הבורא נמצא אצלו במין פינה תאורטית במח. כך, ודאי שהוא מאמין, למעשה שיחלוק על דברים נכונים ואמיתיים, ובפרט כשהם אינם משנים לו כל כך בחיי היום יום, מה לו לחלוק על כך, אך לחיות ולהרגיש כך? מאן דכר שמיה.

אמונה - לחיות ש'אני חתן'!

אך כשהיהודי זוכה לאמונה אמיתית - הוא חי את הש"ת בכל לבו ונפשו. ניתן אולי להמשיל את הדבר לבחור שהתארס, בעת שמחת האירוסין כולו שמח ומרוגש, וכולו חדור במציאות החדשה - "אני חתן". והנה, עברו כמה חדשים ופוגשים אנו את החתן באחד הצהריים חורפי וכולו במצב רוח שפוף, פגעו בו, לא הצליח לו, לא משנה כרגע. הבה נשאל אותו: "אינך מאמין יותר שאתה חתן?", ודאי שהוא מאמין, אבל כעת הוא לא חי זאת, הוא לא חושב על זה והדבר אינו מופיע במוחו בלבו. זהו אולי משל קטן על ההבדל שבין אמונת השכל לאמונת הרגש.

לאכול 'אמונה'

כאשר יהודי זוכה לחיות את האמונה בצורה מוחשית, ויודע את מתיקותה ואת עריבותה, משתוקק הוא להתעלות בזה עוד ועוד, ומצפה הוא מתי יאיר הש"ת עוד מעט את לבי שאוכל לחיות עוד יותר עמו בכפיפה אחת, בשביל אדם כזה "מיכלא דמהימנותא" היא בשורה גדולה. הזדמנות ואפשרות לחיות יותר עם השם יתברך. לעבן מיט'ן אייבערשטן. ועל כל פנים גם למי שעדיין לא זכה לזה עד עתה, יכול בודאי להתחבר לזה באכילת המצה, באמצעות הכנה ראויה ותשוקה גדולה, ועל ידי שיתבונן היטב מה מרמזת לנו המצה, ומה באה למלמד אותנו.

כך רוכשים אמונה עמוקה

קודם כל כפשוטו, היות שהמצה באה להזכיר לנו את יציאת מצרים, "מצה זו שאנו אוכלים על שום מה, על שום שלא הספיק בציקם של אבותינו במצרים להחמיץ עד שנגלה אליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה וגאלם", ועצם יציאת מצרים היא היא יסוד וראשית אמונתנו בהש"ת, בה התגלה לנו מציאות הבורא וכוחו ושלטתו בעולמות ובתחתונים, הן כך חזר משה רבינו ואמר לפרעה שוב ושוב - "למען תדע כי אין כמוני בקרב הארץ", "למען תדע כי אני ד' בקרב הארץ", "והכל תלוי ביציאת מצרים, וזה כי שם התאמת להם ממה שראו משינוי מנהגו של עולם ומשידוד מערכות עליונים ותחתונים כי הוא שד", כי די במציאותו ואלוקותו והוא היכול הבלתי בעל תכלית" (ש"ה הק' פסחים), ומשכך מורה המצה על אמיתות האמונה.

אמונה - מקבלים מן המצה

אך גם בפרטות מצאנו בספד"ק ביאורים שונים איך עצם המצה מרמזת על האמונה, ונעתיק מעט מלשון ה"בני יששכר" (מאמר ח' אות א'): "נתבאר בזהר דמצה נקרא 'מיכלא דמהימנותא', ומהראוי להתבונן מהו האמונה שמרמזת המצה, ונ"ל, הדנה הלחם חמץ האומן כשעושה אותה בפעולתו אח"כ כשהאומן גמרה במדתה הנה העיסה בעצמה עושה פעולת עצמה, היינו שמותחת ומגבהת את עצמה לכל צד ונסדקת בכמה סדקים וכיוצא כמה פעולות בענין החימוץ, אשר העיסה עשתה מעצמה בלי האומן, כי האומן כבר סילק ידו וחלף והלך לו, משא"כ מצה אינו עושה שום פעולה מעצמה רק פעולת האומן. וזה שמרמזת המצה לאמונה ובטחון, שאין לנו שום תנועה בזולת השגחתו ית"ש, ולא יוסיף האדם ולא יגרע בעבודתו דבר, וכו', גם המזלות לא יוסיפו ולא יגרעו, הגם שמתנהג הכל בטבע, ח"ו לומר אשר הטבע פועל מבלעדי השגחתו ית"ש, וכו', וכל עולמות היא הכל פעולת מעשה האומן הפועל על ידם בלי הפסק והסרה, ואין להם תנועה מבלעדי כוחו".

והמהר"ל בספרו גבורות ד' ביאר באופן אחר איך המצה מרמזת על הש"ת המנהיג את העולם לבדו (בפרק ל"ו ובפרק נ"א, וע"ע פרק ס'), כי כל עולם הטבע נמצא תחת שליטת הזמן, כי הזמן הוא אחד. החלקים הבסיסיים ביותר בעולם הטבע, וכל דבר הקיים בעולם - לא משנה צורתו ומהותו, בין אם הוא אש רוח מים עפר, דומם או צומח, חי או מדבר - נמצא הוא תחת גדר הזמן, יש לו עבר הנה ועתיד, ויש לזמן תפיסה בו ושלטה עליו, הוא מתפתח עם הזמן או שהוא מתכלה עם הזמן, ועד כדי כך שנבאר גשמי אינו יכול לצייר לעצמו מציאות שאין בה תפיסה של זמן. אך האמת היא שהזמן הוא טבע שהטבעי הבורא. והש"ת בעצמו הוא מרומם מהמושג 'זמן', ולכן הוא היה הווה ויהיה כאחד, וכל כולו למעלה מן הזמן. ואשר על כן, החמץ - שכל מה שנעשה חמץ הוא מחמת שליטת הזמן - שמכיון שעבר כך וכך זמן מעת לישתו החמץ - מורה על מציאות העולם שתחת שליטת הזמן, והמצה - שאין בו שום ענין שהזמן פעל

- מורה על מציאות הבורא שלמעלה מכל דרכי הטבע, והוא השולט על כל גדרי הטבע וגבולותיו, ומי בכל מעשה ידיו בעולמות ובתחתונים שיאמר לו מה תעשה ומה תפעל. (הרחבנו מעט את דברי המהר"ל שבאו כדרכו בקצרה ובתמצית).

מצה - ביטול מוחלט להש"ת

ונביא עוד עומק נוסף שביאר בליקוט תורה להבעל התניא (ד"ה ששת ימים תאכל מצות), כי כאשר יהודי מתחבר להש"ת ומאיר בו בצורה בהירה ההכרה בהש"ת וברוממותו - הרי הוא מתבטל בביטול מוחלט מפני פחד ד' והדר גאונו, מחמת הכרתו בעוצם גדולת הש"ת, וככל שאדם יותר רחוק מהש"ת הוא יותר תופס מקום של "יש" ומציאות נפרדת. ולכן החמץ שתפח והתרומם מורה על ישות והתנשאות - לעומת המצה המורה על הביטול המוחלט בפני הש"ת ללא שמץ ישות, ודבר זה נובע מתוך החיבור האמיתי נוכח פני ד'.

רעיונות אלו נותנים לאדם כיווני מחשבה ומסייעים לו להתחבר לאור האלוהי הסגולי המושפע בתוך המצח ומאיר עליון בחדס חיים את ההכרה והחיבור לאמונה הבהירה, החיבור להתגלות האלוהית של "ההמורא גדול זו גילוי שכינה", שזכינו בהיותנו במצרים וחוזרת ומוושפעת עליו בכל שנה ושהה"ת על ידי אכילת מצה. [וכדאי לציין ש"מיכלא דמהימנותא" אינו רק במצה שכן ליל הסדר, אלא במדה מסוימת הדבר נכון בכל המצות של כל ימי הפסח, ובליקוטי תורה שם ביאר שדוקא האור שנשפע באכילת המצה ששת ימים מביא את הגילוי של שביעי של פסח עיי"ש].

אור שלא נפסק

ומה גדולה ורבה היא מעלת של האמונה הטהורה הנשפעת באכילת המצה ניתן ללמוד מדברי הקדושת לוי (דרוש לפסח ד"ה חכם מה הוא אומר. עיי"ש שביאר באופן נוסף איך האמונה נרמזה במצה): אבל אי קשיא הוא קשיא, דלמה לנו לרמ"ח מצוות עשה, הלא מצוות נקראים בזה"ק "רמ"ח עיטין", ר"ל רמ"ח עצות לבוא על ידיהם ליראת הבורא ואהבתו, ומקרא מלא הוא "למען תלמד ליראה את ד' אלוהיך כל הימים", שכל התורה והמצוות בכדי לבוא על ידיהם ליראת הרוממות ואהבה, ולמה לנו כל זה, הלא די לנו במצות מצה המורה על חידוש העולם בכל רגע, ובידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש, התירוץ בזה כיון שנאכל אחר כך חמץ קרוב הוא שנשכח את הדבר ותתבטל ההארה של פסח. וזהו שאלת הבן החכם: מה העדות והחוקים וכו', די לנו במצוה זו של מצה, דהלא ממנה אנו למדים ליראה לאהבה את השם הנכבד והנורא, ומה צורך לעדות חוקים ומשפטים, ולזה משבים לו אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן, ר"ל דאחר הפסח דוקא הוא דאין אוכלים כלום, אבל אח"כ נאכל חמץ, וחוששים אנו שמא יהיו נגרים אחר היצר. יעזרינו הש"ת שנוכח לקבל הארת הימים האלו כראוי, ונזכה בשנה זו לאכול מן הפסחים ומן הזבחים אשר יגיע דמם על קיר מזבחך לרצון אמן.

התרגשות רבתית בקרב אנ"ש ברחבי הארץ לקראת מבחני 'יודעי תורתך'

שהייתה מנת חלקם של הנבחנים במבחן השלישי, נערכים האברכים לקראת המבחן הרביעי במספר.

אלפי שקלים

את המבחנים עורכים תלמידי חכמים ומורי הוראה מובהקים שאף יהיו אלו שיבדקו את המבחנים, וכלל הנבחנים בכל המגמות קבלו בתחילת התוכנית שאלות לחזרה מותאמות אישית לחומר הלימודים עליו בחרו להיבחן, דבר שמסייע היטב לשינון החומר ולהכנה למבחנים עליו.

יצוין כי כלל הלימודים במסלולים זה הינם מחוץ למסגרת הכוללים, ומיועדות לאברכי הכוללים ועמלי הפרנסה כאחד, כלימודי חזרה ובחינות לידיעת התורה בדרכון נאות של מלגות בשווי אלפי שקלים.

פרטי המבחן הקרוב

כלל המבחנים, הן במסלול 'כתר תורה' והן במסלול 'נזר הוראה', יתקיימו ביום חמישי כ"ו בניסן בשעות אחר הצהריים בהיכל ישיבת 'מנחת יצחק' ברחוב הושע 8 בבני ברק.

המבחנים יתקיימו בין השעות 18:00 ועד 21:00, כאשר ניתן יהיה לקבל טפסי מבחנים עד לשעה 19:30 בערב.

גדול יהיה המעמד לכבודה של תורה ולכבודה של החסידות!

שלושה מסלולי עילית

תכונה רבתית שוררת בימים אלו כל ריכוזי אנ"ש ברחבי הארץ, כאשר למעלה ממאה אברכים מאנ"ש כ"י שוקדים בימים אלו על תלמודם בחזרות הולכות וגוברות, וזאת כהכנה למבחני 'יודעי תורתך' שהולכים וקורבים בצעדי ענק.

במסגרת המיזם יבחנו האברכים בשלושה מסלולי עילית מיוחדים; מסלול 'כתר תורה הלכה' על עשרות סימנים בשולחן ערוך ובנושאי כליו, בכל מקצועות ההלכה, במטרה להפוך ל'הלכה אידן'. מסלול 'כתר תורה ש"ס' על מאות דפים בש"ס בבלי במטרה להפוך לש"ס אידן, ומסלול 'נזר הוראה', שמטרתה הכשרת אברכים לכהן כמורי הוראה בישראל.

שילוב מנצח

ההתרגשות שקיימת בלאו הכי גוברת שבעתיים במסלולי 'כתר תורה הלכה', 'כתר תורה ש"ס', שם מדובר במבחן שנערך לאחר חצי שנת לימוד, והלומדים נערכים ומתכוננים היטב לקראתו זמן רב. עשרות מאברכים עתידים לשלב בין תוכנית 'עמוד הקהילה' לתוכנית 'כתר תורה' ולהיבחן על מסכת פסחים שנלמדת במסגרת 'עמוד הקהילה'.

גם במסלול 'נזר הוראה' לא שוקדים על השמרים, ולאחר ההצלחה האדירה

יש לך שעה? תתחיל 'כל שעה'!

התחלת ללמוד את עמוד הקהילה ונפלטת באמצע? עדיין לא זכית להצטרף לתוכנית הלימודים של כלל אנ"ש? התכונן כעת לקראת ההזדמנות המתאימה ביותר עבורך.

אז קח לך שעה אחת ביום שבה תלמד פרק כל שעה, ומובטחת לך הנאה רוחנית צרופה אותה תרגיש בכל שעה ושעה במשך היום שלך.

כי אין לך אדם שאין לו 'כל שעה'!

למרות שכל יחידת לימוד הינה על 50 דפי גמרא, הרי שאלו שיבחנו על מסכת פסחים, יוחרגו ויורשו להיבחן גם על 30 דף בלבד. המבחן יהיה על כל הנלמד במשך זמן חורף האחרון, כאשר מדובר בדפים ב. ועד יג. ובדפים צט. ועד קא:

יצוין כי במסגרת תוכנית הלימודים היומית של 'עמוד הקהילה', בשבועיים הקרובים אין תוספת של חומר לימודים חדש, והלימוד היומי מוקדש לחזרה

בתום מיוחד לנבחנים על 'עמוד הקהילה'

על כל הנלמד בזמן חורף, דבר שייטיב עם כלל אנ"ש, ובמיוחד עם המבקשים להיבחן על חומר הלימודים.

עשרות אברכים כבר הביעו את רצונם להיבחן על הנלמד במסכת פסחים יחד עם כלל אנ"ש במסגרת מבחני 'כתר תורה', וניתן למצוא דפי שאלות לחזרה בבתי החסידים בכל רחבי הארץ.

אברך יקר, בזמן חורף האחרון הקדשת מומנך היקר שעה תמימה במסגרתה זכית ללמוד את דפי מסכת פסחים, לא חבל שכל הדפים והשעות הללו ילכו לאיבוד?

בא והצטרף אף עתה לכלל אנ"ש, וערוך עליהם מבחן שיעזור לך לקנות את הדפים הללו לנצח נצחים!

בזאת לא ראינו!

תלמידי ישיבתנו הקדושה לצעירים נסעו להיבחן על עשרות דפי גמרא

השקעה פרטנית ואישית

בהמשך נסעו הבחורים לפתח תקווה, שם נבחנו על תלמודם אצל הרה"ג אליקים גלני שליט"א, רב בית החסידים מודיץ מרכז פתח תקווה. גם הוא לא הצליח להסתיר את התפעלותו וכפי שסיפר לנו בעצמו: "התרשמתי עמוקות מידיעותיהן של הבחורים כאשר הם ענו לפרטי פרטים על כל שאלה שרק נשאלו. אהבת התורה שלהם ניכרה בחוש כאשר הם ענו בהתלהבות על כל שאלה, וביקשו לתת לה מענה מידי כהלך מדבר המתפקע על כוס מים קרים".

בשלב הבא נערך מבחן מקיף על כל המסכת כולה בבת אחת אצל מורינו ראש הישיבה הרה"צ אהרן יהודה משה שליט"א, אשר בחן אותם הדק היטב על תלמודם, והתבטא כי מסכת קידושין נתונה בידם ברמה של "מחודדין בפך" ממש.

דבר בולט נוסף אותו ציינו כלל הבחורים הינה העובדה כי הבחורים לא נזקקו ליותר משבירי שניה בכדי לענות את התשובות, והתשובות נשלפו מפיהם כמו חיצים בוערים. דבר המוכיח על חזרות אינסופיות שוב ושוב, ועל השקעה מרובה ופרטנית מצד צוות הישיבה בכל תלמיד ותלמיד.

ויזיץ באלעד, שבחן אותם היטב על לימודם, ויצא מהתפעלות אודות היקף הידיעות של הבחורים.

עדויות נלהבות מכלי ראשון

בשלב השני נסעו בחורי הישיבה להיבחן אצל הגה"ח ר' דניאל קרימולובסקי שליט"א, נו"נ בישיבתנו 'נחלת אברהם', אשר בחנם על תלמודם בבקיאיות ובעיון, ראשונים ואחרונים, והביע השתאות עצומה מידיעותיהם של הבחורים.

בשיחה שערכנו עימו לקראת הכנת הכתבה הוא ביקש לשתיף אותנו מתחושתיו שלו מהמבחן: "כאשר הבחורים באו להיבחן", טען, "הדבר הראשון שהיה ניכר על פניהם הינו הקדושה ושמחת התורה ששוררת על פניהם הצעירות. ראיתי לפני בחורים שבאו עם מטען רוחני רב לאחר זמן חורף מלא בעלייה רוחנית. ומאכן לשם, במשך שעה וחצי תמימות הם ענו על עשרות שאלות, כאשר כל דף נטחן היטב מכל צדדיו ב-8 שאלות ושונות ומקיפות, כולל מדברי התוספות ועיקרי הראשונים, והנה זה פלא: בכל מקום שבו הלכו שלטו בסוגיות שהיו מוכרות להם כשבילי מקום מגוריהם".

ביותר בתולדות הישיבה: בחורי הישיבה פצחו במרתון חזרות על 50 דפי גמרא בשקידה ובהתלהבות, כאשר בממוצע בכל רבע שעה הם סיימו לחזור על דף גמרא שלם עד שסיימו את המסכת מהחל ועד כלה. מה נאה היה המחזה עת אשר הוגשה המנחה לכ"ק מרן רבינו שליט"א אשר הביע את הנאתו המרובה ממיזם זה.

יוזמה נוספת

אם חשבנו שכאן זה הסתיים, הרי שזוהו רק תחילתו של הסיפור. לאחר הצלחת המיזם, ולאחר שטעמו וראו כי טוב, קמה לה יוזמה חדשה שעלתה מפיות הבחורים, אשר ביקשה לאפשר להם להיבחן על תלמודם בעל פה.

אומרים ועושים. חזרות אינטנסיביות נוספות נערכו בין כותלי הישיבה, כאשר הבחורים מנצלים כל רגע לחזרה לקראת המבחנים הגדולים, הן בשעות הסדריים, והן בשעות הפנויות. לא נדיר היה לראות צורבים צעירים אשר עמלים על תלמודם בצפרא דשבתא קודם התפילה, גם במשך 4 שעות תמימות.

ואכן, בסיום החזרה יצאה קבוצה מבחורי הישיבה להיבחן על תלמודם, כאשר ראשית עלו אל הרה"ג אהרן משה גליצקי שליט"א, מג"ש בישיבת 'צמח צדיק'

זר כי היה נכנס להיכל הישיבה בשבועות האחרונים היה תורה לעצמו האם כעת הוא אכן סוף זמן חורף, או שמא תחילת זמן אלול. קול התורה הדהד בין כותלי הישיבה בעוז ובעוצמות, כאשר תלמידי ישיבתנו הקדושה לצעירים עמלו לחזור ולסכם את תלמודם שיונח בידם כמונה בקופסא.

ואין זה פלא, בחורי הישיבה לקחו על שכמם אתגר לא פשוט, אותו יזמו בעצמם, וביקשו להיבחן על כל תלמודם בעל פה אצל 4 בוחנים שונים (!), אתגר שהסתיים בהצלחה מרובה ובקריאות של התפעלות והשתאות מצד הבחורים.

שמחת המלכות

הכל החל כאשר לקראת שמחת הנישואין בבית המלכות בחודש שבט האחרון, בקשו בחורי הישיבה להגיש מנחת אהבה לכ"ק מרן רבינו שליט"א, כאשר במיזם מופלא כלל בחורי הישיבה למדו את כל מסכת קידושין מהחל ועד כלה בצורה כזו שכל אחד (!) מבחורי הישיבה חזר על 50 הדפים שנלמדו עד אז במסגרת סדרי הישיבה, ושאר הדפים חולקו ללימוד בין הבחורים.

הנהלת הישיבה נענתה לבקשה והקצתה לכך 12 שעות תמימות מסדרי הישיבה. 12 שעות שבהם נראו אחד המחזות המפליאים

ללמוד וללמד: ישיבות בין הזמנים של ארגון צעירי מודז'ין - ימים של התעלות ביגיעת התורה

בישיבת נדבורנה; הרב יהודה אריה גוטמן, ראש כולל הלכות שבת בביהמ"ד הגדול; והרב אברהם יוסף בוק, מגיד שיעור בשיעור רמב"ן בביהמ"ד הגדול.

ישיבת בין הזמנים מתקיימת במספר מקומות: בבני ברק בהיכל הישיבה הקטנה בבנין המרכז העולמי, ובשטיבלאך באשדוד ובכרפלד. יש לציין כי בכרפלד השתלבו גם אברכים צעירים בישיבת בין הזמנים, ואף מוסרים כל יום שיעור, כל אחד ביומו. כל מי שנכנס לאחד ממרכזי ישיבת בין הזמנים עומד נפגע נוכח קול התורה ההולך וגובר.

יום רביעי י"א ניסן התקיים המבחן הראשון לבחורים שנרשמו למיזם.

התרגשות גדולה ניכרה באוויר כאשר עשרות בחורים מרחבי הארץ התכנסו וניגשו למבחן מחצית המסכם של ימי הלימוד. הבחורים ישבו שתיים רצופות וענו בדבקות על שאלות המבחן - זה בכה וזה בכה.

לרגעים נרשמה התרגשות מיוחדת, עת הופיע כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ברוב הדור ובא לראות מקרוב את בחורי החמד יושבים ועוסקים בתורה גם בעת מבחן. באמצע הבחינה נערכה הפסקה קצרה, ובמהלכה נשא הגה"ח רבי דוד צבי שלזינגר שליט"א, ראש ישיבת מנחת יצחק, שיחת חיוזק נרגשת בענייני ליל הסדר וחיוזק באמונה. לאחר מכן שבו הבחורים ברצינות להמשך כתיבת המבחנים - מתוך יראת כבוד ואהבת תורה.

ריתחא דאורייתא

אחד המראות הנלבבים ביותר היה הקשר ואהבת חברים שנקרם בין בחורי החמד. סביב הלימוד נוצרו חברותות חדשות, וכמה נאה היה מראה הלומדים מתפלפלים ומלבנים סוגיות בלהבת אש יוקדת ומתעמקים ומסכמים הלכות בעל פה.

גם ההורים הגיבו בהתרגשות רבה על היוזמה הנפלאה שנסכה בהם תחושת שמחה אמיתית - לראות את הבן יקיר משכים לתפילה ולומד בהתמדה מתוך שמחה. פיהם אינו פסק מלהודות לארגון החשוב והעומדים בראשם.

בכל דור ודור

לקראת חג הפסח בו אנו מצויים לספר לדורות הבאים את הניסים הגדולים שקרו עמנו, אין נעלה מזה לראות את דור העתיד יושבים, עמלים, מתעלים ודבקים בתורה הקדושה ועושים נחת רוח ליצורם. אשריהם ואשרי חלקם שזכו להימנות בין יושבי בית המדרש. ועל הכל מנצח אגוד הבחורים שע"י ארגון צעירי מודז'ין אשר כל השנה דואג שלא יחסר המוזה לבחורי אנ"ש בדרך הסלולה העולה מעלה מעלה.

הלכה, מוסר ומחשבה, כשהמטרה היא למלא את הנפש באוצרות ובמחמדי התורה.

בשבוע הראשון של בין הזמנים מסרו שיעורים הרבנים הגאונים שליט"א: הרב טוביה לרנר, מגיד שיעור דף יומי בביהמ"ד הגדול; הרב חיים שלמה לייפר, מגיד שיעור

בזמן שרבים מנצלים את ימי בין הזמנים למנוחה וטילים ברחבי הארץ, בחורי "ארגון צעירי מודז'ין" בחרו בדרך אחרת - דרך של ניצול הזמן, והתחברות ליגיעת התורה. תחת מיזם של אגוד הבחורים הפועל במסירות במסגרת הקהילתית, יצאה לדרך ישיבת בין הזמנים, המהווה מגדלור לכל אוהבי התורה.

מעמד פתיחת ישיבת בין הזמנים

בראש חודש ניסן התקיים מעמד שהותיר את רישומו על כלל המשתתפים. הבחורים היקרים אשר הגיעו מכל ריכוזי אנ"ש ברחבי הארץ לקחו חלק בתפילת שחרית בצל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ולאחר מעמד ה"לחיים" המרומם במיוחד, שבו נשא אד"ש דברי חיוזק לימי בין הזמנים, התיישבו הבחורים לסעודת ראש חודש חגיגת ומעמד פתיחת הישיבה.

במעמד מיוחד זה ניתן החידוש המיוחד של ישיבה"ז - הבחורים קיבלו את האפשרות להירשם ולהתחייב על מה ירצו להיבחן בסוף בין הזמנים. את החומר הנבחר ילמדו בישיבת בין הזמנים בשטיבל בעירם, ואם אין בשטיבל שבעירם ישיבת בין הזמנים, יוכלו ללמוד בכל ישיבת בין זמנים ולבוא להיבחן במסגרת אגוד הבחורים.

כל בחור קיבל "מגילת זכויות", שבה הוא כותב התחייבות אישית ללמוד במסגרת הישיבה. המגילה נפתחת בברכה: "מודה אני לפניך ה' אלוהי ואלוהי אבותי ששמת חלקי מיושבי בית המדרש... אני עמל ומקבל שכר ורץ לחיי העולם הבא" "ומקבל אני על עצמי בלא נדר ובס"ד ללמוד במסגרת הישיבת בין הזמנים אשר בעיר... את סך דפי הגמ' או סימני המשנה ברורה כדלהלן:"

המספרים מדברים בעד עצמם: 1,840 דפי גמרא ו-67 סימני משנה ברורה נרשמו ללימוד - הישג ניכר, המעיד על התמדה אמיתית ויגיעת התורה במיוחד ביומא דפגרא.

בסיום המעמד המיוחד התכנסו כלל הבחורים בצוותא חדא לסדר הלימוד הראשון, כשבסופו מסר הרה"ח ר' טוביה לרנר שליט"א שיעור נוגע ומעמיק בענייני חג הפסח.

סדר היום

יום בישיבת בין הזמנים נפתח בתפילת שחרית ברוב עם. לאחריה נערכת ארוחת בוקר - המשביעה את צרכי הגוף בשעות הלימוד, ולאחריה מתיישבים הבחורים היקרים לסדר לימוד אישי, כל אחד בהתאם ליכולותיו עם התחייבות להיבחן בסיום. חלקם נטלו על עצמם מסכתות שלמות, אחרים סימנים בהלכה.

במהלך ימי ישיבת בין הזמנים נמסרים מידי יום שיעורים מפני תלמידי חכמים בעלי שם, כאשר כל שיעור הוא על נושא מרתק שמעשיר את הלומדים הצעירים - צורבא מדרבנן. השיעורים נמסרים בבהירות, ועוסקים בגמרא,

>>> המושך מעמ' יז

ברוחניות והיכן שהיה צריך גילה את כישוריו, זכורני שאחרי נישואי לא הסתדרתי עם בניית הסוכה שלי ור' שמואל הגיע לסוכה וסידר כל מה שהיה צריך בסכך, ובסוכה עם המנוחות ולכל בעיה נתן מיד פיתרון והכל עם הנעימות המיוחדת.

חניב בבית רבי

מספר ידידי נעוריו ר' משה אהרן ווגר שליט"א, שמעתי מפי הרבי שליט"א שבכל התורות של הנחלת דן, לא נשמט ממנו שום ווארט, הוא קרא כל אות ואת וכל פירור שיצא מקולמוסו של הרבי זי"ע וטרח להבין כל דבר עד הסוף, על דברי הרבי שליט"א מוסיף רמ"א ווגר, את הידוע

בקרב אנ"ש שחיבה יתירה נודעה לר' שמואל בחיי מאת הרבי שליט"א שהפליג במעלתו ובו בטח לב כ"ק אדמו"ר שליט"א לשליחויות ומשימות שונות.

הבן יקיר לי, ילד שעשועים. זמר אזכרו

נר אלוקים טרם יכבה, מספר ברטט ר' משה אהרן ווגר שליט"א, שבועיים לפני פטירתו של רבי שמואל אליהו, לפני שנכנס לטיפול קשה רח"ל כשהיה מיוסר ותשוש ל"ע ממכאוביו. התקשר בטלפון וביקש שרוצה שאסייע לו להעתיק ולסרוק ציור שצייר בנו הילד שיחי את תואר

פני הרבי הנחלת דן, ורוצה שגם אשלח את התמונה לאמו שתחי, שישמח אותה, ואדהכי והכי אחרי ימים אחדים נתבקש לגנוי מרומים להסתופף בצל קננו הרבי שדמות דיוקנו דברי תורתו היו לגנד עיניו בעלמא הדין.

כעת, אחר שנודרך ר' שמואל אליהו ועלה מעלות רמות, ונטל כל חמודותיו עמו, והותיר לברכה דור ישרים יבורך ילדיו היקרים שיחיו לאוי"ט ויתעלו במעלות הקודש בדרך אביהם הדגול הנעלה זצ"ל,

אשר בשמים ישכון בצל עצי עדן, ושם אצל ישרים יותן, ובמהרה יקיצו וירננו שוכני עפר והוא בתוכם בתחית המתים ובגאולה קרובה ברחמים גדולים אמן.

שהשמחה במעונם

הבה"ח יצחק מאיר רוטנברג הי"ו ירושלים
לאירוסין

הר"ר שמואל אליהו מוצנ"ה ניו יורק
להולדת הבן

הר"ר נחמן בלסקי הי"ו ביתר
להולדת הבת

הרה"ח אוריאל רוטנברג שליט"א ירושלים
לאירוסין הבן

הר"ר יצחק כהן הי"ו בני ברק
לאירוסין הבת

הרה"ח יעקב מוצנ"ה ניו גרין
הרה"ח ברוך בלסקי הי"ו ביתר

להולדת הנכדה

הרה"ח רבי יוסף אלטר כהן שליט"א בני ברק
לאירוסין הנכדה

נא להתפלל ולהעתיק רחמים עבור
חיים יוסף בן סימה

יעל בת צביה
רבקה בת צפורה בריינדיל

רחל בת שיינדל
חווה פריידל בת גולדה

לרפואה שלמה בתוך שאר חולי עמי ישראל

שיעורי הכנה בעניני חג הפסח
בקי חברים מקשיבים 02-6493362
שלוחה 4/3/6

02-649-3362

לשמיעת שיעורים בעמוד יומי במסכת פסחים מפי
הרה"ג אוריאל רוטנברג שליט"א

36

1 שיעור סיכום שבועי	2 שיעור יומי מקוצר	3 שיעור סיכום שבועי
4 שיעור יומי גפ"ת	5 הקלפת הערות	9 שיעורים על מסכת סוכה

יודעי תורתך

הודעות חשובות

מבחינו 'יודעי תורתך' ניסן תשפ"ה
נזר הוראה וכתרי תורה והלכה
יתקיימו בעז"ה
ביום חמישי כ"ו ניסן תשפ"ה
בהיכל ישיבת מנחת יצחק
ברחוב הושע 8 בבני ברק
מהשעה 18:00 עד 21:00
טפסי שאלות ניתן לקבל עד השעה 19:30

בימים אלו מתקיימת חזרה כללית על לימוד
עמוד הקהילה שנלמד באמן החורף
מסכתא פסחים דפ"ב. י"ג - י"ד - י"ה - י"ז - י"ח - י"ט - כ"א - כ"ב - כ"ג - כ"ד - כ"ה - כ"ו - כ"ז - כ"ח - כ"ט - ל'
שאלות חזרה ניתן להשיג בבתי החסידים
המבחו יתקיים בעז"ה במסגרת מבחינו 'יודעי
תורתך'

בעז"ה ביום ראשון כ"ט ניסן מתחילים
במסגרת עמוד הקהילה פרק כל שעה
לוחות ניתן להשיג בבתי החסידים

המבחן השבועי בעמוד הקהילה
דפים כ"א. כ"ב. כ"ג.
ניתן לשמוע בקו חברים מקשיבים שלוחת
'יודעי תורתך' 36/1
תשובות ניתן להשאיר בשלוחה 9
בין הפותרים יעזר הגרלה על שובר בסך 150 ש"ח

12 הזוכים בהגרלה במבצע 5 המבצעים בסך 350 ש"ח

הרב דניאל קרימלובסקי אשדוד
הרב יוסף גלס אשדוד
הרב אברהם דוד כהן ירושלים
הרב יצחק שייף אשדוד
הרב יצחק קרימלובסקי ברכפלד
הרב אפרים יוסף לרנר טבריה
הרב אריה קרימלובסקי ירושלים
הרב יחזקאל רטיוור בית שמש
הרב יצחק זאב קלמנסקי אשדוד
הרב זאב חס אשדוד
הרב דוד זליג קרימלובסקי ברכפלד
הרב ישראל שמעון ליפשיץ ירושלים

הפסח נאכל בחברה

שמחים אנו לבשר לציבור אברכי אנ"ש
שלאחר המבדוק הגדול של 'יודעי תורתך'
יתקיים בעז"ה
סעודת מרעים

באולם שעי" בית המדרש
בא נתאסף כולנו באהבה ואהדה ורעות
להתחזק ולהתעורר לקראת זמן הקצין הבעל"ט
במשך הסעודה יתקיים

שיח חסידים מיוחד

בהשתתפות נכבדי אנ"ש
ילבנו את התועלת והעזר
שבשיבת חסידים בצוותא בקביעות
במשך כל השנה
נא לעקוב אחרי ההודעות...

מאפית 'שמורה מצוה' וצוות העובדים
מברכים את חברות האברכים דקדולתנו
בברכת פסח כשר ושמוח
אלעזר קורנדרקלר

בית
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
ממודז'ץ
רח' חבוקוק - בני ברק
טל: 053-3180888 | 03-5794512

ערב פסח תשפ"ה

בס"ד

זמנים לימי חול המועד

קבלת קהל בקו"פ
בבית כ"ק רבינו שליט"א

לאחר תפילות שחרית ומעריב
ובין השעות 12:00 - 13:30

העליה לרגל

לשריד בית מקדשנו תתקין א"ה
ביום שני א' דחז"מ
תפילת מעריב בשעה 10:30

בברכת
אפי"לעסן און א'משעסן פסח
הנבאים

הודעה חשובה

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
ימסור שיעור ביום שלישי ב' דחז"מ
בבית הכנסת צא"ר רמת אלחנן ברח' זונגפלד בשעה 12:30
בסוגיא דבני בתריא ועוד ענינים

ועדת הרבנים לעניני טכנולוגיה מודרנית

הורים נכבדים ה' עליהם יחיו
בימי בן הזמנים בהם שוהים
צאצאיהם בבית נשלחו למעונם
חוברת הסברה
על נוקי הטכנולוגיה
השייכים בעיקר במשחקי ילדים
והדומות להם מומלץ מאד
ע"י אנשי חינוך
בימי ביעור חמץ הזמן מסוגל
להשביח גם שאור שבלב ובזכות ביום
ה"ראשון" תשכיתו נזכה להשכית
זרעו של עמלק שנקרא "ראשון"
(פסחים ד.)
בברכת פסח כשר ושמוח
רבני העדה

זמני הלכה לערב פסח תשפ"ה

כל הזמנים בטבלה לפני אופק בני ברק בלבד

זמן	זמני היום והמנוחות שבזמן זה
10.01	סוף זמן אכילת חמץ - עד סוף שעה רביעית
	סוף זמן ביעור חמץ -
10.01	לכתחילה עד סוף שעה רביעית. יש להחמיר שהחמץ נעשה מוקצה בתחילת שעה חמישית.
11.21	בשעת הדחק יבשר עד סוף שעה חמישית. צריך לבער רק לפני תחילת שעה שישיית. כדי שיוסיף לבטל אחרי ה"בעור לפני תחילת שישיית.
11.21	סוף זמן ביטול חמץ -
4.28	זמן מנחה קטנה
3.54	תחילת שעה עשירית
7.08	שקיעת החמה - מוצאי שבת כניסת ליל יום טוב
7.47	צאת הכוכבים - מוצאי שבת ליל יום טוב
8.21	מוצאי שבת לפי ר"ת
12.41	סוף זמן אכילת אפיקומן

מערכת "בשבילי דשא" ממברכת את קוראיו ואת כל בית ישראל

בפסח כשר ושמוח

און א' גוט י"ט

תורותינו וברכותינו נתונות לאלו שנדרבו הוצאת הגליון

ברכות מאל"פ קדם האי גברא יקרא הרה"ח יצחק קרימלובסקי שליט"א עורך המדור עלי דשא לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת נכדו למזל"ט יה"ר שירויה נחת דקדושה מכל יצ"ח המברכים: מערכת בשבילי דשא	לע"נ מרת אלטא קילא טויבא בת הרה"ח יצחק שלמה זצ"ל נלב"ע י"ד ניסן תשס"ו הונצח ע"י בנה הנה"ח יצחק שלמה פיינבוים שליט"א	לע"נ מרת חנה גולדא ב"ר צבי זאב ע"ה כאופמן נלב"ע ט"ז ניסן תשס"ג הונצח ע"י חתנה הר"ר עריאל יעקב לרנר הי"ו
נתרם ע"י הרה"ח אוריאל רוטנברג שליט"א לרגל השמחה השרויה במעונו באירוסיו בנו בשעט"מ יה"ר שירויה רוב נחת דקדושה מכל יצ"ח	נתרם ע"י הר"ר יעקב מוצנ"ה הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת נכדו למזל"ט בן לבנו הר"ר שמואל אליהו הי"ו יה"ר שירויה רוב נחת דקדושה מכל יצ"ח	לע"נ הרה"ח דוד ב"ר בנימין ז"ל פרידמן נלב"ע י"ד ניסן תשע"ג הונצח ע"י נכדו הר"ר ישראל פרידמן הי"ו